

ความเหมาะสมของบรรจุภัณฑ์ และปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งแช่สุกไปขาย
ไปยังตลาดตะวันออกกลาง

THE COMPETITIVENESS AND FACTORS AFFECTING THAI PROCESSED
SHRIMP EXPORTS TO MIDDLE EAST REGION

วราวัฒน์ ยืนยง

WORAWAT YUENYONG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นเรื่องหนึ่งของภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ภาควิชาเกษตรและอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์การบริหารของธุรกิจ

สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ อำเภอหนองปรือ

พ.ศ. 2555

HMITL-2012-AMC-M-02-002

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ความสามารถในการแข่งขัน และปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย
ไปภูมิภาคตะวันออกกลาง

THE COMPETITIVENESS AND FACTORS AFFECTING THAI PROCESSED
SHRIMP EXPORTS TO MIDDLE EAST REGION

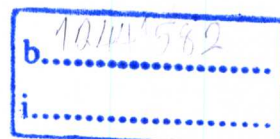

T123224

วรวัฒน์ ยืนยง

WORAWAT YUENYONG

เลขหมู่.....123224
เลขทะเบียน.....
วัน,เดือน,ปี 29 ต.ค. 2555

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

วิทยาลัยการบริหารและจัดการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2555

KMITL-2012-AMC-M-02-002

COPYRIGHT 2012

ADMINISTRATION AND MANAGEMENT COLLEGE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

วิทยาลัยการบริหารและการจัดการ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสามารถในการแข่งขัน และปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้ง
แปรรูปของไทยไปภูมิภาคตะวันออกกลาง
THE COMPETITIVENESS AND FACTORS AFFECTING
THAI PROCESSED SHRIMP EXPORTS TO MIDDLE EAST
REGION

ชื่อนักศึกษา

นายวรวัฒน์ ยืนยง

รหัสประจำตัว

52641352

ปริญญา

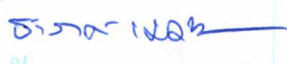

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

การจัดการธุรกิจเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โอปอล์ สุวรรณเมฆ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โอปอล์ สุวรรณเมฆ	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชำรงค์ เมฆโหรา	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปัญญา หมั่นเก็บ	
ดร. สุณีพร สุวรรณเมณีพงศ์	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 8 พฤษภาคม 2555 เวลา 16.30 - 17.30 น.

สถานที่สอบ ณ ตึกสำนักบริการคอมพิวเตอร์ ชั้น 4 (ห้อง AMC TRAINING CENTER)

วิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)

คณบดีวิทยาลัยการบริหารและการจัดการ

วันที่ 4 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสามารถในการแข่งขัน และปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปภูมิภาคตะวันออกกลาง
นักศึกษา	นายวรวัฒน์ ยืนยง
รหัสประจำตัว	52641352
ปริญญา	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การจัดการธุรกิจเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
พ.ศ.	2555
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผศ.ดร. โอปอล์ สุวรรณเมฆ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการแข่งขัน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยทำการศึกษาในตลาดตัวแทนคือสหรัฐอเมริกาและอิสราเอล รวมถึงศึกษาประเทศคู่แข่งได้แก่ เวียดนาม และอินเดีย โดยทำการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏด้วย Index on Revealed Comparative Advantage (IRCA) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยและคู่แข่งไปยังตลาดที่ศึกษา โดยใช้ Constant Market Share model (CMS) และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกาและอิสราเอล ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) จากการศึกษาพบว่า ทั้งประเทศไทย และคู่แข่ง มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดที่ศึกษา และพบว่าผลจากการขยายตัวของตลาดกุ้งแปรรูปทั่วโลกส่งผลให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศไทยและคู่แข่งไปยังตลาดทั้งสองขยายตัว ในขณะที่ตลาดกุ้งแปรรูปในสหรัฐอเมริกามีอัตราการขยายตัวต่ำกว่าการขยายตัวของตลาดกุ้งแปรรูปทั่วโลก ขณะที่เวียดนามกำลังสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในตลาดอิสราเอล และอินเดียสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในทั้งสองตลาด ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปตะวันออกกลาง พบว่าราคากุ้งแปรรูปของไทย และ GDP ของสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางเดียวกับมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกา ส่วนจำนวนประชากรเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้าม ส่วนตลาดอิสราเอลพบว่า ตัวแปรราคากุ้งแปรรูปของไทย จำนวนประชากร และ GDP ของประเทศอิสราเอลมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกับมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปอิสราเอล เนื่องจากตลาดสหรัฐอเมริกามีการนำเข้าเพื่อส่งออก ต่างจากตลาดอิสราเอล การความต้องการสินค้ายังอิงอยู่กับการบริโภคโดยรวมของประชากร ทำให้ปัจจัยประชากรของทั้งสองประเทศมีผลต่อมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในทิศทางที่ต่างกัน

Thesis	THE COMPETITIVENESS AND FACTORS AFFECTING THAI PROCESSED SHRIMP EXPORTS TO MIDDLE EAST REGION
Student	Worawat Yuenyong
Student ID.	52641352
Degree	Master of Business Administration
Program	Agribusiness and Food Industry Management
Year	2012
Thesis Adviser	Assoc. Prof. Dr. Opal Suwunnamek

ABSTRACT

The objective of the study were to investigate comparative advantages and factors of the influence on exporting Thai processed shrimp with competitive countries which are targeted on Middle East. The main market of Thailand in Middle East countries were United Arab Emirate and Israel. Competitive countries were Vietnam and India. According to the model of Index on Revealed Comparative Advantage (IRCA) during 2004-2006 and 2007-2009, it was found that Thailand, Vietnam and India had comparative advantage in exporting processed shrimp to United Arab Emirate and Israel. Factors influenced on the growth of exporting value, using Constant Market Share (CMS) model, it was found that the growth of average exporting processed shrimp to United Arab Emirates during 2007-2009, comparing with the year 2004-2006 had a positive effect by world trade growth, competitiveness, and interaction effects. However negative values were found from market distribution effect. For Israel, it was found that there were positive in all four factors. For the study factors affected to Thailand processed shrimp exports to United Arab Emirates and Israel by Multiple Regression Analysis to generate the demand function of Thai processed shrimp in the target market. For United Arab Emirates market show GDP of United Arab Emirates and Thai processed shrimp price had positive coefficient, that indicated the GDP and price was in the same direction as the demand of Thai processed shrimp meanwhile the populations had negative coefficient, that mean populations was direction opposite to demand of Thai processed shrimp. For the Israel market GDP of Israel, price and population had positive coefficient that mean GDP, price and population was in the same direction as the demand of Thai processed shrimp.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	V
สารบัญภาพ.....	VI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	6
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	6
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	7
2.1 ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ.....	7
2.2 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ.....	8
2.3 แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่.....	10
2.4 ทฤษฎีอุปสงค์.....	13
2.5 แบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอยพหุ.....	14
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
บทที่ 3 วิธีการศึกษา.....	25
3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
3.1.1 ตัวแปร.....	25
3.1.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	26
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
3.2.1 การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ.....	27
3.2.2 การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่.....	28
3.2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปริมาณการส่งออกกับตัวแปรอธิบาย.....	29

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	31
4.1 ห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมกุ้งไทย.....	31
4.1.1 ผู้ผลิตลูกกุ้ง และพันธุ์กุ้ง.....	32
4.1.2 ผู้ขายปัจจัยการผลิตการเลี้ยงกุ้ง ยา อาหาร เครื่องจักร และอุปกรณ์.....	32
4.1.3 เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง.....	32
4.1.4 ผู้รวบรวมผลผลิต.....	33
4.1.5 โรงงานกุ้งแปรรูป.....	34
4.1.6 ระบบการตลาดกุ้งไทย.....	35
4.1.7 สถานการณ์การนำเข้ากุ้งของประเทศไทย.....	36
4.1.8 อุตสาหกรรมการแปรรูปกุ้งไทย.....	38
4.2 สถานการณ์การส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย.....	40
4.3 ผลการศึกษาดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (IRCA) ในการส่งออกกุ้ง แปรรูปของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งไปยังตลาดตะวันออกกลาง.....	51
4.4 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย และประเทศคู่แข่งไปยังภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่ง ตลาดคงที่ (CMS).....	52
4.5 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยัง ตลาดตะวันออกกลาง โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regressions).....	54
4.5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไป สหรัฐอเมริกา.....	55
4.5.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย ไปอิสราเอล.....	56
4.6 อภิปรายผลการศึกษา.....	57
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	60
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	60
5.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา.....	63
5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	64

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	70
ประวัติผู้เขียน.....	79

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
4.1	ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (An Index on Revealed Comparative Advantage: IRCA) ของการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปตลาดสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น เทียบกับประเทศคู่แข่งสำคัญ.....	44
4.2	ตารางแสดงค่า IRCA ในการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งสำคัญ ไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และอิสราเอล ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 และ ช่วงปี พ.ศ. 2550-2552.....	51
4.3	ตารางแสดงผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ ในการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูป ของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งสำคัญ ไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และอิสราเอล ตามแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 โดยช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 เป็นปีฐาน.....	53
4.4	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย.....	55
4.5	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไป อิสราเอล.....	56

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
1. ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ IRCA ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ ไทยไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์.....	71
2. ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ IRCA ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ ไทยไปอิสราเอล.....	71
3. ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ IRCA ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ เวียดนามไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์.....	72
4. ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ IRCA ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ เวียดนามไปอิสราเอล.....	72
5. ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ IRCA ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ อินเดียไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์.....	73
6. ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ IRCA ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ อินเดียไปอิสราเอล.....	73
7. ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ CMS ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ ไทยไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์.....	74
8. ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ CMS ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ ไทยไปอิสราเอล.....	74
9. ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ CMS ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ เวียดนามไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์.....	75
10. ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ CMS ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ เวียดนามไปอิสราเอล.....	75
11. ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ CMS ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ อินเดียไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์.....	76
12. ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ CMS ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ อินเดียไปอิสราเอล.....	76

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
13. ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ Multiple Regression ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกาหรับอเมริกา.....	77
14. ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ Multiple Regression ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปอิสราเอล.....	78

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
4.1 แสดงปริมาณการนำเข้ากุ้งของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550.....	36
4.2 แสดงมูลค่าการนำเข้ากุ้งของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550.....	37
4.3 แสดงสัดส่วนปริมาณการนำเข้ากุ้งของประเทศไทยจากประเทศคู่ค้าปี พ.ศ. 2550.....	37
4.4 แสดงสัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากุ้งของประเทศไทยจากประเทศคู่ค้าปี พ.ศ. 2550.....	38
4.5 วิธีการตลาดกุ้งของไทยในปี พ.ศ. 2550.....	39
4.6 แสดงสัดส่วนมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปเฉลี่ยของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2548-2552 ไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก.....	41
4.7 แสดงการครองส่วนแบ่งมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศผู้ส่งออกกุ้งแปรรูปสำคัญในตลาดญี่ปุ่น ในช่วงปี พ.ศ. 2531-2552.....	42
4.8 แสดงการครองส่วนแบ่งมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศผู้ส่งออกกุ้งแปรรูปสำคัญในตลาดสหรัฐอเมริกา ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2552.....	42
4.9 แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังประเทศคู่ค้าสำคัญในช่วงปีต่าง ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2548-2552.....	45
4.10 แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังภูมิภาคตะวันออกกลางในช่วงปี พ.ศ. 2532-2552.....	46
4.11 แสดงสัดส่วนมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังภูมิภาคตะวันออกกลางเทียบกับมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปไทยไปทั่วโลกในช่วงปี พ.ศ. 2532-2552.....	46
4.12 แสดงสัดส่วนมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2548-2552 ไปยังประเทศคู่ค้าต่าง ๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง.....	47
4.13 แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังประเทศอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ในปี พ.ศ. 2534-2552.....	48

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.14 แสดงสัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากุ้งแปรรูปเฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2552 จากประเทศคู่ค้าต่างๆ ของประเทศอิสราเอล.....	49
4.15 แสดงสัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากุ้งแปรรูปเฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548, 2550 และ 2551 จาก ประเทศคู่ค้าต่าง ๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์.....	50
4.16 แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศเวียดนามและอินเดียไปทั่วโลกในปีต่าง ๆ...50	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม มีผลผลิตสินค้าเกษตร ทั้งในสาขาพืช ปศุสัตว์ และประมง ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตอาหารทำให้ไทยมีผลผลิตอาหารเพียงพอที่จะหล่อเลี้ยงประชากรในประเทศ และส่งออก เนื่องจากไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด จึงพึ่งพารายได้จากภาคการส่งออก ซึ่งในปัจจุบันการส่งออกสินค้าในกลุ่มอาหารเป็นรายได้ที่สำคัญของประเทศ ด้วยศักยภาพในการส่งออกของภาคเอกชนและการสนับสนุนจากรัฐบาลทำให้ไทยอยู่ในกลุ่มผู้นำด้านการส่งออกอาหารของโลกและมีมูลค่าการส่งออกสินค้าอาหาร 23.29 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2551 (WTO. 2009)

ผลิตภัณฑ์ประมงเป็นสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูง โดยมีมูลค่าการส่งออก 210,116 ล้านบาท ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกสูงเป็นอันดับ 1 ในกลุ่มสินค้าอาหารของไทยในปี พ.ศ. 2552 (สถาบันอาหาร. 2553) อาหารทะเลถือเป็นสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์ประมงที่ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มผู้นำในการส่งออกของโลก โดยไทยอยู่ใน 3 ลำดับแรกของผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ประเภทกุ้งและปู ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดในโลกตลอด 5 ปีนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และในปี พ.ศ. 2552 ไทยมีมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ประเภทกุ้งและปูเป็นอันดับที่ 1 ของโลกด้วยมูลค่าการส่งออกมากกว่า 1.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (United Nations. 2010) โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ประเภทกุ้งเป็นสินค้าที่มีศักยภาพในการส่งออก โดยไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งเย็นแช่แข็งเป็นอันดับ 1 ของโลกในปี พ.ศ. 2552 ด้วยมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งมากกว่า 1.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และเป็นผู้นำในการส่งออกของโลกตลอด 10 ปีที่ผ่านมา

ในอดีตไทยได้ส่งออกกุ้งในรูปแบบกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง โดยไม่มีการแปรรูปใด ๆ เป็นการส่งออกในลักษณะสินค้าปฐมภูมิ และพบปัญหาสินค้าเน่าเสีย และมีการค้นพบว่าการเน่าเสียของกุ้งเริ่มจากบริเวณส่วนหัว จึงมีการพัฒนากระบวนการผลิตและรูปแบบของสินค้าเป็นกุ้งเด็ดหัวเพื่อลดปัญหาดังกล่าว และเพื่อตอบสนองความพึงพอใจสูงสุดของลูกค้าจึงได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ขึ้นอีก เป็นการส่งออกในลักษณะกุ้งปอกเปลือก กุ้งเด็ดหาง เป็นต้น ซึ่งการส่งออกในรูปแบบดังกล่าวยังถือเป็นเพียงการแปรรูปขั้นต้นเท่านั้นเพื่อให้ได้สินค้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง และเนื่องจากประเทศคู่แข่งที่มีความพร้อมในการผลิตสินค้ากุ้งเช่นเดียวกับไทย ซึ่งมีความพร้อมทางด้านวัตถุดิบ และกำลังแรงงานที่ต่ำกว่า เพิ่มจำนวนมากขึ้น ทำให้ประเทศเหล่านี้สามารถเพิ่ม

ปริมาณผลผลิตขึ้นอย่างมากจนส่งผลกระทบต่อให้เกิดการแข่งขันอย่างรุนแรงในตลาดส่งออกหลักของไทย สาเหตุดังกล่าวผลักดันให้ผู้ผลิตของไทยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ไปสู่การแปรรูปผลิตภัณฑ์กึ่งเป็นสินค้ารูป เพื่อเพิ่มมูลค่ากึ่งให้สูงขึ้นกว่ากึ่งสดแช่เย็นแช่แข็ง และเป็นการขยายตลาดของกลุ่มผลิตภัณฑ์กึ่ง โดยอาศัยความพร้อมทางด้านวัตถุดิบและแรงงานที่มีความถนัดในการแปรรูปกึ่งให้ เป็นไปตามความต้องการของลูกค้า โดยเฉพาะประเทศผู้นำเข้าสำคัญอย่างสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ที่มีความต้องการบริโภคอาหารกึ่งสำเร็จรูป และอาหารพร้อมรับประทานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วิถีชีวิตของผู้บริโภคที่เน้นความสะดวกสบายและรวดเร็ว เช่นในรูปแบบกึ่งชุบแป้ง กึ่งเทมปุระ กึ่งกึ่ง เป็นต้น ดังนั้นไทยจึงมีการส่งออกกึ่งที่มีการแปรรูปในขั้นสูงขึ้น เพื่อสกัดกั้นคู่แข่งและ ตอบสนองผู้บริโภคอย่างครอบคลุมมากขึ้น และเพื่อรักษาความเป็นผู้นำในด้านการส่งออกกึ่ง (ปิยนุช ประกอบกิจ. 2550) ส่งผลให้กึ่งแปรรูปของไทยเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพในการส่งออก ซึ่งเป็นสินค้าที่อยู่ในกลุ่มอาหารแปรรูป มีมูลค่าการส่งออกเกือบ 1.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2552 และมีมูลค่าส่งออกเป็นอันดับ 1 ของโลกมาตลอด 20 ปีนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 (United Nations. 2010)

เนื่องจากภูมิภาคตะวันออกกลางมีภูมิประเทศเป็นแบบทะเลทรายจึงไม่เหมาะต่อการ เกษตรกรรมทำให้ไม่สามารถผลิตอาหารได้อย่างพอเพียงต่อการบริโภค อีกทั้งเป็นตลาดที่มีกำลังซื้อสูงเนื่องจากเป็นกลุ่มประเทศที่ร่ำรวยจากการส่งออกน้ำมัน โดยรายได้ของผู้บริโภคเฉลี่ยต่อคน ต่อปี สูงถึง 21,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ มีประชากรกว่า 270 ล้านคน (กรมส่งเสริมการส่งออก. 2552) ทำให้ปัจจุบันตะวันออกกลางกลายเป็นตลาดทางการค้าที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะสินค้ากึ่งแปรรูป ซึ่ง ทั้งภูมิภาคมีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 500 ในช่วงปี พ.ศ. 2548-2552 โดยในปี พ.ศ. 2552 ไทยส่งออกกึ่งแปรรูปไปยังภูมิภาคตะวันออกกลางคิดเป็นมูลค่า 4,670,440 ดอลลาร์สหรัฐฯ (United Nations. 2010) ทำให้ภูมิภาคตะวันออกกลางกลายเป็นตลาดที่น่าสนใจสำหรับผู้ส่งออกกึ่งของไทย โดยมูลค่าการส่งออกของกึ่งแปรรูปไปยังประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนในฐานะประเทศผู้ส่งออกของไทย ในเรื่องเกี่ยวกับสภาวะการแข่งขัน คู่แข่ง ความสามารถในการแข่งขัน ความได้เปรียบเสียเปรียบในตลาด รวมถึงสาเหตุที่ทำให้ส่วนแบ่งตลาดมีการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกของไทยไปยังประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าอาหาร เช่นกึ่งแปรรูป เป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษา เพื่อที่จะสามารถนำความรู้มาเป็นข้อมูลในการวางแผนกลยุทธ์ การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม กึ่งไทย เพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออก เป็นส่วนช่วยในการพัฒนาให้เศรษฐกิจของประเทศมีการเติบโตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปภูมิภาค ตะวันออกกลาง

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังภูมิภาค ตะวันออกกลาง

1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา

คำว่าความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในการ ประเมินผลการดำเนินการของธุรกิจและอุตสาหกรรมต่างๆ รวมถึงการค้าระหว่างประเทศใน ส่วน ของความสามารถแข่งขันของการค้าระหว่างประเทศ (International Competitiveness) ยังไม่มีคำ นิยามที่ชัดเจนนัก เพียงแต่จะกล่าวถึงลักษณะปัจจัยที่บ่งชี้ถึงความสามารถในการแข่งขัน ซึ่ง McCulloch (1986) ได้ประเมินงานเขียนเกี่ยวกับลักษณะที่บ่งชี้ถึงความสามารถในการแข่งขันแล้ว จำแนกออกเป็น 4 หมวดคือ

1. ฐานะทางการค้า (Trade Performance)

ฐานะทางการค้า หมายถึง ดุลการค้า และอัตราการค้า (Term of Trade) หากประเทศ ใดประเทศหนึ่งขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้น หรือได้ดุลการค้าลดลง ถือว่าสูญเสียความสามารถในการ แข่งขัน ในส่วนของอัตราการค้าซึ่งเป็นอัตราส่วนราคาสินค้าส่งออกเทียบกับสินค้านำเข้า ถ้าหาก สัดส่วนนี้มีค่าสูงขึ้น แสดงว่าประเทศมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

2. ดุลการค้าเฉพาะรายอุตสาหกรรมหรือรายสินค้า (Sectoral Trade Balance)

ดุลการค้าเฉพาะรายอุตสาหกรรมหรือรายสินค้านั้นจะทำการพิจารณาเฉพาะบาง อุตสาหกรรมหรือสินค้า เมื่อการส่งออกสุทธิของสินค้าชนิดหนึ่งมีการลดลงแสดงว่ามีการสูญเสีย ความสามารถในการแข่งขัน ในการพิจารณาในแง่นี้อาจไม่ครอบคลุมความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศที่แท้จริงเนื่องจากไม่ได้พิจารณาการค้าโดยรวมทั้งหมด แต่อาจใช้ในการพิจารณา เฉพาะอุตสาหกรรม

3. ส่วนแบ่งตลาด (Market Share)

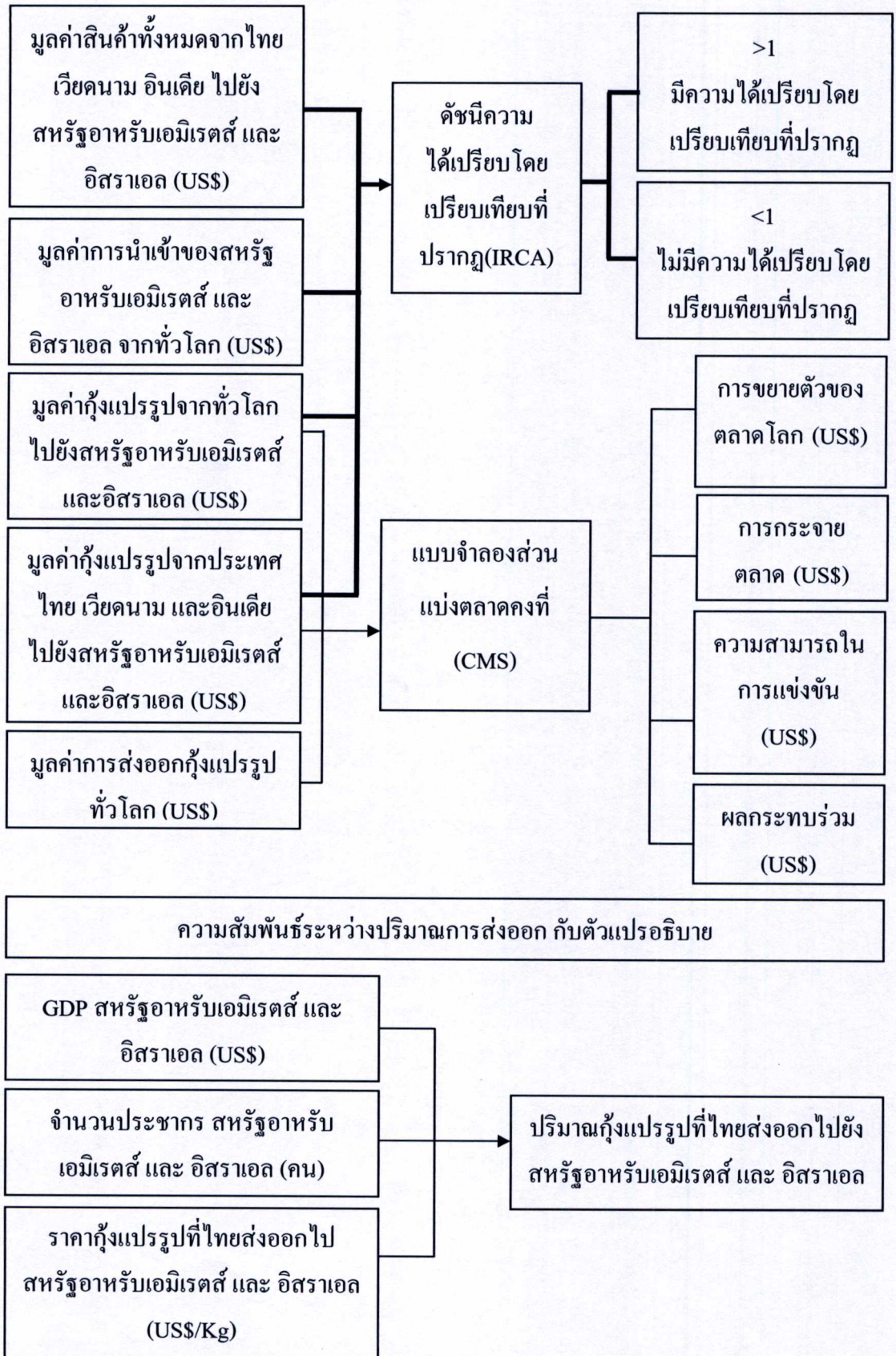
ส่วนแบ่งการตลาดที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงของสินค้าบางประเภท หรือการค้าโดยรวมของ ประเทศสามารถบ่งชี้ถึงความสามารถในการแข่งขันได้ โดย Leamer and Stern (1970) ใช้คำนิยามนี้ ในการอธิบายความสามารถในการแข่งขัน กล่าวคือ ถ้าหากส่วนแบ่งการค้าของประเทศใน

ตลาดโลกลดลง หรือไม่สามารถเพิ่มการส่งออกให้เท่ากับอัตราการขยายตัวของตลาดโลก ถือว่าสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน

4. ผลิตภาพการผลิต (Productivity)

ผลิตภาพการผลิตสามารถวัดได้จากปริมาณผลผลิตต่อเวลาการทำงานของแรงงาน ซึ่งเมื่อสัดส่วนนี้ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ แสดงว่าต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตจะสูงขึ้น ทำให้สินค้ามีราคาแพง ไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ (สมัย โกรทินชาคม. 2539)

ในการศึกษานี้ทำการศึกษาความสามารถในการผลิตกึ่งแปรรูปของไทย ทำการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏโดยเปรียบเทียบ An Index on Revealed Comparative Advantage (IRCA) ในการส่งออก เป็นการวัดสัดส่วนการส่งออกกึ่งแปรรูปของไทยไปยังภูมิภาคตะวันออกกลางเทียบกับคู่แข่ง ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของประเทศผู้ส่งออกในการส่งออกสินค้าแต่ไม่สามารถอธิบายเหตุผลได้ จึงทำการวิเคราะห์ห้าปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นผลให้มูลค่าการส่งออกไปยังตลาดที่ศึกษาเกิดการหดตัวหรือขยายตัวโดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share : CMS) ในการอธิบายค่า IRCA ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์ CMS อาศัยการวิเคราะห์มูลค่าการส่งออกเท่านั้น จึงสามารถอธิบายผลของการขยายหรือหดตัวของตลาดได้จากเหตุผล 4 ประการ คือ การขยายตัวของตลาดโลก การกระจายตลาดความสามารถในการแข่งขันในการส่งออก และผลกระทบร่วม และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปของไทยไปยังภูมิภาคตะวันออกกลางโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณการส่งออกกึ่งแปรรูปไทยไปยังภูมิภาคตะวันออกกลางได้แก่ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ในประเทศของอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาบราซิล จำนวนประชากรของอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาบราซิล และราคา กึ่งแปรรูปเฉลี่ยรายปีของไทยที่ส่งออกไปยังอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาบราซิล จากนั้นจึงสรุปความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกกึ่งแปรรูปไปยังภูมิภาคตะวันออกกลาง

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1. กลุ่มสินค้าที่ใช้ในการวิจัยคือผลิตภัณฑ์กุ้งแปรรูป โดยจำแนกกลุ่มผลิตภัณฑ์โดยใช้พิกัดอัตราภาษีศุลกากรระบบฮาร์โมนิไนซ์ (Harmonized System : HS 1992) ระดับ 6 digit โดยผลิตภัณฑ์ที่เลือกคือกุ้งแปรรูป พิกัด HS160520 (Prepared or preserved shrimps and prawns) ได้แก่ผลิตภัณฑ์กุ้งที่มีการปรุงเพื่อให้อยู่ในลักษณะพร้อมรับประทาน พร้อมปรุง หรือสินค้าที่เป็นสินค้าเพิ่มมูลค่า (Value Added) เช่น กุ้งต้มปรุงระ เกี้ยวกุ้ง กุ้งชุบเกล็ดขนมปัง เป็นต้น

2. ประเทศอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาเป็นตัวแทนตลาดในภูมิภาคตะวันออกกลางที่เลือกศึกษา และประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย เป็นประเทศผู้ส่งออกที่เลือกศึกษา

3. ใช้ข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2533-2552

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสถานภาพทางการแข่งขันของประเทศไทยในการส่งออก

2. ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกผลิตภัณฑ์กุ้งของประเทศไทย

3. สามารถหาแนวทางในการขยายมูลค่าส่งออกผลิตภัณฑ์กุ้งของไทย ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตในประเทศไปสู่ตลาดตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นตลาดใหม่ เพื่อเพิ่มศักยภาพการส่งออก และเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

1. ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง ความสามารถในการส่งออก ขยายมูลค่าการส่งออก ความสามารถในการผลิตเพื่อการส่งออก ของประเทศผู้ส่งออกไปยังตลาดเป้าหมาย

2. กุ้งแปรรูป หมายถึง สินค้าพิกัด HS160520 ที่จำแนกกลุ่มผลิตภัณฑ์โดยใช้พิกัดอัตราภาษีศุลกากรระบบฮาร์โมนิไนซ์ (Harmonized System : HS 1992) ระดับ 6 digit ได้แก่ผลิตภัณฑ์กุ้งที่มีการปรุงเพื่อให้อยู่ในลักษณะพร้อมรับประทาน พร้อมปรุง หรือสินค้าที่เป็นสินค้าเพิ่มมูลค่า เช่น กุ้งต้มปรุงระ เกี้ยวกุ้ง กุ้งชุบเกล็ดขนมปัง เป็นต้น

3. ภูมิภาคตะวันออกกลาง หมายถึง ประเทศสหรัฐอเมริกาและอิสราเอล

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องความสามารถในการแข่งขัน และปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกึ่งแปรรูปของไทยไปภูมิภาคตะวันออกกลาง ผู้ศึกษาได้ทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage Theory)

เมื่อ Adam Smith ได้เสนอแนวคิดเรื่องความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage of Trade) ที่ว่าถ้าประเทศสองประเทศมีประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าแตกต่างกันแล้วประเทศทั้งสองควรค้าขายแลกเปลี่ยนกัน โดยแต่ละประเทศควรที่จะผลิตและส่งออกสินค้าของตนที่มีประสิทธิภาพการผลิตมากกว่าหรือได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) แล้วนำเข้าสินค้าที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่าหรือเสียเปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Disadvantage) โดยประเทศแต่ละประเทศต้องมุ่งปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ทั้งหมดไปทำการผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Complete Specialization) โดยอยู่ภายใต้ข้อสมมติที่ว่า ปัจจัยการผลิตมีชนิดเดียวคือแรงงาน โดยที่แรงงานมีประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าเท่ากันทุกหน่วย และมูลค่าของสินค้าที่ผลิตขึ้นจะถูกกำหนดด้วยจำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้น

จากทฤษฎีนี้ทำให้เกิดข้อโต้แย้งในประเด็นว่ามีความเป็นไปได้ที่ประเทศหนึ่งจะมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิตสินค้าทุกชนิด และอีกประเทศหนึ่งจะเสียเปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิตสินค้าทุกชนิด ซึ่งในกรณีดังกล่าวจะทำให้ไม่เกิดการค้ำระหว่างสองประเทศขึ้น ซึ่งขัดแย้งกับความเป็นจริง จึงมีการปรับปรุงทฤษฎีดังกล่าวโดย David Ricardo ได้เสนอทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage Law) ที่ว่า ประเทศที่มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์จะส่งออกสินค้าที่มีความได้เปรียบมากที่สุด และนำเข้าสินค้าที่ได้เปรียบน้อยที่สุดในอีกทางหนึ่งประเทศที่มีความเสียเปรียบโดยสมบูรณ์จะนำเข้าสินค้าที่มีความเสียเปรียบมากที่สุด และส่งออกสินค้าที่เสียเปรียบน้อยที่สุด โดยอยู่ภายใต้ข้อสมมติว่าเป็นการค้าแบบเสรีที่มีประเทศ 2 ประเทศ มีสินค้า 2 ชนิด และปัจจัยแรงงานเป็นปัจจัยเพียงชนิดเดียวในการผลิต จากทฤษฎีของ David Ricardo ถ้าหากใช้ปริมาณหน่วยของสินค้าอีกชนิดที่ผลิตได้ เป็นหน่วยวัดต้นทุนในการผลิตสินค้าชนิดที่ต้องการก็จะเรียกต้นทุนเช่นนี้ว่า “ต้นทุนเปรียบเทียบ”

จะเห็นได้ว่าจากทฤษฎีของ Adam Smith และ David Ricardo นั้นมีปัจจัยการผลิตคือแรงงานเพียงอย่างเดียวซึ่งในความเป็นจริงแล้วแรงงานไม่ได้เป็นปัจจัยเดียวในการผลิต แต่ต้อง

อาศัยการผสมผสานปัจจัยอื่นๆในการผลิตอีก เช่น ทุน ที่ดิน เป็นต้น ทำให้ในจุดนี้เป็นจุดบกพร่องของทั้งสองทฤษฎี ทำให้มีการพัฒนาทฤษฎีขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง โดย Eli Hecksher และ Bertil Ohlin ได้เสนอแนวคิดที่ว่า เนื่องจากแต่ละประเทศมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร และปัจจัยการผลิตต่างกัน ประเทศที่ผลิต และส่งออกสินค้าที่เน้นปัจจัยการผลิตที่ประเทศของตนมีความอุดมสมบูรณ์ โดยเปรียบเทียบ และนำเข้าสินค้าที่เน้นปัจจัยการผลิตที่ขาดแคลน โดยเปรียบเทียบ จะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้า เช่นกรณีประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยทุนมากก็จะผลิตและส่งออกสินค้าที่เน้นปัจจัยทุน และนำเข้าสินค้าที่เน้นปัจจัยแรงงาน ในขณะที่มีความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยแรงงานก็จะผลิตและส่งออกสินค้าที่เน้นปัจจัยแรงงาน และนำเข้าสินค้าที่เน้นปัจจัยทุน (กรานด์เลิส สหายวงศ์. 2550 ; ปิยนุช ประกอบกิจ. 2550)

จากทฤษฎีการค้าต่างๆอาจพอสรุปได้ว่า ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ คือความสามารถของประเทศใดประเทศหนึ่งในการผลิตสินค้าโดยมีต้นทุนต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ ซึ่งการวิเคราะห์ถึงต้นทุนเปรียบเทียบระหว่างประเทศอาจทำได้ยาก เพราะปัจจัย และกระบวนการผลิตของแต่ละประเทศมีความซับซ้อนแตกต่างกันไป

2.2 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Index on Revealed Comparative Advantage : IRCA)

Bela Balassa (1965) ได้นำเสนอดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage : RCA) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศใดประเทศหนึ่งในการส่งออกสินค้าชนิดหนึ่ง โดยการวิเคราะห์สัดส่วนการส่งออกของสินค้าที่พิจารณากับการส่งออกทั้งหมดหรือการส่งออกกลุ่มสินค้าที่พิจารณาเปรียบเทียบกับสินค้าที่พิจารณาของประเทศหนึ่งเทียบกับสัดส่วนการส่งออกเดียวกันนั้นของกลุ่มประเทศที่พิจารณาเปรียบเทียบ หรือของโลก

การวัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏได้ถูกพัฒนาให้คำนวณได้ในอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานการวิเคราะห์ของ Balassa (1965) วัดที่ความสัมพันธ์ของการส่งออกของประเทศโดยเฉพาะกลุ่มสินค้าที่ถูกเปรียบเทียบในการส่งออกทั้งหมดของโลก ที่ผลิตตามความชำนาญเฉพาะอย่างของประเทศใดประเทศหนึ่งในสินค้านั้นๆ ซึ่งการวัดนี้ได้ชี้ถึงศักยภาพการขยายการค้าของประเทศใดประเทศหนึ่งของการส่งออกในสภาวะสถิต (Static) เรียกว่า ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Index on Revealed Comparative Advantage : IRCA)

(Gani and Prasad. 2005)

การตีความผลของค่า IRCA ที่คำนวณได้สามารถอธิบายได้ดังนี้

$IRCA_{ij} > 1$ หมายความว่า สัดส่วนการส่งออกของสินค้า j ของประเทศ i ยังกลุ่มประเทศตลาดต่อการส่งออกทั้งหมดของประเทศ i ไปยังกลุ่มประเทศตลาด สูงกว่าสัดส่วนการส่งออกสินค้า j ของโลก (หรือกลุ่มประเทศที่พิจารณา) ต่อการส่งออกทั้งหมดของโลก (หรือกลุ่มประเทศที่พิจารณา) ไปยังประเทศตลาด ซึ่งอาจสรุปได้ว่าประเทศ i มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า j ในประเทศตลาดนั้น

$IRCA_{ij} < 1$ หมายความว่า สัดส่วนการส่งออกของสินค้า j ของประเทศ i ไปยังกลุ่มประเทศตลาดต่อการส่งออกทั้งหมดของประเทศ i ไปยังกลุ่มประเทศตลาด ต่ำกว่าสัดส่วนการส่งออกสินค้า j ของโลก (หรือกลุ่มประเทศที่พิจารณา) ต่อการส่งออกทั้งหมดของโลก (หรือกลุ่มประเทศที่พิจารณา) ไปยังประเทศตลาด ซึ่งอาจสรุปได้ว่าประเทศ i มีการสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า j ในประเทศตลาดนั้น

การวิเคราะห์หาดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (IRCA) เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากเนื่องจากสามารถทำได้โดยคำนวณจากข้อมูลที่รวบรวมจากองค์กรภายในประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศได้ ตีความได้ง่าย สามารถเปรียบเทียบค่า IRCA กับประเทศต่างๆ ในตลาดที่ศึกษาได้ และข้อมูลที่มีลักษณะเป็นอนุกรมเวลาที่นำมาใช้นั้นทำให้สามารถแสดงทิศทาง แนวโน้มของ IRCA ได้

อย่างไรก็ตามถึงแม้ IRCA จะเป็นวิธีที่ทำได้ง่ายแต่ก็มีข้อจำกัดอยู่เนื่องจากพิจารณาจากมูลค่าการส่งออกเพียงอย่างเดียว ทำให้ผลจากการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ได้นั้นอาจไม่ใช่ความได้เปรียบจากความสามารถในการผลิตที่แท้จริง เพราะมูลค่าการส่งออกอาจเป็นผลมาจากปัจจัยหลายๆประการ เช่น การอุดหนุนการส่งออก การคุ้มครองการผลิตภายในประเทศ การเก็บภาษีสินค้านำเข้า การกำหนดโควตา ข้อกีดกันทางการค้าต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ IRCA ไม่ได้บ่งชี้ถึงสาเหตุของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นว่ามาจากปัจจัยใด และอีกข้อจำกัดที่สำคัญ คือกรณีสองประเทศที่มีค่า IRCA มากกว่า 1 เหมือนกันนั้น ไม่สามารถที่จะบ่งชี้ได้ว่าประเทศที่มีค่า IRCA มากกว่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากกว่าประเทศที่มีค่า IRCA น้อยกว่า ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาความสามารถในการแข่งขันเป็นไปอย่างสมบูรณ์ จึงทำการศึกษาในส่วนของ การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share) เพื่อให้ทราบถึงการขยายตัวของตลาดที่ศึกษาด้วย (กรานต์เลิส สหายวงศ์. 2550)

2.3 แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share Model : CMS)

การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ตามแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share Model : CMS) ตามแนวคิดของ Leamer and Stern (1970) ซึ่งใช้ในการอธิบายส่วนเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของแต่ละประเทศในช่วงเวลาหนึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยใดบ้าง โดยมีข้อสมมติว่าส่วนแบ่งตลาดในตลาดโลกของประเทศที่ศึกษาไม่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นถ้าหากการส่งออกในปีนี้ได้เพิ่มขึ้นจากปีก่อนในอัตราเท่ากับการขยายตัวการส่งออกของโลกโดยเฉลี่ยแล้ว การส่งออกที่เพิ่มขึ้นในสองช่วงเวลาคือปีนี้กับปีก่อน จะประกอบไปด้วยผลอันเนื่องจากการขยายตัวของตลาดโลก (World Trade Effect) ซึ่งคำนวณจากการนำอัตราการขยายตัวของการส่งออกในตลาดโลกโดยเฉลี่ยคูณกับมูลค่าการส่งออกในปีก่อนของประเทศที่ศึกษา ค่าที่ได้หมายถึงมูลค่าส่วนเพิ่มของการส่งออกที่ควรจะเป็น (Constant Share Norm) ของปีนี้

ในความเป็นจริงแล้วการขยายตัวที่แท้จริง (Actual Export Growth) ของประเทศที่ศึกษาไม่จำเป็นจะต้องเท่ากับการขยายตัวของการส่งออกของโลก จึงทำให้เกิดส่วนต่างของ มูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นจริง กับมูลค่าการส่งออกที่ควรจะเป็น โดยส่วนต่างนี้จะสามารถอธิบายได้ถึงความสามารถในการแข่งขันการส่งออก ตามนิยามของการวิเคราะห์แบบ CMS ถ้าประเทศที่ศึกษาสามารถเพิ่มการส่งออกได้มากกว่ามูลค่าที่ควรจะเป็น คือมากกว่าการขยายตัวเฉลี่ยของการส่งออกของโลก แสดงว่าการส่งออกของประเทศที่ศึกษามีความสามารถในการแข่งขัน ในทางกลับกัน หากไม่สามารถเพิ่มมูลค่าการส่งออกให้ได้เท่ากับการขยายตัวของการส่งออกของโลก แสดงว่าส่วนแบ่งตลาดของประเทศที่ศึกษามีการลดลง โดยมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นจริง ต่ำกว่ามูลค่าที่ควรจะเป็น ทำให้สามารถกล่าวได้ว่าประเทศนั้นสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน

ในส่วนของการวิเคราะห์แบบ CMS นี้เป็นการพิจารณามูลค่าการส่งออกรวมของประเทศที่ทำการศึกษาในสองช่วงเวลา โดยไม่ได้คำนึงถึงรายละเอียดของชนิดสินค้าและตลาดส่งออก ถ้านำรายละเอียดดังกล่าวมาพิจารณาร่วมกันแล้ว มูลค่าส่วนเปลี่ยนแปลงของการส่งออกจะถูกจำแนกออกเป็น 4 ส่วนด้วยกันคือ

1. ผลจากการขยายตัวของตลาดโลก (World Trade Effect)
2. ผลจากทิศทางการส่งออก (Commodity Composition Effect)
3. ผลจากการกระจายตลาด (Market Distribution Effect)
4. ผลจากความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness Effect)

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกคู่แข่งแปรรูปของประเทศไทย และคู่แข่งคือเวียดนาม และอินเดีย ไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา เม็กซิโก และ

อิสราเอล ซึ่งลักษณะของการศึกษาเป็นการศึกษาสินค้าเฉพาะ ในตลาดที่เฉพาะ จึงจำเป็นต้องประยุกต์ใช้แบบจำลอง CMS โดยคำนวณจากผลต่างระหว่างมูลค่าการส่งออกในช่วงเวลาที่พิจารณากับมูลค่าการส่งออกในปีฐานซึ่งประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

ผลจากการขยายตัวของของตลาดโลก (World Trade Effect) คือส่วนเพิ่มของมูลค่าการส่งออกที่ควรจะเป็น คำนวณได้จากผลคูณของอัตราการขยายตัวการส่งออกสินค้าที่พิจารณาของโลกกับมูลค่าการส่งออกสินค้านั้นๆของประเทศที่ศึกษาไปยังตลาดที่ศึกษา ในปีฐาน ลบด้วยมูลค่าการส่งออกสินค้านั้นๆของประเทศที่ศึกษาไปยังตลาดที่ศึกษาในปีฐาน โดยค่าที่ได้ชี้ให้เห็นถึงผลจากการขยายตัวของโลก (World Trade Effect) ที่กระทบต่อมูลค่าการส่งออก

ผลจากการกระจายตลาด (Market Distribution Effect) แสดงให้เห็นว่าสินค้านั้นๆจากประเทศผู้ส่งออก ได้กระจายไปยังตลาดที่พิจารณา ที่มีอัตราการขยายตัวของการนำเข้าสินค้านั้นๆที่พิจารณา มากกว่าหรือน้อยกว่า อัตราการขยายตัวของการนำเข้าสินค้าเดียวกันนั้นๆของตลาดโลก หากเทอมนี้มีค่าเป็นบวกแสดงว่าการส่งออกสินค้านั้นๆที่พิจารณาจากประเทศผู้ส่งออกมีการส่งออกไปในตลาดที่พิจารณาที่มีอัตราการขยายตัวสูงกว่าอัตราการขยายตัวการส่งออกของโลก แต่ถ้าหากมีค่าติดลบแสดงว่ามีประเทศนั้นๆมีการส่งออกสินค้านั้นๆไปยังประเทศตลาดที่มีอัตราการขยายตัวต่ำกว่าอัตราการขยายตัวการส่งออกของโลก สะท้อนให้เห็นว่าประเทศผู้ส่งออกไม่สามารถกระจายสินค้าไปยังตลาดที่มีการขยายตัวมากกว่าได้ ถือเป็นผลจากการกระจายตลาดที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออก

ผลจากความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness Effect) แสดงถึงผลคูณของมูลค่าการส่งออกสินค้านั้นๆที่พิจารณาของประเทศผู้ส่งออก ไปยังตลาดที่ศึกษาในปีที่พิจารณา กับส่วนกลับของอัตราการขยายตัวของการส่งออกนั้นๆ หักออกด้วยมูลค่าการส่งออกสินค้านั้นๆของประเทศในปีฐาน แสดงให้เห็นถึงมูลค่าการส่งออกที่แท้จริงเทียบกับมูลค่าการส่งออกที่เพียงพอในการรักษาส่วนแบ่งการตลาดให้ได้เท่าเดิม หากเทอมนี้มีค่าเป็นบวก แสดงว่าประเทศที่ศึกษามีความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริงในการส่งออกสินค้านั้นๆไปยังประเทศตลาดที่ศึกษา ในทางกลับกัน หากเทอมนี้มีค่าติดลบ แสดงว่าประเทศที่ศึกษาสูญเสียความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริงในการส่งออกสินค้านั้นๆไปยังประเทศที่ศึกษา ซึ่งความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริงนั้นมาจากความสามารถในการจัดการด้านอุปทานของผู้ส่งออกเอง

ผลกระทบร่วม (Interaction Effect) แสดงถึงผลกระทบจากการแข่งขัน โดยที่ไม่รวมผลจากการแข่งขันที่แท้จริง ซึ่งผลกระทบจากส่วนนี้แสดงถึงผลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศผู้ส่งออกกับประเทศผู้นำเข้าในการซื้อขายสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่ง (Muhammad and Yaacob. 2008) โดยที่ส่วนนี้ไม่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการส่งออกที่แท้จริงที่เกี่ยวกับการจัดการทางด้านอุปทาน เช่นความสามารถในการจัดการต้นทุน การผลิต เป็นต้น

อย่างไรก็ตามจากสมการแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ยังไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลต่อความสามารถในการส่งออกของประเทศ อันได้แก่

1. การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่สามารถบอกถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ไม่สามารถบอกถึงเหตุผลที่ทำให้เกิดปัจจัยดังกล่าวได้

2. การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ใช้อัตราการขยายตัวของการส่งออกเฉลี่ยของโลกเป็นบรรทัดฐาน เนื่องจากบางประเทศมีอัตราการขยายตัวที่สูงกว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกเฉลี่ยของโลกอยู่แล้ว ดังนั้นการตีความผลที่ได้จากการคำนวณ ผู้ศึกษาควรตระหนักว่า ถ้าการส่งออกของประเทศหนึ่งขยายตัวสูงกว่าการส่งออกของโลก ไม่ได้สะท้อนว่าสวัสดิการของประเทศจะเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด

3. การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในอดีต ไม่อาจทำนายการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งตลาดในอนาคตได้

4. ความสมเหตุสมผลของข้อสรุปจากการคำนวณภายใต้ข้อสมมติส่วนแบ่งตลาดคงที่ขึ้นอยู่กับทางเลือกช่วงเวลาศึกษา การจำแนกชนิดของสินค้า ตลาดส่งออก ตามวัตถุประสงค์การศึกษา การเลือกช่วงเวลาการจำแนกชนิดของสินค้า และตลาดที่ต่างกัน อาจทำให้ได้ข้อสรุปต่างกัน

แม้จะมีข้อจำกัดในการใช้วิธีการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่อยู่ การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ ก็ยังให้ข้อมูลที่น่าสนใจ ในด้านปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออก รวมถึงอิทธิพลของปัจจัยต่างๆเหล่านั้นที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกอีกด้วย

2.4 ทฤษฎีอุปสงค์

อุปสงค์ (Demand) หมายถึง จำนวนต่าง ๆ ของสินค้าหรือบริการชนิดนั้นที่ผู้บริโภคต้องการซื้อในระยะเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่าง ๆ ของสินค้าชนิดนั้น หรือ ณ ระดับรายได้ต่างๆ ของผู้บริโภคหรือ ณ ระดับราคาต่าง ๆ ของสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยจากนิยามข้างต้น เราสามารถแบ่งอุปสงค์ได้เป็น 3 ชนิด อุปสงค์ต่อราคา (Price Demand) อุปสงค์ต่อรายได้ (Income Demand) และอุปสงค์ต่อราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่กำลังพิจารณาอยู่ (Cross Demand)

โดยทั่วไปแล้วการเปลี่ยนแปลงในปริมาณการซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคชนิดหนึ่งชนิดใด ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อปริมาณการซื้อของผู้บริโภค (Quantity Demand) เรียกปัจจัยเหล่านี้ว่า ตัวกำหนดอุปสงค์ (Demand Determinants) ปัจจัยเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อปริมาณการซื้อของผู้บริโภคมากขึ้นหรือน้อยแตกต่างกันไปซึ่งค่าที่ใช้วัดความมากน้อยของการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเสนอซื้อ (อุปสงค์) ต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ เรียกว่า ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ (Elasticity of Demand) โดยปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่ออุปสงค์มีดังต่อไปนี้

1. ราคาของสินค้าหรือบริการชนิดนั้นที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ โดยทั่วไปถ้าสินค้าและบริการชนิดนั้นราคาสูงขึ้น ปริมาณซื้อจะลดลง

2. ราคาของสินค้าและบริการชนิดอื่นที่สามารถใช้แทนสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อตามปกติความต้องการของผู้บริโภคอาจสนองได้ด้วยสินค้าหลายชนิด ถ้าสินค้าชนิดหนึ่งมีราคาสูงขึ้นผู้บริโภคอาจบริโภคสินค้าชนิดนั้นน้อยลงและหันไปบริโภคสินค้าชนิดอื่นเพิ่มขึ้น

3. จำนวนผู้บริโภคในตลาด (Population) เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ความต้องการในด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ จะเพิ่มตามไปด้วย และต้องมีอำนาจซื้อด้วย จึงจะสามารถซื้อสินค้ามากขึ้น

4. ระดับรายได้ของผู้บริโภค ผู้บริโภคที่มีรายได้สูงย่อมสามารถซื้อสินค้าได้ในจำนวนที่มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ เพราะมีอำนาจในการซื้อสูงกว่า

5. รสนิยมของผู้บริโภคหรือค่านิยมของคนในสังคม การเปลี่ยนแปลงความนิยมของผู้บริโภคในสังคม ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจได้ ด้วยเหตุนี้ธุรกิจบางแห่งจึงยอมลงทุนจำนวนมหาศาลในการโฆษณา เพื่อหวังในการเปลี่ยนแปลงค่านิยม หรือมีค่านิยมที่รักษาค่านิยมในสินค้าให้คงเดิม (ปนัดดา เดวามัด. 2551)

จากปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สามารถเขียนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับปริมาณการซื้อได้ในรูปแบบฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ ดังนี้

$$\ln Q = f\{\ln \text{PRICE}, \ln \text{GDP}, \ln \text{POP}, \ln \text{SUBST}, \ln \text{TASTE}\} \quad (2.1)$$

โดยกำหนดให้

Q	=	ปริมาณการนำเข้ากุ้งแปรรูปจากประเทศไทยของประเทศที่ศึกษา
PRICE	=	ราคากุ้งแปรรูปที่ประเทศไทยส่งออกไปยังประเทศที่ศึกษา
GDP	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศตลาดที่ศึกษา
POP	=	จำนวนประชากรในประเทศตลาดที่ศึกษา
SUBST	=	ราคาสินค้าสินค้าทดแทนกุ้งแปรรูป
TASTE	=	รสนิยมของประชากรของประเทศตลาดที่ศึกษา

2.5 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

ปรีชา อัสวเดชาบุตร และ เสาวรส ใหญ่สว่าง (2550 : 367) อธิบายว่าในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Y) กับตัวแปรอิสระ (X) ในรูปแบบของการวิเคราะห์การถดถอย อาจมีตัวแปรอิสระมากกว่าหนึ่งตัวที่สามารถนำมาอธิบายตัวแปรตามได้ โดยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตามเรียกว่าการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression) ซึ่งการวิเคราะห์ถดถอยพหุมีแบบจำลองซึ่งเขียนในรูปแบบฟังก์ชันคณิตศาสตร์ตามสมการ 2.2

$$y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \varepsilon \quad (2.2)$$

โดยที่ y	=	ตัวแปรตาม
x ₁	=	ตัวแปรอิสระตัวที่ 1
x ₂	=	ตัวแปรอิสระตัวที่ 2
β ₀	=	สัมประสิทธิ์การถดถอยของสมการ
β ₁	=	สัมประสิทธิ์การถดถอยของ x ₁
β ₂	=	สัมประสิทธิ์การถดถอยของ x ₂
ε	=	เป็นตัวแปรสุ่มอิสระแทนความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการที่ y แตกต่างจากค่าเฉลี่ยของประชากร

แบบจำลองนี้จะมีความเหมาะสม ในกรณีที่ความสัมพันธ์ระหว่าง y กับ x_1 และ y กับ x_2 เป็นความสัมพันธ์เชิงเส้น นอกจากนี้ x_1 และ x_2 จะต้องไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน แต่จะมีความสัมพันธ์กับ y

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมัย โกรทินธาคม (2539) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้การส่งออกของไทยตกต่ำโดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share : CMS) โดยได้ศึกษาในพ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นช่วงที่การส่งออกของไทยมีการหดตัว จนส่งผลให้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 ซึ่งการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่นี้จะอธิบายถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการคำนวณระดับที่ 2 ประกอบด้วย ผลจากการขยายตัวของตลาดโลก (World Trade Effect) ผลจากทิศทางการส่งออก (Market-Distribution Effect) และผลจากการแข่งขัน (Competitiveness Effect) นอกจากนี้ ยังได้คำนวณหาอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง เพื่อศึกษาว่า การส่งออกตกต่ำใน พ.ศ. 2539 นั้น เป็นเพราะค่าเงินบาทที่แท้จริง (Real Exchange Rate) มีค่าเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับเงินตราสกุลสำคัญหรือไม่

ผลการศึกษาพบว่าส่วนเปลี่ยนแปลงการส่งออกในส่วนของ Competitiveness Effect ของไทยมีสัดส่วนลดลงไปมากใน พ.ศ. 2538-2539 เมื่อเทียบกับ พ.ศ. 2533-2538 โดยผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ได้ค่าลบในสัดส่วนที่สูง แสดงให้เห็นถึงการสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกของไทย และจากการศึกษาในกลุ่มสินค้า 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น สินค้าเกษตรและประมง กลุ่มสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ระดับ SITC 2 digit และกลุ่มสินค้าอิเล็กทรอนิกส์หมวดย่อย 3 digit ผลการศึกษาจากข้อมูลใน พ.ศ. 2538-2539 พบว่ากลุ่มสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น สินค้าเกษตรและประมง ส่วนใหญ่มี Competitiveness Effect มีค่าเป็นลบ เช่น สิ่งทอ รองเท้า เสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์พลาสติก เป็นต้น ส่วนที่ยังคงขยายตัวในเกณฑ์ดีอยู่ ได้แก่ ผักและผลไม้ ข้าว น้ำตาลและน้ำผึ้ง ยางพารา และ เครื่องทำความร้อนและความเย็น สำหรับกลุ่มสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ระดับ SITC 2 digit ประกอบด้วยหมวด SITC 75 ได้แก่ อุปกรณ์และชิ้นส่วนเครื่องใช้สำนักงาน หมวด SITC 76 ได้แก่ สินค้าประเภทอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม และหมวด SITC 77 ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า และชิ้นส่วนแผงวงจรไฟฟ้า โดย สินค้าหมวด SITC 75 มี Competitiveness Effect มีสัดส่วนเป็นบวก ส่วน SITC 76 และ 77 มีสัดส่วนเป็นลบ เมื่อพบว่าในกลุ่มสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ระดับ SITC 2 digit ยังมีบางสินค้าที่มี Competitiveness Effect เป็นบวกจึงทำการศึกษาลงไปในหมวดย่อยระดับ 3 digit โดยเลือกสินค้ามา 9 รายการ แล้วคำนวณเปรียบเทียบระหว่างช่วง พ.ศ. 2534-2538 กับ พ.ศ. 2538-2539 พบว่าสินค้าที่มี Competitiveness Effect เป็น

บวกรวมเพียง 3 สินค้า คือ ชิ้นส่วนเครื่องใช้ในสำนักงาน โทรศัพท์ แผงวงจรไฟฟ้า โดยมูลค่าการส่งออกใน พ.ศ. 2539 ยังมีการขยายตัวสูงกว่าการส่งออกของโลกโดยเฉลี่ย

จากการศึกษาเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ในช่วง พ.ศ. 2538-2539 พบว่ากลุ่มสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น สินค้าเกษตรและประมงในประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่ามี Competitiveness Effect ในสัดส่วนที่สูง ได้แก่ ปากีสถาน อินเดีย และอินโดนีเซีย และเป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศจีนซึ่งเป็นผู้ส่งออกสิ่งทอรายใหญ่อีกยังมี Competitiveness Effect เป็นลบในกลุ่มสินค้านี้ สำหรับในส่วนของกลุ่มสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ในสินค้าหลายรายการในกลุ่มนี้ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ ชิ้นส่วนเครื่องใช้สำนักงาน แผงวงจรไฟฟ้า เป็นต้น มีประเทศที่มี Competitiveness Effect เป็นบวกได้แก่ เม็กซิโก จีน และมาเลเซีย และประเทศเทศที่มีการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มนี้สูงขึ้นมากจนอาจกลายเป็นคู่แข่งสำคัญในอนาคตได้แก่ ฟิลิปปินส์

สรุปได้ว่าการส่งออกที่หดตัวของไทยใน พ.ศ. 2539 มาจากการสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน และเมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุแล้วพบว่าเกิดจากค่าเงินบาทที่แท้จริงมีการปรับตัวสูงขึ้นเมื่อเทียบกับเงินสกุลสำคัญ เช่น ดอลลาร์สหรัฐ เยน มาร์คเยอรมนี เป็นต้น

จากการศึกษาของสมัย โกรทินธาคม สามารถนำแนวคิดเรื่องวิธีการคำนวณมูลค่าของการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆตามแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา

อลิสรา จันทรขาว (2543) ได้ศึกษาเรื่องแนวโน้มและปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกอาหารฮาลาลของไทยไปกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง: กรณีศึกษาอาหารทะเลกระป๋อง โดยการศึกษานี้ทำการศึกษาเฉพาะสินค้าอาหารทะเลกระป๋องไปยังประเทศผู้นำเข้าในกลุ่มตะวันออกกลาง 3 ประเทศได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรต และจอร์แดน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้าอาหารทะเลกระป๋องฮาลาลจากไทยเทียบกับประเทศคู่แข่ง โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงซ้อน และประมาณค่าโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของส่งออกอาหารฮาลาลของไทยกรณีอาหารทะเลกระป๋องในประเทศผู้นำเข้าทั้ง 3 ประเทศ โดยใช้แบบจำลอง Constant Market Share (CMS) รวมทั้งได้พยากรณ์แนวโน้มส่วนแบ่งการตลาดอาหารฮาลาลของไทยกรณีอาหารทะเลกระป๋องในประเทศผู้นำเข้าทั้ง 3 ประเทศ โดยวิธี Time Trend Estimation โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ แบบอนุกรมเวลาในช่วง พ.ศ. 2525-2541 ในการวิเคราะห์อุปสงค์เปรียบเทียบ และการพยากรณ์แนวโน้มส่วนแบ่งการตลาดส่วนการศึกษาการขยายตัวของส่งออกใช้ข้อมูล 2 ช่วงเวลา คือ ช่วง พ.ศ. 2533-2536 และ พ.ศ. 2537-2540

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การนำเข้าอาหารทะเลระบียงจากประเทศไทยเปรียบเทียบกับคู่แข่งในประเทศผู้นำเข้า 3 ประเทศ ได้แก่ ราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาอาหารทะเลระบียงจากไทย และคู่แข่ง รายได้ประชาชาติของประเทศผู้นำเข้า จำนวนประชากรของประเทศผู้นำเข้า และแนวโน้มการนำเข้าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของเวลา โดยปัจจัยต่างๆที่กล่าวมามีผลกระทบต่อการนำเข้าอาหารทะเลระบียงจากประเทศไทยและประเทศคู่แข่งเช่นเดียวกันทั้งใน 3 ประเทศผู้นำเข้า อาหารทะเลระบียงจากไทยและคู่แข่งไม่สามารถทดแทนกันได้ และประเทศไทยจะมีความได้เปรียบเนื่องจากมีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าคู่แข่ง ในกรณีที่ทั้ง 3 ประเทศ มีรายได้ประชาชาติ และจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น และผู้บริโภคมีความต้องการบริโภคอาหารทะเลระบียงมากขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป

กรณีพิจารณาแยกประเทศผู้นำเข้า ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการส่งออกอาหารทะเลระบียงในซาอุดีอาระเบียมากที่สุดคือ ความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริง ส่วนในสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรต ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวสูงสุดคืออัตราขยายตัวเฉลี่ยของการส่งออกอาหารทะเลระบียงของโลกไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรต และสำหรับประเทศจอร์แดน ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวสูงสุดคืออัตราขยายตัวเฉลี่ยของการส่งออกอาหารทะเลระบียงของโลกไปยังประเทศจอร์แดน และแนวโน้มส่วนแบ่งการตลาดของอาหารทะเลระบียงของไทยในตลาดทั้ง 3 ประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดในช่วง พ.ศ. 2542-2546 ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าไทยมีแนวโน้มที่ดีในการส่งออกอาหารทะเลระบียงไปยังประเทศซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรต และจอร์แดน

จากการศึกษาของอลิสรา จันท์ขาว สามารถใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาเรื่องแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ และวิธีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับปริมาณการส่งออกด้วยสมการถดถอย (Regression) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา

Gani and Prasad (2005) ได้ทำการศึกษา Fiji's Exports and Comparative Advantage จากการศึกษาพบว่าสินค้า 12 รายการที่ประเทศฟิจิส่งออก เป็นสินค้า 3 Digit ในระบบ SITC ในช่วงปี 1988 - 2001 เป็นช่วงหลังวิกฤตการณ์ของประเทศไทยที่ไม่มีเสถียรภาพอย่างรุนแรง โดยการวิเคราะห์อยู่บนพื้นฐานของ Balassa (1965) เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ An Index on Revealed Comparative Advantage (IRCA) ผลที่ได้สามารถแบ่งพิจารณาได้เป็น 4 กลุ่มสินค้าหลัก คือ

สินค้ากลุ่มที่ 1 กลุ่มที่สำเร็จ (IRCA > 1) ในสินค้า 9 รายการจาก 12 รายการ ได้แก่ น้ำตาล ปลากระป๋อง ปลาสด Dalo แผ่นไม้ สิ่งทอ เสื้อผ้า และทองคำ ซึ่งเป็นทรัพยากรพื้นฐานของประเทศ

พิจิ โดยสินค้าน้ำตาล Dalo สิ่งทอ เสื้อผ้า และรองเท้ายังคงเป็นสินค้าที่มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกอย่างต่อเนื่อง

สินค้ากลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ได้ประโยชน์ เป็นสินค้าบางรายการที่ดัชนี IRCA เพิ่มขึ้นหลังปี 1987 ได้แก่ น้ำตาล ปลาสด แผ่นไม้ และเสื้อผ้า ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและกำลังเพิ่มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

สินค้ากลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ลดลง จากสินค้า 12 รายการมีสินค้าบางรายการที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (IRCA > 1) แต่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ลดลง ตัวอย่างสินค้าที่ชัดเจนคือ ปลากระป๋องและทองคำ โดยค่า IRCA ของปลากระป๋องลดลงจาก 107.3 ในปี 1988 เป็น 14.3 ในปี 2001 และค่า IRCA ของทองคำลดลงจาก 39.9 ในปี 1988 เป็น 17.8 ในปี 2001

สินค้ากลุ่มที่ 4 กลุ่มที่ไม่สำเร็จ (IRCA < 1) จากสินค้า 12 รายการมีสินค้า 3 รายการที่ไม่มี ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบได้แก่ Yaqona เนื้อมะพร้าวตากแห้ง และน้ำมันมะพร้าว โดยสินค้า Yaqona ค่า IRCA < 1 ทุกปียกเว้นปี 1988 ส่วนเนื้อมะพร้าวตากแห้งค่า IRCA < 1 ทุกปียกเว้นปี 1988 และ 1999 ส่วนน้ำมันมะพร้าวค่า IRCA < 1 ตลอดช่วงปี 1988 – 2001

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (IRCA) ของ Gani and Prasad ร่วมกับดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) และแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) ที่ได้ทำการตรวจสอบเอกสารดังกล่าวเป็นแนวทางประกอบการศึกษาครั้งนี้

ธรรมศาสตร์ พิษยศาสตร์พงศ (2549) ได้ศึกษาเรื่องความสามารถในการแข่งขันของไก่สดแช่เย็นและแช่แข็งฮาลาลไทยในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง โดยการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งฮาลาลของไทยไปยังกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ได้แก่ประเทศ สาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย และ คูเวต โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ เพื่อวิเคราะห์ว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบหรือสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก ซึ่งจะทำการศึกษาระหว่าง พ.ศ. 2540-2546 โดยทำการเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่นๆ ในประเทศผู้นำเข้าทั้งสามประเทศ นอกจากนี้ยังได้ทำการวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดของไก่สดแช่เย็นแช่แข็งฮาลาลของไทยและประเทศส่งออกที่สำคัญอื่นๆ ในทั้งสามประเทศ โดยวิเคราะห์หาสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงของส่วนแบ่งการตลาดว่าเป็นผลมาจากสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงขนาดของตลาด และการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการแข่งขันอย่างละเท่าไร โดยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปริมาณการส่งออกของสองช่วงเวลา คือ ระหว่าง พ.ศ. 2540 -2543 และระหว่าง พ.ศ. 2544-2546

ผลจากการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Reveal comparative advantage) พบว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งฮาลาลไปยังสาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ถึงแม้การนำเข้าโดยรวมจะมีแนวโน้มที่ลดลงโดยตลอดเนื่องมาจากการหดตัวของตลาด แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยก็ยังสามารถป้องกันการสูญเสียส่วนแบ่งการตลาดได้ดีกว่าประเทศคู่แข่งรายอื่นๆ ในตลาดเดียวกัน สำหรับในประเทศซาอุดีอาระเบียและประเทศคูเวตนั้น ประเทศไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งฮาลาล ในทั้งสองประเทศ

สำหรับการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดเฉลี่ยระหว่าง พ.ศ. 2540-2543 และ พ.ศ. 2544-2546 พบว่าในประเทศสาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ประเทศไทยมีส่วนแบ่งการตลาดที่เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงระดับการแข่งขัน แต่ไทยก็เสียประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดที่เป็นผลมาจากการลดลงของขนาดตลาด ในประเทศซาอุดีอาระเบียประเทศไทยได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดโดยมีส่วนแบ่งการตลาดที่เพิ่มขึ้นอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการแข่งขัน และเสียประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดที่เป็นผลมาจากการลดลงของขนาดตลาด ส่วนในประเทศคูเวตประเทศไทยได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการแข่งขัน และได้ประโยชน์จากทั้งการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของขนาดตลาด

จากการศึกษาของธรรมศาสตร์ พิษยศาสตร์พงศ์ สามารถใช้แนวคิดเรื่องความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Reveal comparative advantage) และใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาตลาดในตะวันออกกลางเพื่อใช้ในการศึกษารังนี้

ภัทร มาลากุล ณ อุษยา (2549) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันเพื่อการส่งออกอาหารทะเลแปรรูปของประเทศไทย โดยวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือเพื่อทราบถึงสถานการณ์ในการแข่งขันของอาหารทะเลแปรรูปประเภทกุ้งแปรรูปในตลาดโลกว่าอยู่ในสถานการณ์ที่ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Additive Revealed Comparative Advantage: ARCA) ภายใต้อาณาการณดังกล่าวมีการใช้ปัจจัยภายในคือต้นทุนในการผลิตอย่างไร โดยใช้ต้นทุนในการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ (Domestic Resource Cost: DRC) อีกทั้งปัจจัยภายนอกอื่นๆ โดยใช้สมการถดถอยแบบหลายตัวแปร (Multiple Regression)

จากผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบโดยมีค่า ARCA เป็นบวกมาเป็นเวลานานตั้งแต่ พ.ศ. 2513-2544 โดยในช่วง พ.ศ. 2537-2544 มีค่า ARCA ลดลงเมื่อ

พิจารณาปัจจัยภายในโดยใช้ต้นทุนในการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ พบว่ามีค่าน้อยกว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง แสดงว่าประเทศไทยนั้นยังมีความสามารถในการแข่งขันอยู่เช่นกัน เป็นการยืนยันผลของดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอกจากการใช้ สมการถดถอยแบบหลายตัวแปร (Multiple Regression) นั่นก็คือ อัตราคุ้มครอง(Nominal Protection Coefficient : NPC) และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (Real Exchange Rate : RER) มีความสัมพันธ์กับ ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในทางตรงกันข้ามทั้ง 2 ตัวแปร

จากการศึกษาของภัทร มาลากุล ณ อุซุยา สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Reveal comparative advantage) และวิธีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับปริมาณการส่งออกด้วยสมการถดถอยแบบหลายตัวแปร (Multiple Regression) เพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้

สุรัสวดี เจ๊ะหมัด (2549) ได้ศึกษาเรื่องการค้าไทยกับประเทศในตะวันออกกลาง โดยกล่าวว่า การค้าระหว่างประเทศนั้นมีบทบาทสำคัญต่อการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจประเทศไทย ดังนั้นการหาตลาดใหม่ๆในการทำการค้าระหว่างประเทศจึงเป็นเรื่องที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเช่นกัน ซึ่งในตลาดภูมิภาคตะวันออกกลางเป็นตลาดที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นตลาดที่มีกำลังซื้อสูง และสภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของภูมิภาคนี้ไม่สามารถที่จะทำการเพาะปลูกได้ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทะเลทรายทำให้มีความต้องการสินค้าเกษตรเป็นจำนวนมาก ซึ่งสินค้าเกษตรเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยเช่นกัน การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์สินค้าไทยในประเทศกลุ่มตะวันออกกลาง 3 ประเทศ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย เยเมน และ โอมาน

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศซาอุดีอาระเบีย และเยเมน มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเข้าสินค้าไทย ได้แก่ จำนวนประชากร และอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างสกุลเงินบาทกับสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ ส่วนประเทศโอมาน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเข้าสินค้าไทย ได้แก่ มูลค่าการส่งออกของสินค้าไทยไปโอมานในปีที่ผ่านมา ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และจำนวนประชากร

จากการศึกษาของสุรัสวดี เจ๊ะหมัด สามารถนำแนวคิดเรื่องทฤษฎีอุปสงค์ และวิธีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับปริมาณการส่งออกด้วยสมการถดถอย (Regression) รวมถึงใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตลาดตะวันออกกลาง เพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้

กรานต์เลิศ สหายวงศ์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมเครื่องประดับทองในประเทศไทย เครื่องมือที่นำมาใช้ในการศึกษาคือ ดัชนีความ

ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage : RCA) วิเคราะห์ร่วมกับ ต้นทุนการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ (Domestic Resource Cost : DRC) เปรียบเทียบกับอัตรา แลกเปลี่ยนที่แท้จริง (Shadow Exchange Rate: SER) นอกจากนี้ยังทำการวิเคราะห์ปัจจัยการผลิต ของอุตสาหกรรมเครื่องประดับทองในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ อัน ได้แก่ ประเทศอิตาลี อินเดีย ฮองกงและจีน

ผลการศึกษาต้นทุนการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ (DRC) เทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนที่ แท้จริงของปี 2547 พบว่า อุตสาหกรรมเครื่องประดับทองในประเทศไทย มีความได้เปรียบโดย เปรียบเทียบในการผลิตและส่งออกเครื่องประดับทองเมื่อเทียบกับ (เกณฑ์เฉลี่ยของ) ประเทศผู้ผลิต เครื่องประดับทองอื่นๆ ในตลาดการค้าโลก สอดคล้องกับ ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) ของอุตสาหกรรมเครื่องประดับทองในประเทศไทยในตลาดโลกมีค่ามากกว่า 1 โดยตลอด ในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาคือ ในช่วง พ.ศ. 2537-2547 แสดงให้เห็นว่า สินค้าส่งออกเครื่อง ประดับทองของประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันในตลาดการค้าโลก อย่างไรก็ตาม ดัชนี RCA มีทิศทางการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ลดลงเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป แสดงให้เห็นว่าความ สามารถในการแข่งขันสินค้าส่งออกเครื่องประดับทองของประเทศไทยในตลาดการค้าโลกได้ลดลง เรื่อยๆ เป็นลำดับเมื่อเทียบกับในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัจจัยที่ไม่ส่งเสริม ความสามารถในการแข่งขัน อันได้แก่ ปัจจัยทางด้านระดับค่าจ้างแรงงาน ปัจจัยวัตถุดิบ และปัจจัย ทางด้านเทคโนโลยี เครื่องจักร ที่ใช้ในการผลิตเครื่องประดับทอง เป็นต้น

ผลการศึกษาปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมเครื่องประดับทองในประเทศไทยพบว่า ปัจจัยทางด้าน ทักษะ ฝีมือ และความชำนาญ ของแรงงานมีฝีมือของอุตสาหกรรมเครื่องประดับทอง ในประเทศไทยเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนให้สินค้าส่งออกเครื่องประดับทอง แต่เนื่องจากค่าจ้าง แรงงานโดยภาพรวมของภาคอุตสาหกรรมของไทยยังสูงกว่าคู่แข่งสำคัญคือจีน และอินเดีย และ ประเทศไทยยังมีการนำเข้าโลหะมีค่าทองคำที่ใช้ทำตัวเรือนเครื่องประดับจากต่างประเทศเกือบ ทั้งหมด และมีการนำเข้าอัญมณีจำพวกเพชร พลอย ที่เจียรไนแล้ว มากกว่า เพชร พลอยที่ยังไม่ได้ เจียรไน ของมูลค่าการนำเข้าอัญมณีเพชร พลอย รวมทั้งหมด ประกอบกับ อัตราภาษีการนำเข้า โลหะมีค่าทองคำที่ไม่ใช่เงินตรา และสินค้านำเข้าอัญมณีเพชร พลอย ที่เจียรไนแล้ว ของประเทศไทยมี อัตราภาษีนำเข้าสูงที่สุด เมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง อันได้แก่ ประเทศอิตาลี อินเดีย ฮองกงและจีน เป็นผลให้ต้นทุนในด้านอัตราภาษีทางด้านวัตถุดิบปัจจัยการผลิตเหล่านี้ ซึ่งเป็นต้นทุนส่วนใหญ่ ของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องประดับทองของประเทศไทยสูงกว่าโดยเปรียบเทียบ

จากการศึกษาของกรานด์เล็ค สหายวงศ์ สามารถใช้แนวคิดเรื่องความได้เปรียบโดย เปรียบเทียบ (Reveal comparative advantage) เพื่อใช้ในการศึกษารั้งนี้

ปิยบุษ ประกอบกิจ (2550) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง และกุ้งแปรรูปของประเทศไทย โดยได้ทำการศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิต และการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง และกุ้งแปรรูปส่งออก วิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งที่สำคัญไปยังตลาดส่งออกที่สำคัญ โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ และวิเคราะห์การขยายตัวของ การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งสำคัญไปยังตลาดส่งออกสำคัญ โดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่

ผลการศึกษาความสามารถในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปของประเทศไทยและคู่แข่งใน 3 ช่วงเวลา คือ พ.ศ. 2537-2539 พ.ศ. 2541-2543 และ พ.ศ. 2544-2548 เป็นช่วงก่อนและหลังการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจของ ไทย และช่วงที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่งพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏทั้ง 3 ช่วงเวลา แต่ในช่วง พ.ศ. 2544-2548 ไทยมีแนวโน้มสูญเสียความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง และกุ้งแปรรูปทั้งในตลาดสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น ทั้งกรณีพิจารณาทุกสินค้าที่ส่งออกและกรณีพิจารณาเฉพาะสินค้าเกษตร ด้านประเทศคู่แข่งในกรณีพิจารณาเฉพาะสินค้าเกษตร พบว่า ประเทศคู่แข่งที่ส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐอเมริกามีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏทั้ง 3 ช่วงเวลา และมีแนวโน้มความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเพิ่มขึ้น ได้แก่ ประเทศเวียดนาม อินโดนีเซีย และอินเดีย และในตลาดญี่ปุ่น ได้แก่ ประเทศเวียดนามและอินโดนีเซีย ส่วนการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐอเมริกา ประเทศคู่แข่งส่วนใหญ่เริ่มมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในแต่ละช่วงเวลา และในตลาดญี่ปุ่น ประเทศเวียดนามเป็นประเทศเดียวที่มีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏทั้ง 3 ช่วงเวลา และมีแนวโน้มความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเพิ่มขึ้น

ส่วนผลการศึกษาการขยายตัวของ การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปของประเทศไทยและคู่แข่ง พบว่า อัตราการขยายตัวของ การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งรวมของโลก ลดลงทั้ง 2 ช่วงเวลา (พ.ศ. 2541-2543 และ พ.ศ. 2544-2548) ขณะที่กุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้นทั้ง 2 ช่วงเวลา โดยในช่วงปี 2544-2548 ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปทั้งในตลาดสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น ลดลงจากปัจจัยด้านการแข่งขันที่ลดลงเป็นสำคัญ ขณะที่ประเทศคู่แข่งส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปทั้งในตลาดสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น ในช่วงเวลาเดียวกันเพิ่มขึ้นจากปัจจัยด้านการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นสำคัญ ได้แก่ ประเทศอินเดีย อินโดนีเซีย จีน และเวียดนาม ยกเว้นการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐอเมริกาของประเทศเอกวาดอร์และแคนาดา ดังนั้น

ทั้งทางภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องควรวางแผนทางพัฒนาผลิตภัณฑ์กุ้ง โดยลดต้นทุนการผลิตและทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์กุ้งมากขึ้น

จากการศึกษาของปิยนุช ประกอบกิจ สามารถประยุกต์กรอบแนวคิดในการศึกษา แนวคิดเรื่องความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Reveal comparative advantage) และวิธีการประยุกต์ใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share) เพื่อใช้ในการศึกษาสินค้าที่จำเพาะในตลาดที่จำเพาะ รวมทั้งยังใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาตลาด และการผลิตกุ้งแช่แข็ง และกุ้งแปรรูปของประเทศไทย เพื่อใช้ในการศึกษาคั้งนี้

ปนัดดา เดวามัด (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยเศรษฐกิจที่มีผลต่อการส่งออกอาหารทะเลกระป๋องของไทยไปแอฟริกา โดยเลือกประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ อียิปต์ สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาชนอาหรับลิเบีย และสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ โดยทำการเปรียบเทียบความสามารถในการได้ส่วนแบ่งตลาดเมื่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำเข้าอาหารทะเลกระป๋องมีการเปลี่ยนแปลง โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงซ้อนในรูปแบบกำลังสองน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์อุปสงค์เปรียบเทียบระหว่างการนำเข้าอาหารทะเลกระป๋องของทั้ง 3 ประเทศจากประเทศไทยและประเทศคู่แข่ง พบว่ามีหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้าอาหารทะเลกระป๋องโดยแต่ละปัจจัยมีบทบาทแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ในประเทศอียิปต์ ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์เปรียบเทียบระหว่างการนำเข้าทูน่ากระป๋องจากทั้งสองแหล่ง ได้แก่ ราคาเปรียบเทียบ และรายได้ประชาชาติต่อคนของประชากรอียิปต์ และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของผู้ส่งออก ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการส่งออกปลาแมคเคอเรลกระป๋องไปประเทศอียิปต์ ได้แก่ ราคาเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและประเทศคู่แข่ง ส่วนผลการวิเคราะห์การนำเข้าอาหารทะเลกระป๋องของประเทศลิเบีย ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์เปรียบเทียบระหว่างการนำเข้าทูน่ากระป๋องจากทั้งสองแหล่ง ได้แก่ราคาเปรียบเทียบ รายได้ประชาชาติต่อคนของประชากรลิเบีย และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการนำเข้าปลาซาร์ดีนกระป๋องเปรียบเทียบระหว่างสองแหล่ง ได้แก่ราคาเปรียบเทียบ จำนวนประชากร และรายได้ประชาชาติต่อคนของประชากรลิเบีย และผลการวิเคราะห์อุปสงค์เปรียบเทียบการนำเข้าอาหารทะเลกระป๋องของประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์เปรียบเทียบการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องจากทั้งสองแหล่ง ได้แก่รายได้ประชาชาติต่อคนของประชากรสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์เปรียบเทียบระหว่างการนำเข้าปลาซาร์ดีนกระป๋องจากทั้งสองแหล่งได้แก่ จำนวนประชากรของประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ และรายได้ประชาชาติต่อคนของประชากรสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์เปรียบเทียบระหว่างการนำเข้าปลาแมคเคอเรลกระป๋องไปสาธารณรัฐแอฟริกาใต้จากทั้งสองแหล่งได้แก่ ราคานำเข้าปลาแมคเคอเรลกระป๋องโดยเปรียบเทียบ

และปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์เปรียบเทียบระหว่างการนำเข้าปลาหมึกบรรจุภาชนะอัดลมไปประเทศ
สาธารณรัฐแอฟริกาใต้จากทั้งสองแหล่ง ได้แก่ ราคานำเข้าของปลาหมึกบรรจุภาชนะอัดลมโดย
เปรียบเทียบ และรายได้ประชาชาติต่อคนของประชากรแอฟริกาใต้

จากการศึกษาของปนัดดา เควาหมัด สามารถนำทฤษฎีอุปสงค์ และวิธีการในการศึกษา
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกด้วยวิธีวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงซ้อน เพื่อใช้ในการ
การศึกษาคั้งนี้

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาความสามารถในการแข่งขันการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยและคู่แข่งไปยังภูมิภาคตะวันออกกลาง และปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังตะวันออกกลาง โดยทำการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 ตัวแปร

ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยและคู่แข่งไปยังภูมิภาคตะวันออกกลาง และปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังตะวันออกกลางครั้งนี้ กำหนดตัวแปรที่ศึกษาคือ

1. มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย เวียดนาม และอินเดียไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอล
2. มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของไทยเวียดนาม และอินเดียไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอล
3. มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปจากทั่วโลกไปยังสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอล
4. มูลค่าการนำเข้าทั้งหมดของสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอล จากทั่วโลก
5. มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปทั่วโลก
6. ปริมาณกุ้งแปรรูปที่ไทยส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ และ อิสราเอล
7. ราคากุ้งแปรรูปที่ไทยส่งออกไป สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และ อิสราเอล
8. จำนวนประชากร สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และ อิสราเอล
9. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และ อิสราเอล

3.1.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปริมาณ และมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูป ทำการรวบรวมข้อมูลทศนิยมจากหน่วยงานสหประชาชาติ และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากเว็บไซต์ <http://comtrade.un.org> โดยใช้ข้อมูลในระบบ Harmonized System Version 1992 โดยใช้พิกัดข้อมูลระดับ 6 digit พิกัด HS160520 (Prepared or preserved shrimps and prawns) ในช่วงปี พ.ศ. 2533-2552

2. ข้อมูลการค้าอื่น ๆ ที่ใช้ในการคำนวณ ทำการรวบรวมข้อมูลทศนิยมจากหน่วยงานสหประชาชาติ ในช่วงปี พ.ศ. 2533-2552 สามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากเว็บไซต์ <http://comtrade.un.org>

3. ราคากุ้งแปรรูปที่ไทยส่งออกไป สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และ อิสราเอล ทำการรวบรวมข้อมูลทศนิยมจากหน่วยงานสหประชาชาติในช่วงปี พ.ศ. 2533-2552 สามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากเว็บไซต์ <http://comtrade.un.org> และทำการคำนวณหาราคาเฉลี่ยรายปี โดยใช้ข้อมูล มูลค่าการส่งออกรายปี หารด้วยปริมาณ จะได้ราคาในหน่วย ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลกรัม

4. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอล ทำการรวบรวมข้อมูลทศนิยมจากหน่วยงานสหประชาชาติในช่วงปี พ.ศ. 2533-2552 สามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากเว็บไซต์ <http://unstats.un.org/unsd/default.htm>

5. จำนวนประชากร สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และ อิสราเอล ทำการรวบรวมข้อมูลทศนิยมจาก Demographic year book ในช่วงปี พ.ศ. 2533-2552

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ทำการศึกษาความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปภูมิภาคตะวันออกกลางโดยทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับอุตสาหกรรมกุ้งไทย และแบบจำลอง ข้อจำกัด และเงื่อนไข ที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Index of Revealed Comparative Advantage: IRCA) แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share Model: CMS) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จะทำการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการศึกษาผลของปัจจัยที่มีต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปอิสราเอล และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

3.2.1 การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Index on Revealed Comparative Advantage: IRCA)

ทำการวิเคราะห์หาดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) เพื่อวิเคราะห์สถานะความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังประเทศอิสราเอลเทียบกับคู่แข่ง คือ เวียดนาม และอินเดีย ไปยังประเทศอิสราเอล โดยจากสมการที่ 3.1

$$IRCA_{ij} = \frac{\left[\frac{X_{ij}}{X_{nj}} \right]}{\left[\frac{X_{it}}{X_{nt}} \right]} \quad (3.1)$$

กำหนดให้

- $IRCA_{ij}$ = ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศไทย และคู่แข่ง คือ เวียดนาม และอินเดีย ในการส่งออกสินค้ากุ้งแปรรูปไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา อเมริกา และอิสราเอล
- X_{ij} = มูลค่าการส่งออกสินค้ากุ้งแปรรูปของประเทศไทย และคู่แข่ง คือ เวียดนาม และอินเดีย ไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา อเมริกา และอิสราเอล
- X_{it} = มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา อเมริกา และอิสราเอล
- X_{nj} = มูลค่าการส่งออกสินค้ากุ้งแปรรูปจากทั่วโลกไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา อเมริกา และอิสราเอล
- X_{nt} = มูลค่าการส่งออกทั้งหมดจากทั่วโลกไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา อเมริกา และอิสราเอล

3.2.2 การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share: CMS)

วิเคราะห์ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปตามแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share: CMS) เพื่อพิจารณาว่าปัจจัยใดบ้างใน 4 ปัจจัย คือการขยายตัวของตลาดโลก การกระจายตลาด ทิศทางการส่งออก และการแข่งขัน ที่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งที่ศึกษาคือ เวียดนาม และอินเดีย ไปยังประเทศอิสราเอลโดยจากสมการที่ 3.2

$$\begin{aligned} \sum_j X_{ijk}^1 - \sum_j X_{ijk}^0 &= [G_k \sum_j X_{ijk}^0 - \sum_j X_{ijk}^0] + \\ &[\sum_j (G_{jk} X_{ijk}^0) - G_k \sum_j X_{ijk}^0] + [\sum_j (G_{jk}^* X_{ijk}^1) - \sum_j X_{ijk}^0] + \\ &[\sum_j X_{ijk}^1 - \sum_j (G_{jk} X_{ijk}^0)] - [\sum_j (G_{jk}^* X_{ijk}^1) - \sum_j X_{ijk}^0] \end{aligned} \quad (3.2)$$

กำหนดให้

X	=	มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูป
i	=	ประเทศผู้ส่งออกคือ ไทย เวียดนาม และอินเดีย
k	=	สินค้าที่พิจารณา คือ กุ้งแปรรูป
j	=	ตลาดที่พิจารณา คือ ตลาดสหรัฐอเมริกา เวียดนาม และอิสราเอล
1	=	ช่วงเวลาที่พิจารณา คือ ช่วงปี พ.ศ. 2550-2552
0	=	ปีฐาน คือ ช่วงปี พ.ศ. 2547-2549
G	=	อัตราการเติบโตของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปจากปีฐานถึงช่วงเวลาที่พิจารณา
G^*	=	ส่วนกลับของ G

โดย

$$\begin{aligned} \sum_j X_{ijk}^1 - \sum_j X_{ijk}^0 &= \text{การเติบโตที่แท้จริงของมูลค่าการส่งออกจากปี} \\ &\quad \text{ฐานถึงปีที่พิจารณา} \\ [G_k \sum_j X_{ijk}^0 - \sum_j X_{ijk}^0] &= \text{ผลกระทบจากการขยายตัวของตลาดโลก} \\ [\sum_j (G_{jk} X_{ijk}^0) - G_k \sum_j X_{ijk}^0] &= \text{ผลจากการกระจายตลาด} \\ [\sum_j (G_{jk}^* X_{ijk}^1) - \sum_j X_{ijk}^0] &= \text{ผลจากความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริง} \\ [(\sum_j X_{ijk}^1 - \sum_j (G_{jk} X_{ijk}^0)) - (\sum_j (G_{jk}^* X_{ijk}^1) - \sum_j X_{ijk}^0)] &= \text{ผลกระทบร่วม} \end{aligned}$$

3.2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปริมาณการส่งออกกับตัวแปรอธิบาย (Multiple Regressions Analysis)

แบบจำลองของความสัมพันธ์ของปริมาณการส่งออกกึ่งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และอิสราเอล กับตัวแปรอธิบายซึ่งประกอบด้วย ราคา กึ่งแปรรูปที่ประเทศไทยส่งออกไปยังประเทศที่ศึกษา ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และจำนวนประชากรในประเทศตลาดที่ศึกษา โดยสามารถแสดงในรูปฟังก์ชันได้ดังนี้

$$\ln Q_i = f\{\ln \text{PRICE}_i, \ln \text{GDP}_i, \ln \text{POP}_i\} \quad (3.3)$$

โดยกำหนดให้

Q_i	=	ปริมาณการนำเข้ากึ่งแปรรูปจากประเทศไทยของประเทศที่ศึกษา
PRICE_i	=	ราคา กึ่งแปรรูปที่ประเทศไทยส่งออกไปยังประเทศที่ศึกษา
GDP_i	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศตลาดที่ศึกษา
POP_i	=	จำนวนประชากรในประเทศตลาดที่ศึกษา
i	=	ประเทศตลาดที่ศึกษา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และอิสราเอล

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกา
 เอมิเรตส์ และอิสราเอล กับตัวแปรอธิบาย ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regressions
 Analysis) เพื่อพิจารณาที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปอิสราเอล และสหรัฐ
 อหรับเอมิเรตส์ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุจะทำการวิเคราะห์แยกเป็น 2 สมการ เพื่อหาสมการ
 พยากรณ์ของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังสหรัฐอเมริกาเอมิเรตส์ และอิสราเอล ด้วย
 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยพิจารณาจากค่า R^2 ค่า F test ค่า t และค่า sig. เพื่อประเมินการยอมรับ
 ฟังก์ชันที่ได้จากการวิเคราะห์

เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านข้อมูล ตัวแปรอธิบายของประชากรของประเทศตลาดที่ศึกษา
 "ไม่สามารถวัดได้ และตัวแปรราคาสินค้าทดแทน "ไม่สามารถหาข้อมูลที่เพียงพอได้ จึงได้ใช้ตัวแปร
 ในฟังก์ชัน คือ ราคากุ้งแปรรูปที่ประเทศไทยส่งออกไปยังประเทศที่ศึกษา เพื่อศึกษาอุปสงค์ต่อ
 ราคา ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศตลาดที่ศึกษาเพื่อศึกษาอุปสงค์ต่อ
 รายได้ และจำนวนประชากรในประเทศตลาดที่ศึกษาเพื่อศึกษาอุปสงค์ต่อประชากร

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย และคู่แข่งไปยังภูมิภาคตะวันออกกลางสามารถแบ่งผลการศึกษาก่อเป็น 4 ส่วนคือ การศึกษาอุตสาหกรรมกุ้งของไทย สถานการณ์การส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย การศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบโดยใช้ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (IRCA) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการขายตัวของมูลค่าการส่งออกตามแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยผลการศึกษา ดังนี้

4.1 ห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมกุ้งไทย

กุ้งเป็นอุตสาหกรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องกันนับตั้งแต่อุตสาหกรรมเกษตรในระดับต้นน้ำ (Down stream) ในรูปแบบของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีการนำเทคโนโลยีทางการเกษตรมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตในระดับฟาร์มเลี้ยง เช่น การพัฒนาสายพันธุ์กุ้งที่ทนต่อโรคและมีอัตราการแลกเนื้อสูง การพัฒนาชุดเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพน้ำเลี้ยง การออกแบบโรงเรือนในระบบปิดที่สามารถบริการจัดการสภาพแวดล้อมการเลี้ยงและปัจจัยการผลิตอื่นๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ (Productivity) ในการผลิตระดับฟาร์ม จนถึงการแปรรูปในระดับอุตสาหกรรม หรือระดับกลางน้ำ (Mid stream) ที่เกิดจากการนำผลผลิตกุ้งที่ส่วนใหญ่ได้จากการเลี้ยงเข้าสู่กระบวนการแปรรูปในระดับอุตสาหกรรมอาหาร โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการแปรรูปในเบื้องต้น เช่น การตัดแต่งกุ้ง การลอก การแช่เย็นและแช่แข็ง สำหรับพร้อมใช้ประกอบอาหาร (Ready to cook) ไปจนถึงการแปรรูปที่ต้องใช้เทคโนโลยีการแปรรูปที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น การแปรรูปบรรจุภาชนะปิดสนิทต่างๆ (กระป๋อง และถุง (Pouch)) หรือการแปรรูปโดยการเติมส่วนประกอบอาหารชนิดอื่นๆ เข้าไปเป็นส่วนผสมเพื่อเป็นอาหารสำหรับพร้อมรับประทาน (Ready to eat)

โครงสร้างอุตสาหกรรมกุ้งของไทยประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญ ดังนี้

4.1.1 ผู้ผลิตลูกกุ้งและพันธุ์กุ้ง

พันธุ์กุ้งที่เพาะเลี้ยงในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นกุ้งที่นำเข้าพ่อแม่พันธุ์จากต่างประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 โดยเป็นการลักลอบนำเข้าจากประเทศไต้หวัน จนกระทั่งปี พ.ศ. 2545 กรมประมงได้ออกระเบียบการนำเข้ากุ้ง โดยอนุญาตให้นำเข้าพ่อแม่พันธุ์กุ้งขาวที่มีการรับรองแหล่งกำเนิดพันธุ์กุ้งได้ ซึ่งแหล่งกำเนิดที่ได้รับการรับรองแล้วทั้งหมดเป็นแหล่งกำเนิดจากประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งต้องเป็นฟาร์มที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและผ่านการรับรองมาตรฐาน CoC (Code of Conduct) ซึ่งเป็นการจัดระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมสำหรับอุตสาหกรรม การเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลอย่างยั่งยืนตลอดสายการผลิตจากฟาร์มถึงโรงงานแปรรูปเพื่อพัฒนาให้ได้กุ้งคุณภาพ มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และเป็นมิตรกับธรรมชาติ นอกจากนี้กุ้งที่นำเข้าต้องเป็นกุ้งที่ปลอดไวรัสที่สำคัญ 4 ชนิด คือ WSSV (White Spot Syndrome Virus), YHV (Yellow Head Virus), TSV (Taura Syndrome Virus) และ IHNV (Infectious Hypoderma and Hematopoietic Necrosis Virus) รวมทั้งฟาร์มเพาะพันธุ์กุ้งต้องมีแผนการในการพัฒนาสายพันธุ์กุ้งด้วย สำหรับจำนวนฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งที่ได้รับอนุญาตให้นำเข้าพันธุ์กุ้งขาวได้ปี พ.ศ. 2548 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 14 แห่ง มีจำนวนพันธุ์กุ้งที่อนุญาตให้นำเข้าแล้วรวม 31,720 ตัว

4.1.2 ผู้ขายปัจจัยการผลิตการเลี้ยงกุ้ง ยา อาหาร เครื่องจักร และอุปกรณ์

ผู้ผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการทำธุรกิจเลี้ยงกุ้ง ซึ่งอุปกรณ์ที่มีความสำคัญ ได้แก่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องยนต์ และอุปกรณ์ตีน้ำ ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้ ประเทศไทยสามารถผลิตใช้ได้เอง ทำให้มีราคาไม่สูงมาก ผู้ผลิตและจำหน่ายอาหารเลี้ยงกุ้งเป็นอีกส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการเลี้ยงกุ้ง อย่างไรก็ตาม ส่วนนี้ได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมกุ้งของไทยด้วยเช่นกัน เนื่องจากทำให้ไทยถูกกีดกันทางการค้ามากที่สุด เพราะในอาหารเลี้ยงกุ้งมักจะมีการผสมยาปฏิชีวนะต่างๆ และหลงเหลือเป็นสารตกค้างในตัวกุ้ง

4.1.3 เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง

ปริมาณผลผลิตกุ้งทั้งหมดของไทย ซึ่งรวมกุ้งน้ำเค็ม น้ำจืด ที่จับจากธรรมชาติและ การเพาะเลี้ยง จากสถิติของศูนย์สารสนเทศกรมประมงพบว่าในปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยมีปริมาณ

ผลผลิตกึ่งทุกชนิดรวมเท่ากับ 516,000 ตัน ซึ่งผลผลิตกึ่งส่วนใหญ่จะได้รับการเพาะเลี้ยง โดยมี สัดส่วนของกึ่งที่ได้จากการเพาะเลี้ยง โดยมีสัดส่วนของกึ่งที่ได้จากการเพาะเลี้ยงคิดเป็นร้อยละ 83.33 ขณะที่กึ่งที่ได้จากการจับจากธรรมชาติมีสัดส่วนร้อยละ 16.67 ของปริมาณผลผลิตกึ่งทุกชนิด ในปี พ.ศ. 2548 โดยการเติบโตของการเพาะเลี้ยงกึ่งมีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะมีข้อดีที่ ผู้เลี้ยงสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมการผลิตได้ ทำให้สามารถผลิตกึ่งในปริมาณที่มากขึ้นซึ่ง แตกต่างจากการจับจากธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมปัจจัยการผลิตได้

เมื่อพิจารณาในส่วนของกึ่งขาว และกึ่งกุลาคำในประเทศไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลผลิตที่ ได้มาจากการเพาะเลี้ยงในฟาร์ม พบว่าผู้เลี้ยงกึ่งในประเทศไทยมีการทำฟาร์มเลี้ยงกึ่งตั้งแต่ภาค กลางตอนบน เริ่มตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์ ลงมาถึงจังหวัดตอนใต้ของประเทศ โดยจังหวัดที่มี ฟาร์มเลี้ยงกึ่งมาก หรือมีจำนวนฟาร์มมากกว่า 1,000 แห่งขึ้นไป ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จันทบุรี นครศรีธรรมราช และสงขลา ขณะที่จังหวัดที่มีปริมาณผลผลิตกึ่งจำนวนมากว่า 20,000 ตันขึ้นไป ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดปัตตานี ปัจจุบันการเลี้ยงกึ่งกุลาคำของไทยมีจำนวนน้อยลง มาก เนื่องจากปัญหาโรคระบาด การเลี้ยงที่ยากกว่ากึ่งขาว และมีต้นทุนการเลี้ยงที่สูงกว่า ทำให้ เกษตรกรหันมาเพาะเลี้ยงกึ่งขาวแทนในปี พ.ศ. 2550 ภาครัฐได้มีนโยบายที่จะผลักดันให้มีการเลี้ยง กึ่งกุลาคำเพิ่มขึ้น โดยให้มีสัดส่วนการเลี้ยงกึ่งกุลาคำร้อยละ 30 และกึ่งขาวร้อยละ 70

สำหรับการเติบโตของจำนวนผลผลิตกึ่งขาวในประเทศไทยมีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง โดยในช่วงปี พ.ศ. 2547-2550 มีการเติบโตของผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 14.38 ต่อปี

4.1.4 ผู้รวบรวมผลผลิต (แพจับกึ่ง, พ่อค้าคนกลาง, ตลาดกึ่ง และผู้รวบรวมสัตว์น้ำ)

แพจับกึ่งเป็นธุรกิจที่เชื่อมระหว่างห้องเย็นกับเกษตรกรผู้เลี้ยงกึ่ง โดยหากหากไม่สามารถ เก็บกึ่งสดไว้ที่ห้องเย็น เกษตรกรจะขาย และเก็บไว้ที่แพกึ่ง โดยตลาดกึ่ง หรือแพกึ่ง แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับตามขนาดและลักษณะทางกายภาพของตลาด ดังนี้

1. ตลาดท้องถิ่น หรือตลาดระดับฟาร์ม (Local Grower's Market) เป็นตลาดขนาดเล็กมี ปริมาณผลผลิต และจำนวนพ่อค้าคนกลางไม่มาก ตั้งอยู่ในแหล่งเพาะเลี้ยงกึ่งเพื่อรวบรวมผลผลิต จากบ่อเลี้ยงในท้องถิ่น

2. ตลาดท้องถิ่น (Assembly Wholesale's Market) ตลาดอยู่ในเขตการค้า หรือเป็นศูนย์กลางการค้าส่งกึ่งของจังหวัด มีปริมาณการค้า และพ่อค้าคนกลางค่อนข้างมาก โดยรวบรวมผลผลิตจากท้องที่ในแหล่งผลิตมาจำหน่ายต่อไปยังตลาดอื่น

3. ตลาดปลายทาง (Terminal Market) เป็นตลาดของผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์กึ่งไปยังตลาดใหญ่แห่งอื่น ซึ่งมักหมายถึงตลาดค้าส่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีปริมาณการซื้อขายจำนวนมาก

4.1.5 โรงงานแปรรูป

โรงงานแปรรูปกึ่ง สามารถแบ่งย่อยตามกิจกรรมที่ดำเนินการแปรรูปออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. โรงงานแปรรูปส่งออก โดยผลิตภัณฑ์กึ่งที่ได้จากการแปรรูปโดยโรงงานชนิดนี้จะมี ความหลากหลายมากกว่าโรงงานประเภทอื่นๆ กล่าวคือ มีทั้งผลิตภัณฑ์ในกลุ่มดิบแช่เย็น แช่งแข็ง กลุ่มต้มสุกพร้อมปรุง หรือบริโภคในลักษณะที่เป็นค็อกเทล กึ่งซุบเกลือคณมปัง รวมทั้งกลุ่มสุดท้าย ที่เป็นกึ่งแปรรูปพร้อมรับประทานชนิดต่างๆ เช่น ต้มยำกึ่ง ข้าวผัดกึ่ง ผัดไทยกึ่ง และเกี้ยวกึ่ง

2. กลุ่มสถานประกอบการห้องเย็น ประเทศไทยมีห้องเย็นที่มีประสิทธิภาพและมีศักยภาพสูงในการเก็บรักษา กึ่งให้ถูกสุขลักษณะ กึ่งที่ผ่านเข้าสู่ห้องเย็นมีทั้งที่เป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิต หรือเป็นสินค้าสำเร็จรูปสำหรับส่งจำหน่ายทั้งตลาดในประเทศ และต่างประเทศ

3. สถานประกอบการแปรรูปเบื้องต้น ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสถานประกอบการชนิดนี้จะมี ความหลากหลายน้อยกว่าโรงงาน หรือสถานประกอบการในกลุ่มอื่นๆ ผลิตภัณฑ์ที่ได้จะผ่านการแปรรูปในเบื้องต้น เช่น การตัดแต่ง และคัดขนาดเพื่อจำหน่ายให้กับ โรงงานแปรรูปเพื่อการส่งออก หรือนำเข้าไปเก็บในสถานประกอบการห้องเย็นเพื่อเก็บถนอมไว้ก่อนนำไปแปรรูปอีกครั้ง

4. จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปแผนโครงสร้างอุตสาหกรรมกึ่งของประเทศไทยจำแนกตามจำนวนผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่าในปี พ.ศ. 2548 มีสถานประกอบการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับอุตสาหกรรมกึ่งรวม 17,060 ราย ส่วนใหญ่สัดส่วนร้อยละ 79.35 คือผู้ประกอบการในระดับฟาร์ม กึ่ง รองลงมาได้แก่ แพ้กึ่ง พ่อค้าคนกลาง และผู้รวบรวมผลผลิตร้อยละ 11.82 และโรงงานแปรรูป กึ่งร้อยละ 5.61 (สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย. 2552)

4.1.6 ระบบการตลาดของกุ้งไทย

การตลาดของกุ้งไทยในปี พ.ศ. 2550 สามารถแบ่งแยกตามระดับการกระจายของผลผลิตกุ้งไทยออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. การกระจายระดับที่ 1 การกระจายผลผลิตกุ้งจากเกษตรกรสู่โรงงานแปรรูป ตลาดกลาง และแพกุ้ง สามารถแบ่งการกระจายตามประเภทของการซื้อขายประกอบด้วย

2. การซื้อขายแบบทำสัญญา (Contract Farming) คือการทำสัญญาซื้อขายกัน โดยส่วนใหญ่จะมีการกำหนดราคาผลผลิตไว้ตายตัว ซึ่งมักเรียกว่า ฟาร์มประกันราคา และเป็นการทำสัญญาโดยมีคู่สัญญา 2 ฝ่าย ฝ่ายแรกเป็นฝ่ายฟาร์ม เรียกว่า “ฟาร์มประกัน” ซึ่งเป็นฝ่ายเกษตรกรเจ้าของฟาร์ม ส่วนฝ่ายที่สองเป็นคู่สัญญาที่สัญญาว่าจะซื้อผลผลิตกลับคืนในราคาประกัน เรียกว่า “ผู้รับประกัน” ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปบริษัท

3. ตัวแทนนายหน้า คือเป็นลักษณะของนายหน้ามาทำการซื้อกุ้งจากเกษตรกร โดยทำการประมูลที่ฟาร์มของเกษตรกร เมื่อตกลงราคากันได้จึงทำการจับกุ้ง

4. การขายโดยตรง คือเกษตรกรนำกุ้งไปขายไปยังตลาดกุ้ง หรือแพกุ้งโดยตรง

ในการกระจายของกุ้งในระดับที่ 1 นี้คิดสัดส่วนการกระจายกุ้ง 3 แบบได้เป็น การซื้อขายแบบทำสัญญา (Contract Farming) 265,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 50 การขายผ่านตัวแทนนายหน้า 254,400 ตัน คิดเป็นร้อยละ 48 และการขายโดยตรง 10,600 ตัน คิดเป็นร้อยละ 2 ของปริมาณผลผลิตกุ้งในปี พ.ศ. 2550 ตามลำดับ

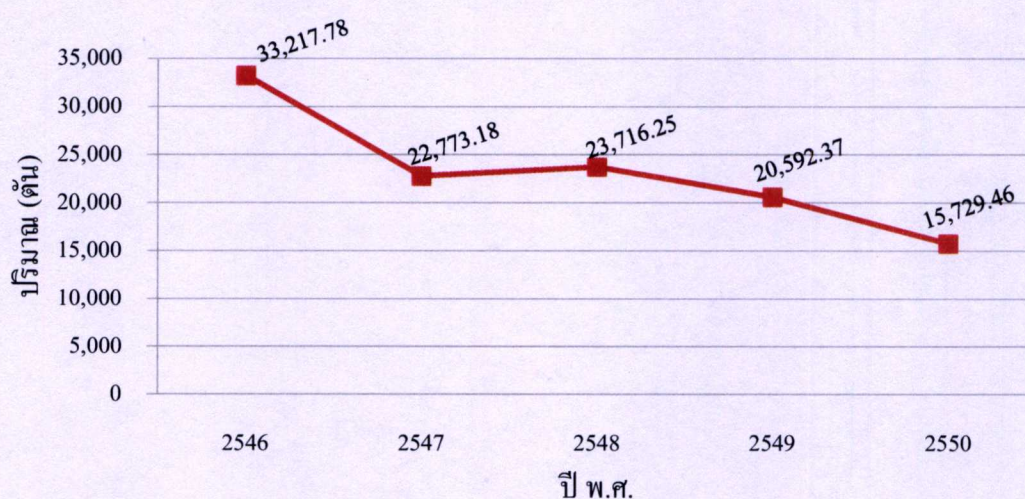
การกระจายระดับที่ 2 การกระจายระดับที่ 1 สู่โรงงานแปรรูปอาหารมีปริมาณเท่ากับ 371,000 ตันคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70 และกระจายไปสู่ตลาดกลางหรือแพกุ้ง 159,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 30 ตามลำดับ โดย ร้อยละ 13 ของผลผลิตทั้งหมดได้กระจายกลับไปยังโรงงานแปรรูปอีกครั้ง เนื่องจากโรงงานซื้อกุ้งจากตลาดกลาง หรือแพกุ้ง

การกระจายระดับที่ 3 จากการกระจายระดับที่ 2 สู่ตลาดส่งออกมีปริมาณเท่ากับ 213,060 ตัน ตลาดในประเทศ 28,885 ตัน อุตสาหกรรมแปรรูปผลพลอยได้จากการผลิต (By Product Processing) 197,955 ตัน และตลาดค้าปลีก (ตลาดสด) 90,100 ตัน โดยกุ้งที่กระจายเข้าโรงงานแปรรูป

รูปอาหารสู่ตลาดภายในประเทศ 28,885 ตัน พบว่าเป็นกุ้งขนาดเล็ก หรือเป็นกุ้งที่มีลักษณะที่โรงงานแปรรูป หรือห้องเย็นไม่ต้องการรับซื้อ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นกุ้งติดโรคที่ต้องจับก่อนกำหนด โดยจากข้อโครงสร้างการตลาดกุ้งไทยข้างต้นสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังภาพที่ 4.4

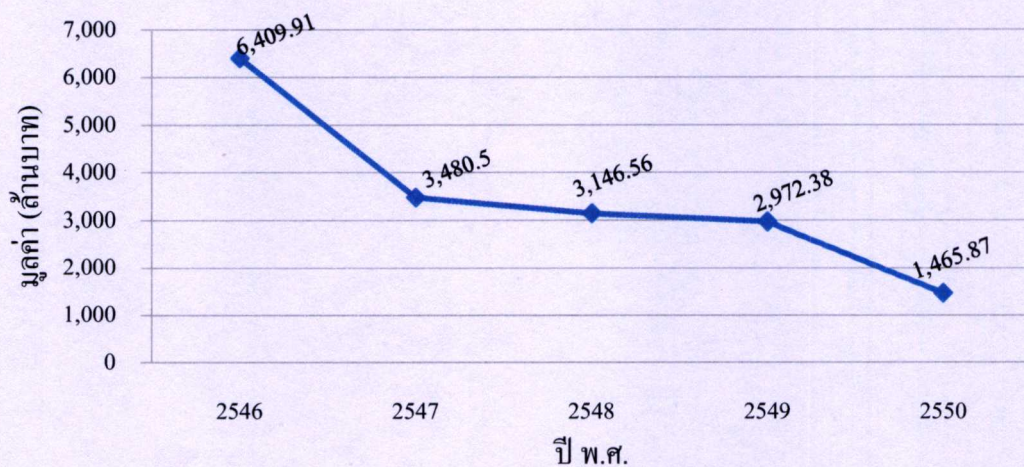
4.1.7 สถานการณ์การนำเข้ากุ้งของประเทศไทย

การนำเข้ากุ้งของไทยมีไม่มากนักเนื่องจากไทยสามารถเพาะเลี้ยงกุ้งได้เองในปริมาณที่เพียงพอสำหรับการส่งออก การนำเข้าส่วนใหญ่กุ้งที่จับจากทะเล ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550 ไทยนำเข้ากุ้งลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปริมาณผลผลิตกุ้งที่จับจากทะเลของโลกลดลง ประกอบกับการขยายตัวของการเลี้ยงกุ้งของไทยในปี พ.ศ. 2550 ไทยนำเข้ากุ้งจากมาเลเซียมากที่สุด รองลงมาคือ อินโดนีเซีย แคนาดา กรีนแลนด์ และปากีสถาน

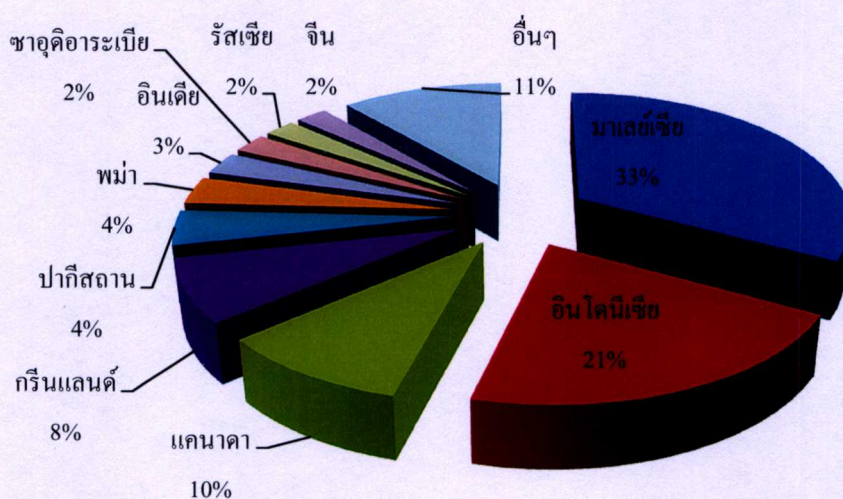
ภาพที่ : 4.1 แสดงปริมาณการนำเข้ากุ้งของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย (2552)

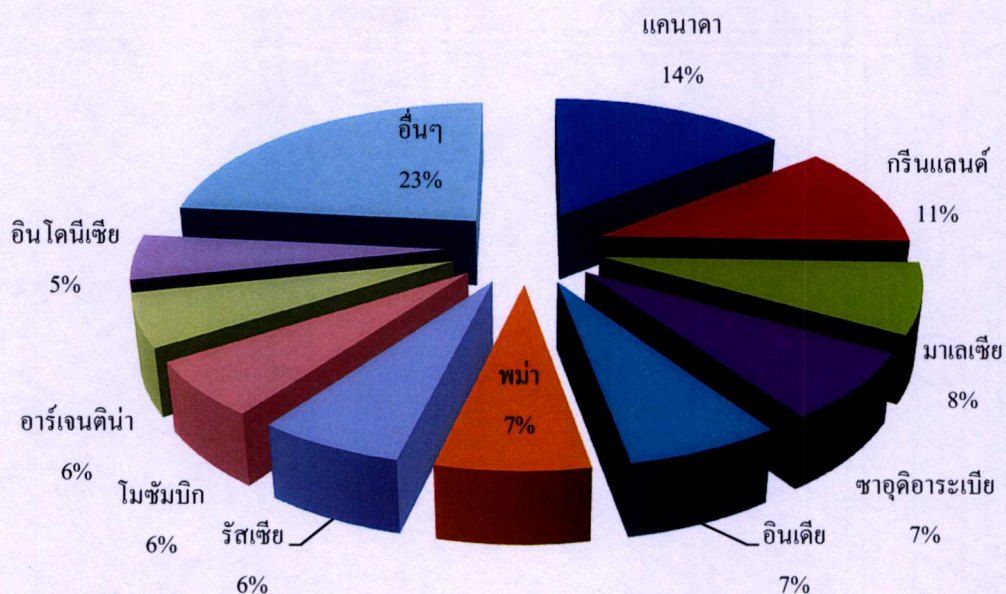
ภาพที่ : 4.2 แสดงมูลค่าการนำเข้ากุ้งของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย (2552)

ภาพที่ : 4.3 แสดงสัดส่วนปริมาณการนำเข้ากุ้งของประเทศไทยจากประเทศคู่ค้าปี พ.ศ. 2550

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย (2552)

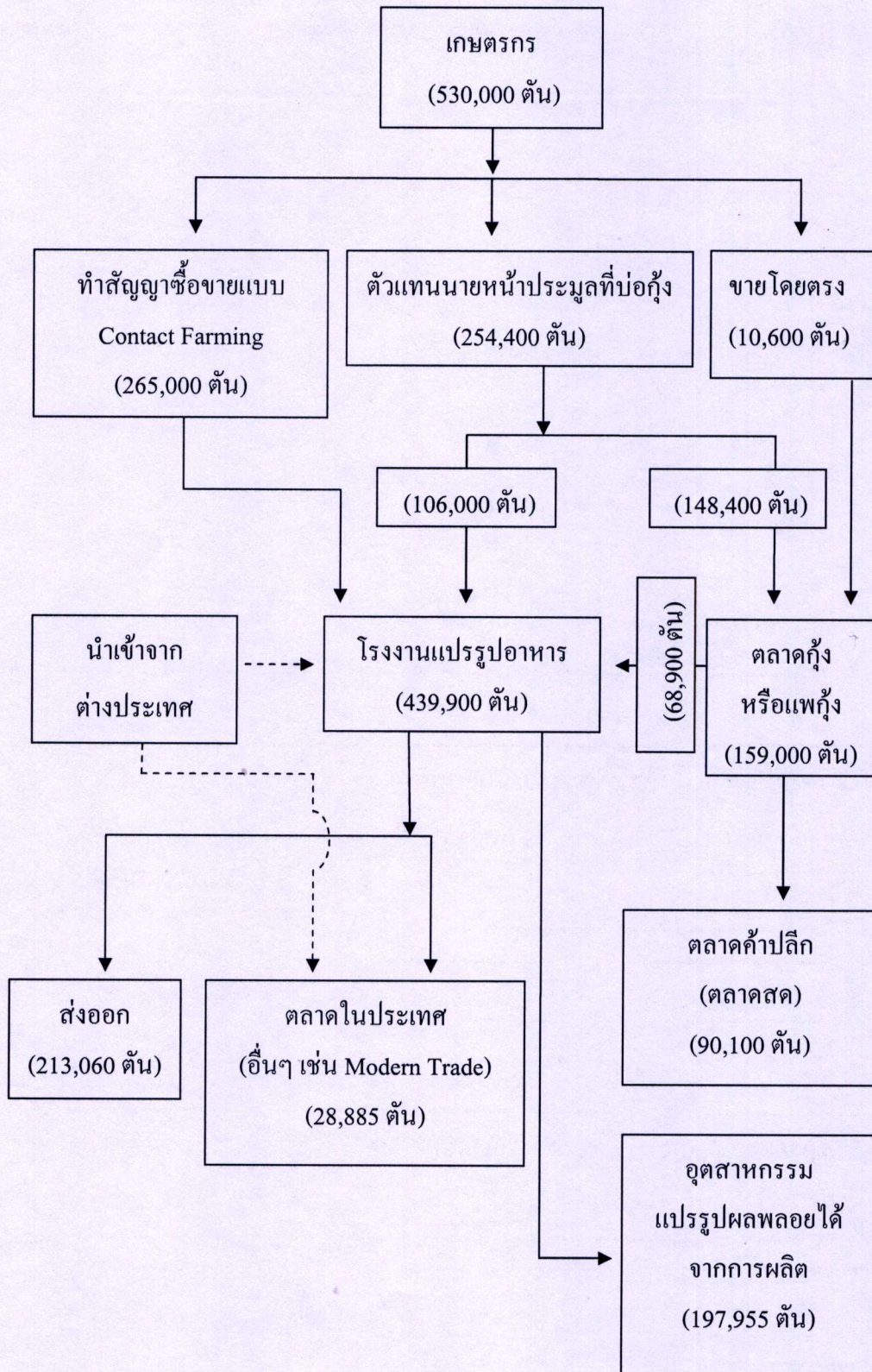

ภาพที่ 4.4 แสดงสัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากุ้งของประเทศไทยจากประเทศคู่ค้าปี พ.ศ. 2552
ที่มา : สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย (2552)

4.1.8 อุตสาหกรรมการแปรรูปกุ้งไทย

อุตสาหกรรมการแปรรูปกุ้งไทยในที่นี้จะกล่าวถึง สินค้ากุ้งที่ได้จากการแปรรูปทางตรงที่เป็นการนำกุ้งมาผลิตเป็นสินค้าในรูปของกุ้งสด แช่เย็น แช่แข็ง และสินค้ากุ้งแปรรูปทางอ้อม ซึ่งเป็นการนำส่วนที่เป็นผลพลอยได้จากกระบวนการแปรรูป เช่น หัวกุ้ง และเปลือกกุ้งมาผลิตเป็นอาหารเลี้ยงกุ้ง หรือนำไปผสมกับส่วนอื่นๆ เพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ ซึ่งสามารถแบ่งผลิตภัณฑ์สินค้าจากกุ้งได้ดังนี้

ผลิตภัณฑ์กุ้งดิบแช่เยือกแข็ง (Frozen Raw Shrimp) เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์กุ้งที่รักษาความสดและคุณค่าทางอาหารของกุ้งจากฟาร์มจนถึงการปรุงอาหารของผู้บริโภค โดยผลิตภัณฑ์กุ้งดิบแช่แข็งนี้ ประกอบด้วย กุ้งดิบแช่แข็งทั้งตัว (Head-on Shell-on) กุ้งปอกเปลือกแช่แข็ง (Peeled and Deveined Tail on) กุ้งปอกเปลือกผ่าหลังแช่แข็ง (Peeled and Deveined Tail on Butterfly) ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคนำไปประกอบอาหารได้ทันที (Ready-to-Cook)

ภาพที่ 4.5 วิธีการตลาดกึ่งของไทยในปี พ.ศ. 2550

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย (2552)

หมายเหตุ : ไม่กึ่งกึ่งนำเข้าจากต่างประเทศ

ผลิตภัณฑ์กุ้งสุกแช่เยือกแข็ง (Frozen Cooked Shrimp) เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์กุ้งที่นำไปผ่านกระบวนการทำให้สุกก่อน และนำไปแช่แข็ง เพื่อให้สามารถเก็บรักษาได้ในระยะเวลาที่นานขึ้น และคงความสดใหม่เสมือนอาหารที่ปรุงเสร็จจากครัว โดยผลิตภัณฑ์กุ้งสุกแช่เยือกแข็งจะอยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์พร้อมรับประทาน (Ready-to-Eat) ได้แก่กุ้งค็อกเทล (Shrimp Cocktail)

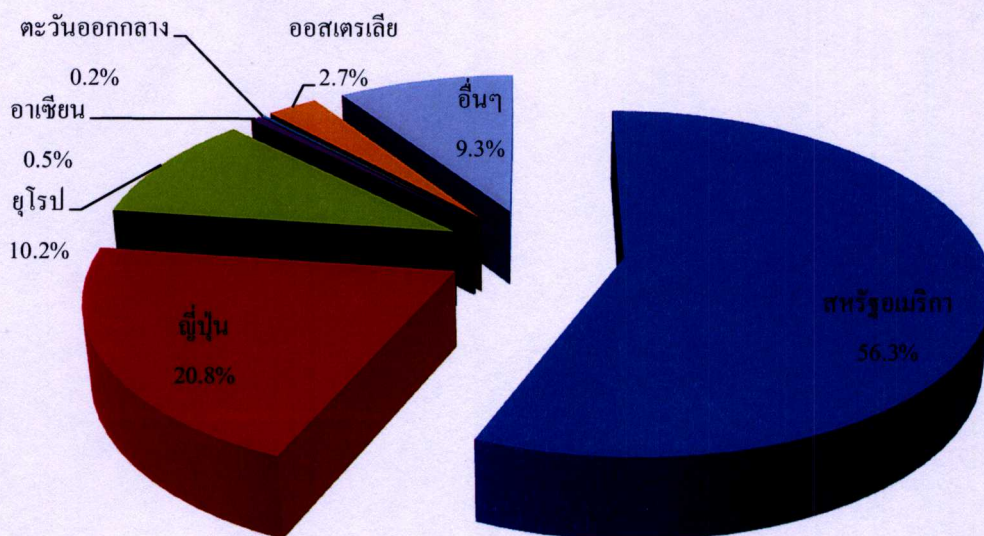
ผลิตภัณฑ์กุ้งเพิ่มมูลค่า (Frozen Value Added Shrimp Product) เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์กุ้งที่ผ่านการแปรรูป หรือปรุงแต่งสำเร็จแล้ว จึงนำไปแช่เยือกแข็งในระดับอุณหภูมิที่เหมาะสมเพื่อรักษาความสดของผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้มีทั้งผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคนำไปอุ่นเพื่อรับประทานได้ทันที และผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการปรุงแต่งมาเรียบร้อยแล้ว ผู้บริโภคสามารถนำไปปรุงสุกเพื่อรับประทานได้อย่างสะดวก (Ready-to-Cook) เช่น ผลิตภัณฑ์กุ้งชุบแป้งทอด (Shrimp Tempura) ดัมย๋ากุ้งแช่แข็ง หรือกุ้งห่มผ้า

ผลิตภัณฑ์กุ้งดังกล่าวเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นส่วนใหญ่ ในปัจจุบันประเทศไทยมีโรงงานอุตสาหกรรมกุ้ง โดยแบ่งเป็น โรงงานกุ้งกระป๋องซึ่งเป็นโรงงานขนาดกลาง 4 โรงงาน ขนาดใหญ่ 1 โรงงาน โรงงานที่ผลิตกุ้งแช่เย็นแช่แข็ง เป็นโรงงานขนาดเล็ก 61 โรงงาน โรงงานขนาดกลาง 53 โรงงาน และโรงงานขนาดใหญ่ 12 โรงงาน และโรงงานที่ผลิตกุ้งแปรรูปอื่นๆ เช่น ผลิตภัณฑ์กุ้งเพิ่มมูลค่า เป็นโรงงานขนาดเล็ก 20 โรงงาน โรงงานขนาดกลาง 30 โรงงาน และโรงงานขนาดใหญ่ 4 โรงงาน (สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย. 2552)

4.2 สถานการณ์การส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย

ตลาดส่งออกกุ้งแปรรูปที่สำคัญของไทยได้แก่ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นซึ่งประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังประเทศทั้งสองเฉลี่ยรวมกันคิดเป็นมากกว่าร้อยละ 70 ของกุ้งแปรรูปไทยที่ส่งออกไปทั่วโลกในช่วงระยะ 5 ปีนับตั้งแต่ พ.ศ. 2548 อย่างไรก็ตามในระยะหลายปีที่ผ่านมาพบว่าประเทศไทยพบกับปัญหาสภาวะการแข่งขันในตลาดในการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดหลักอย่างสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น โดยมีคู่แข่งที่มีศักยภาพในการส่งออก อาทิ เวียดนาม อินเดีย อินโดนีเซีย จีน เอกวาดอร์ และแคนาดา โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา ประเทศไทยเริ่มมีการสูญเสียส่วนแบ่งมูลค่าการตลาดในการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาด ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักในการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย และมีการลดลงของส่วนแบ่งมูลค่าการตลาดดังกล่าวลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยเหลือส่วนแบ่งมูลค่าการตลาดของสินค้ากุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นคิดเป็นร้อยละ 43.39 ซึ่งลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2541 ซึ่งมีส่วนแบ่ง

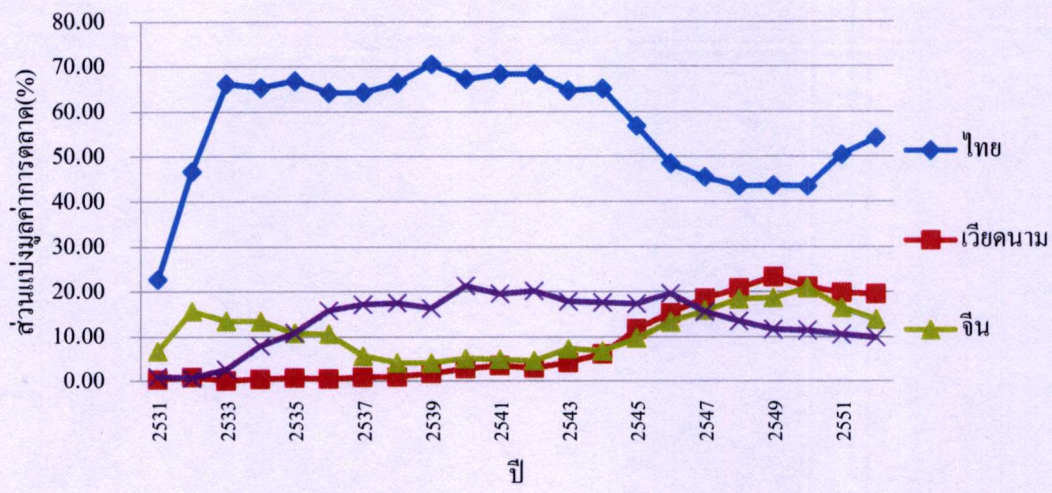
มูลค่าการตลาดสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 68.25 และในส่วนของตลาดสหรัฐอเมริกา ประเทศไทยมีส่วนแบ่งมูลค่าการตลาดในอัตราส่วนที่สูงมาโดยตลอดจนกระทั่งปี พ.ศ. 2543 ได้เริ่มมีอัตราการครองส่วนแบ่งมูลค่าการตลาดลดลง และมีการลดลงต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 44.79 ในปี พ.ศ. 2548 โดยลดลงจากช่วงก่อนปี พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นช่วงที่ไทยมีส่วนแบ่งมูลค่าการตลาดของกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐอเมริกาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ในขณะที่ไทยมีส่วนครองมูลค่าการตลาดลดลงนั้นพบว่าส่วนแบ่งมูลค่าการตลาดของ จีน เวียดนาม อินโดนีเซีย และอินเดีย สูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าไทยมีการสูญเสียส่วนแบ่งมูลค่าการตลาดบางส่วนให้กับคู่แข่ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกสินค้ากุ้งแปรรูปไปยังตลาดหลักอย่าง สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ที่ลดลง

ภาพที่ 4.6 แสดงสัดส่วนมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปเฉลี่ยของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2548-2552 ไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

ที่มา : United Nations (2010)

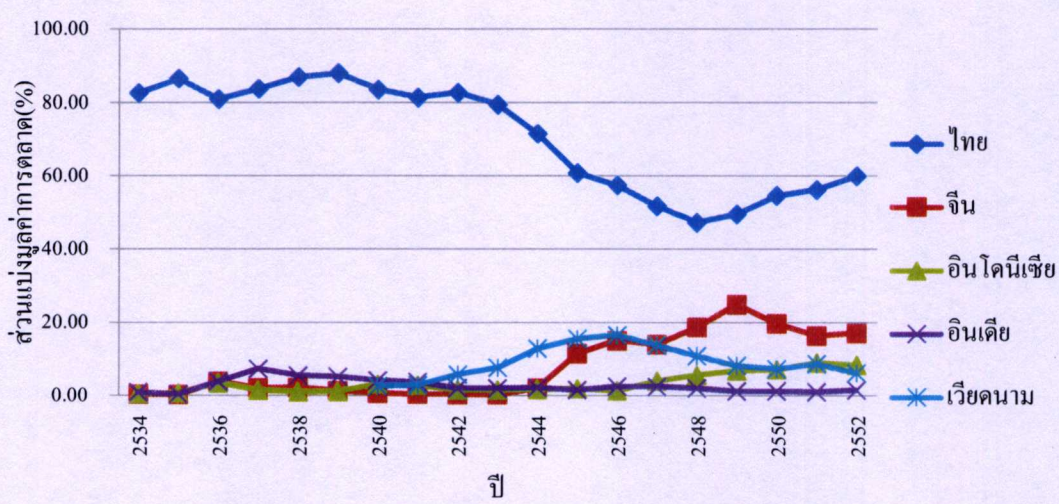
หมายเหตุ : ยุโรป ประกอบด้วย ประเทศกรีซ สาธารณรัฐเช็ก ไชปรัส เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ บัลแกเรีย เบลเยียม โปแลนด์ โปรตุเกส ฝรั่งเศส ฟินแลนด์ มอลตา เยอรมนี โรมาเนีย ลัตเวีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก สวีเดน สหราชอาณาจักร สเปน สโลวาเกีย สโลวีเนีย ออสเตรีย อิตาลี เอสโตเนีย ไอร์แลนด์ และฮังการี ตะวันออกกลาง ประกอบด้วย ประเทศบาห์เรน อิหร่าน ตุรกี อิรัก อิสราเอล จอร์แดน คูเวต เลบานอน โอมาน กาตาร์ ซาอุดีอาระเบีย ซีเรีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และเยเมน เอเชีย ประกอบด้วย ประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า

ภาพที่ 4.7 แสดงการครองส่วนแบ่งมูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปของประเทศผู้ส่งออกกึ่งแปรรูปสำคัญในตลาดญี่ปุ่น ในช่วงปี พ.ศ. 2531-2552

ที่มา : United Nations (2010)

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

ภาพที่ 4.8 แสดงการครองส่วนแบ่งมูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปของประเทศผู้ส่งออกกึ่งแปรรูปสำคัญในตลาดสหรัฐอเมริกา ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2552

ที่มา : United Nations (2010)

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

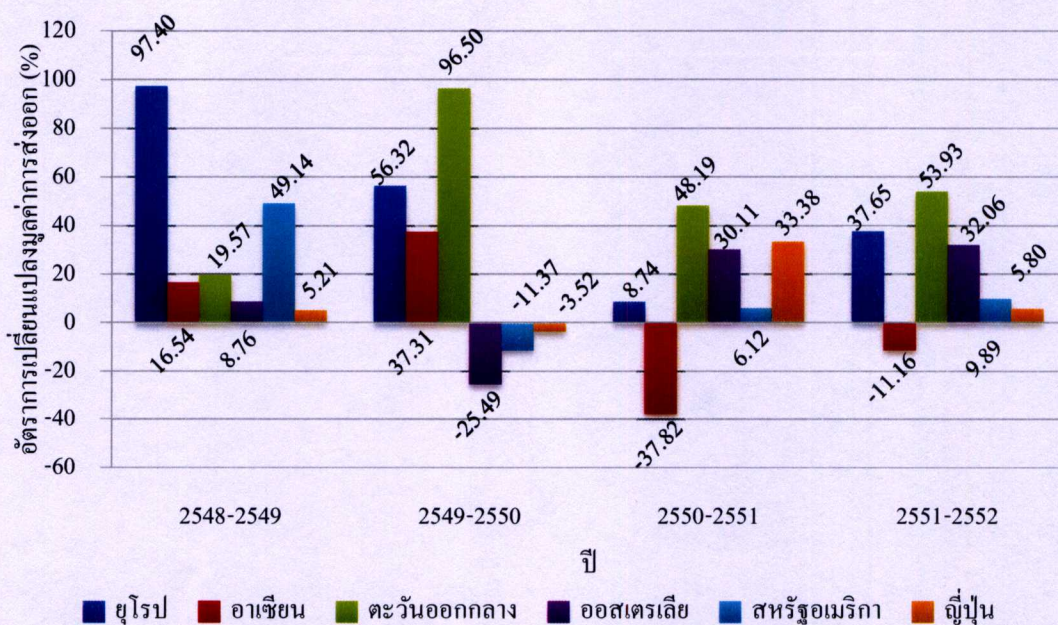
ยิ่งไปกว่านั้นจากการศึกษาของปิยนุชประ กอบกิจ (2550) พบว่าดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Index on Revealed Comparative Advantage : IRCA) ของไทยในการส่งออก กุ้งแปรรูปไปตลาดสหรัฐอเมริกาในช่วงปี 2537-2539, 2541-2543 และ 2544-2548 มีค่าเท่ากับ 91.65, 77.16 และ 56.76 ตามลำดับ และในตลาดญี่ปุ่นมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกกุ้งแปรรูปในช่วงปี 2537-2539, 2541-2543 และ 2544-2548 เท่ากับ 19.29, 23.32 และ 16.11 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.1) ถึงแม้ว่าค่า IRCA จะบ่งชี้ว่าไทยยังคงอยู่ในสถานะมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดส่งออกหลักอย่างสหรัฐอเมริกา และ ญี่ปุ่น แต่ค่า IRCA มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากประสบปัญหาสภาวะการแข่งขันที่รุนแรงเนื่องจากมี คู่แข่งดังกล่าว ดังนั้นนอกจากการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายเพื่อรองรับตลาดที่กว้าง ขึ้นแล้ว อีกแนวทางแก้ปัญหาหนึ่งคือการมองหาตลาดใหม่ๆ ที่มีศักยภาพในการรองรับการส่งออก เพื่อขยายฐานตลาดการส่งออก และรองรับอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ ประเทศไทยยังคงรักษาสถานภาพความเป็นผู้นำในการส่งออกกุ้งแปรรูป รวมถึงความเป็นผู้นำในการส่งออกอาหารไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ของโลกตามนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนให้ประเทศไทย เป็นครัวของโลก โดยในส่วนของคู่ค้าในกลุ่มตลาดใหม่ที่ประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายการ ส่งออกขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยวางกลยุทธ์ทางการตลาดระหว่างประเทศที่เน้นการขยายตลาดเศรษฐกิจ ใหม่ (Emerging Economies) ในเชิงรุก ได้แก่ ตลาดบราซิล รัสเซีย อินเดียและจีน (BRICs) กลุ่ม ประเทศในทวีปแอฟริกา และตะวันออกกลาง เนื่องจากเป็นประเทศที่มีแนวโน้มการฟื้นตัวทาง เศรษฐกิจชัดเจน และคาดว่าจะมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น จึงเป็นโอกาสทางการตลาดของสินค้าไทย (กรม ส่งเสริมการส่งออก, 2553)

แม้ว่าตลาดในกลุ่ม BRICs จะเป็นที่น่าสนใจ แต่สำหรับในกลุ่มสินค้ากุ้งแปรรูปนั้น ประเทศส่วนใหญ่ในกลุ่ม BRICs รวมถึงในกลุ่มอาเซียนนั้น มีแนวโน้มที่จะเป็นคู่แข่งกับไทย มากกว่า อาทิ จีน อินเดีย บราซิล เวียดนาม อินโดนีเซีย เนื่องจากประเทศเหล่านี้มีภูมิอากาศ ใกล้เคียงกับไทย ทำให้มีศักยภาพในการเพาะเลี้ยงกุ้งเพื่อแปรรูปได้เช่นเดียวกับไทย ในส่วนของ กลุ่มตลาดประเทศยุโรป และออสเตรเลีย รวมถึงตลาดหลักอย่างสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ยังมีอัตราการ เติบโตของมูลค่าการส่งออกสินค้ากุ้งแปรรูปโดยเฉลี่ยไม่สูงเท่ากับตลาดในกลุ่มประเทศ ตะวันออกกลางในช่วง 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 โดยในช่วงปี พ.ศ. 2548-2549, 2549-2550, 2550-2551 และ 2551-2552 ไทยมีอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังกลุ่มประเทศ ตะวันออกกลางคิดเป็นร้อยละ 19.57, 96.50, 48.19 และ 53.93 ตามลำดับ ซึ่งถือว่าการขยายตัวของ มูลค่าการส่งออกอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้จะมีมูลค่าการส่งออกที่ไม่สูงเมื่อเทียบกับตลาดอื่นๆ แต่ แนวโน้มอัตราการเติบโตที่สูงถือเป็นโอกาสในการขยายตลาดไปยังตลาดดังกล่าว เนื่องจากตลาดยังสามารถเติบโตได้อีกมาก

ตารางที่ 4.1 ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (An Index on Revealed Comparative Advantage: IRCA) ของการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปตลาดสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น เทียบกับประเทศคู่แข่งสำคัญ

ประเทศผู้ส่งออก	ตลาด	พ.ศ. 2537-2539	พ.ศ. 2541-2543	พ.ศ. 2544-2548
ไทย	สหรัฐอเมริกา	91.65	77.16	56.76
	ญี่ปุ่น	19.29	23.32	16.11
เวียดนาม	สหรัฐอเมริกา	0.00	97.25	49.51
	ญี่ปุ่น	2.32	5.17	18.28
จีน	สหรัฐอเมริกา	0.23	0.50	1.60
	ญี่ปุ่น	0.11	0.30	0.80
อินเดีย	สหรัฐอเมริกา	0.77	0.08	0.92
	ญี่ปุ่น	0.32	0.56	3.44
อินโดนีเซีย	สหรัฐอเมริกา	0.58	0.30	4.77
	ญี่ปุ่น	0.05	0.01	0.13

ที่มา : ปิยนุช ประกอบกิจ (2550)

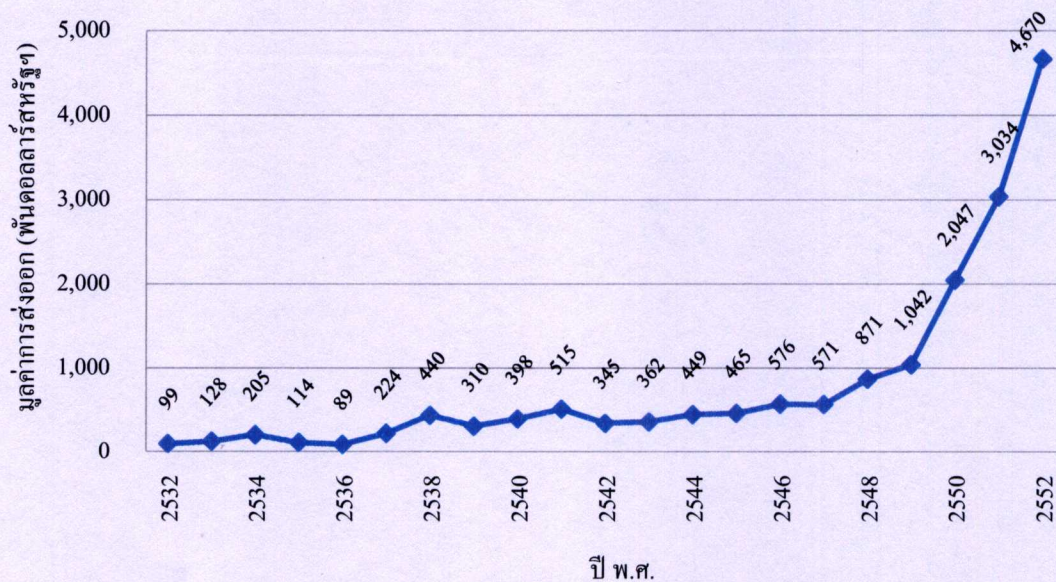

ภาพที่ 4.9 แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังประเทศคู่ค้าสำคัญ ในช่วงปีต่าง ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2548-2552

ที่มา : United Nations (2010)

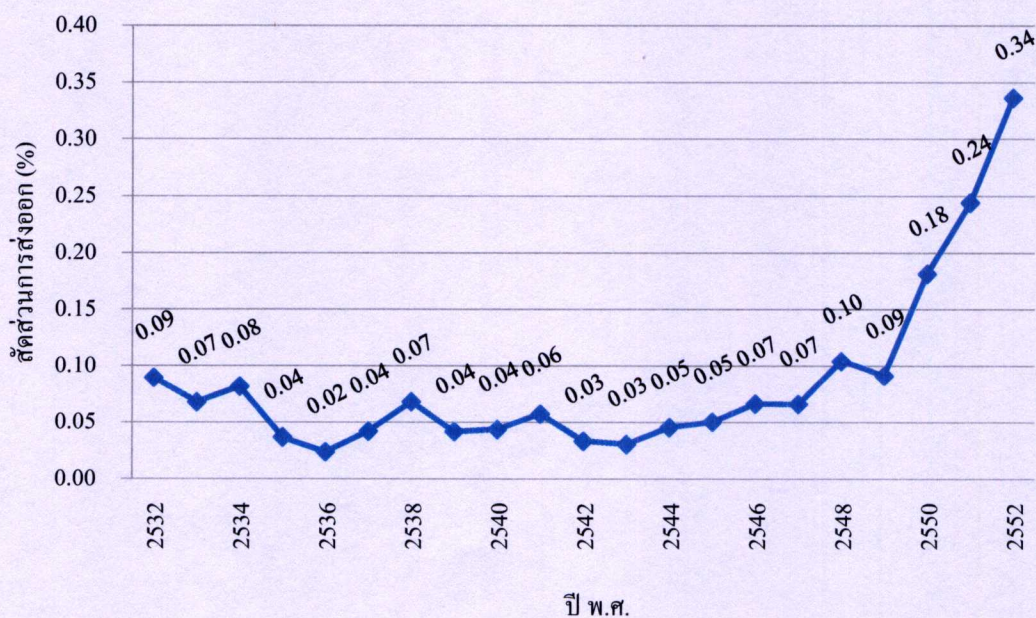
หมายเหตุ : จากการคำนวณ

ปัจจุบันตะวันออกกลางเป็นตลาดทางการค้าที่มีศักยภาพ และสินค้าในกลุ่มอาหารทะเล โดยเฉพาะกุ้งนั้นเป็นอาหารที่สามารถรองรับเป็นอาหารฮาลาล ซึ่งเป็นอาหารของชาวมุสลิมได้ ทำให้ไม่ขัดแย้งต่อศาสนาอิสลามซึ่งถือเป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุดในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยจะเห็นได้จากการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งมีปริมาณ 672.11 ตันและมีมูลค่าถึง 4,670,440 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2552 คิดเป็นร้อยละ 0.34 ของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่ประเทศไทยส่งออกไปทั่วโลกในปีเดียวกัน (United Nations. 2010) แต่พบว่ามูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปภูมิภาคตะวันออกกลางมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2548-2552 มูลค่าการส่งออกมีการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ค่อนข้างสูง โดยในปี พ.ศ. 2548 มีมูลค่า 871,486 ดอลลาร์สหรัฐฯ และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งมีมูลค่า 4,670,440 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งมีการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการส่งออกจากปี พ.ศ. 2548 คิดเป็นร้อยละ 495.92

ภาพที่ 4.10 แสดงมูลค่าการส่งออกที่เปลี่ยนแปลงของไทยไปยังภูมิภาคตะวันออกกลางในช่วงปี พ.ศ. 2532-2552

ที่มา : United Nations (2010)

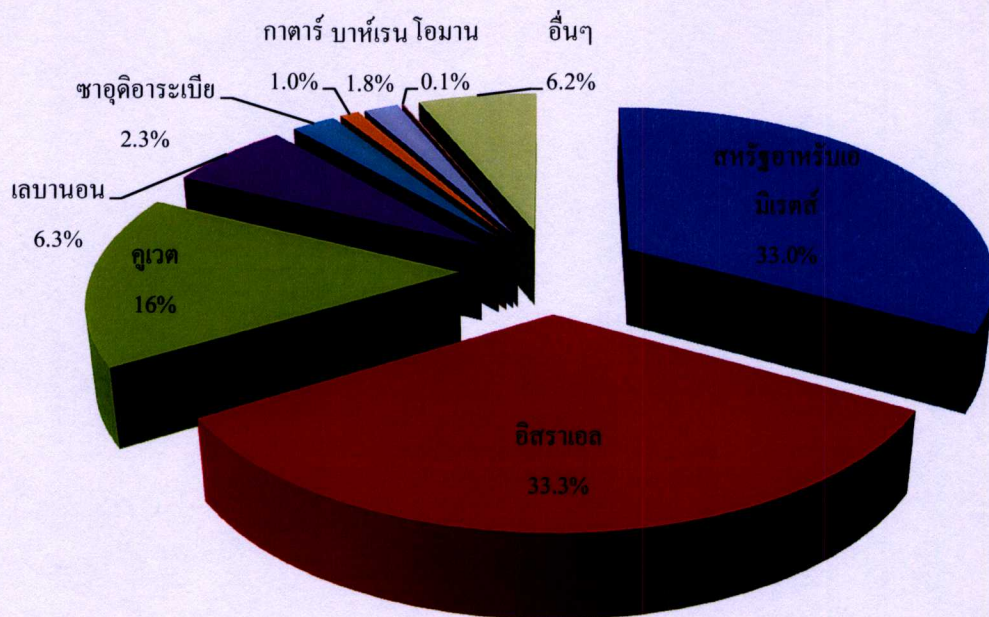
ภาพที่ 4.11 แสดงสัดส่วนมูลค่าการส่งออกที่เปลี่ยนแปลงของไทยไปยังภูมิภาคตะวันออกกลางเทียบกับมูลค่าการส่งออกที่เปลี่ยนแปลงของไทยไปทั่วโลกในช่วงปี พ.ศ. 2532-2552

ที่มา : United Nations (2010)

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

นอกจากมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังภูมิภาคตะวันออกกลางจะมีแนวโน้มเติบโตอัตราสูงแล้ว สัดส่วนมูลค่าการส่งออกดังกล่าวยังมีแนวโน้มสูงขึ้นถึงแม้จะมีสัดส่วนที่ยังต่ำอยู่ก็ตาม โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังภูมิภาคตะวันออกกลางเทียบกับการส่งออกไปทั่วโลกมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยในปี พ.ศ. 2549 มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 0.09 และปรับตัวสูงขึ้นเป็นร้อยละ 0.34 ในปี พ.ศ. 2552

ทั้งนี้ประเทศคู่ค้าสำคัญในภูมิภาคตะวันออกกลางที่นำเข้ากุ้งแปรรูปจากประเทศไทย ได้แก่ อิשראל คูเวต สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เลบานอน บาห์เรน กาตาร์ ซาอุดีอาระเบีย และโอมาน ซึ่งสัดส่วนมูลค่าเฉลี่ยของการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังประเทศคู่ค้าต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2552 เป็นดังนี้ อิשראלร้อยละ 33.3 สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ร้อยละ 33.0 คูเวตร้อยละ 16.0 เลบานอนร้อยละ 6.3 ซาอุดีอาระเบียร้อยละ 2.3 บาห์เรนร้อยละ 1.8 กาตาร์ร้อยละ 1.0 โอมานร้อยละ 0.1 และประเทศอื่น ๆ รวมร้อยละ 6.2

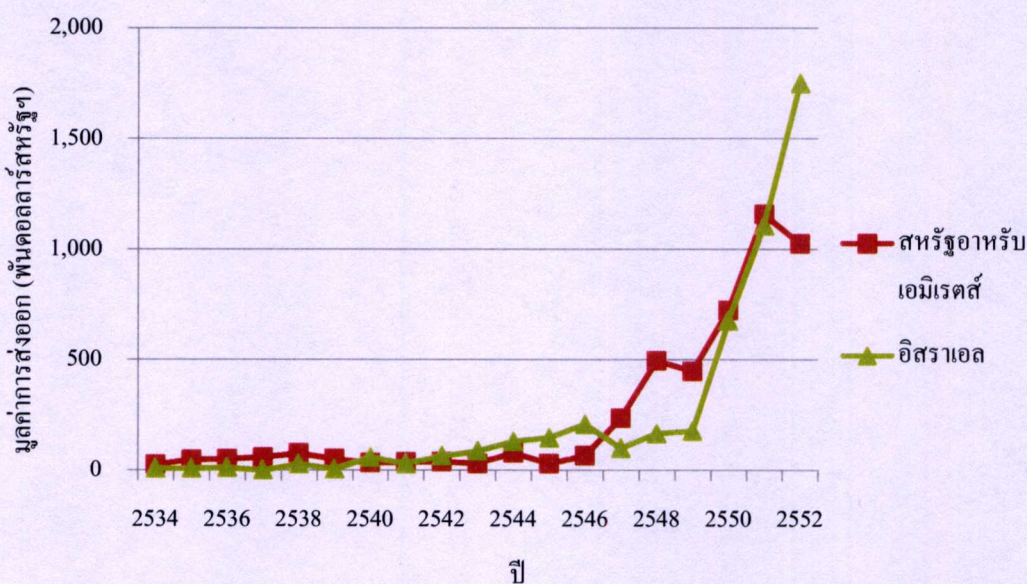

ภาพที่ 4.12 แสดงสัดส่วนมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2548-2552 ไปยังประเทศคู่ค้าต่าง ๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง

ที่มา : United Nations (2010)

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

จากสถิติมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปตะวันออกกลางโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2552 พบว่าประเทศไทยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาหรับอเมริกา สูงที่สุดในภูมิภาคตะวันออกกลาง และทั้งสองประเทศมีสัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากุ้งแปรรูปจากประเทศไทยรวมกันมากกว่าร้อยละ 60 ของทั้งภูมิภาค โดยในปี พ.ศ. 2548-2552 มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาหรับอเมริกาเท่ากับ 495,720 447,224 722,617 1,158,475 1,025,982 ดอลลาร์สหรัฐตามลำดับ และส่งออกไปยังอิสราเอลเท่ากับ 165,840 177,259 677,197 1,108,076 และ 1,750,531 ดอลลาร์สหรัฐตามลำดับ ซึ่งมีอัตราการเพิ่มขึ้นค่อนข้างสูงและต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2549-2552 มูลค่าการส่งออกมีการเติบโตอย่างเห็นได้ชัด ทำให้ตลาดดังกล่าวเป็นตลาดใหม่ที่น่าสนใจในการส่งเสริมการส่งออกเพื่อเป็นการรองรับอุตสาหกรรมกุ้งของไทยที่ประสบปัญหาด้านการแข่งขันที่รุนแรง และสภาวะการส่งออกที่ถดถอยในตลาดอื่น ๆ

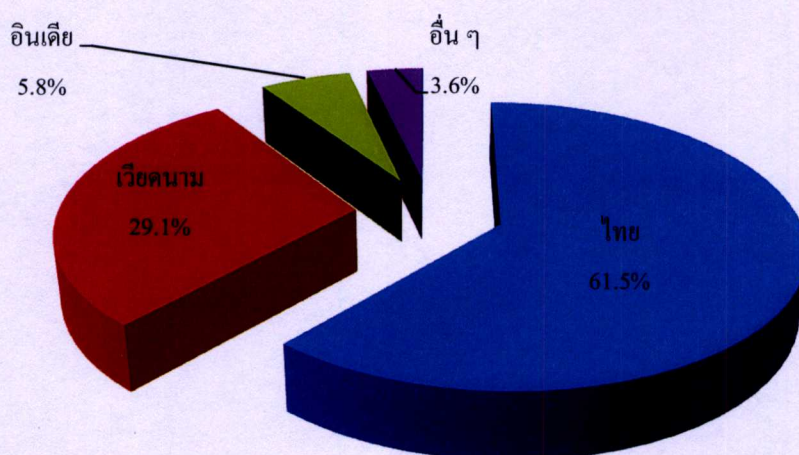

ภาพที่ 4.13 แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังประเทศอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาหรับอเมริกาในปี พ.ศ. 2534-2552

ที่มา : United Nations (2010)

ในขณะที่เดียวกันตลาดตะวันออกกลางยังคงมีคู่แข่งที่ส่งออกกุ้งแปรรูปเช่นเดียวกับไทย โดยเฉพาะในตลาดอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาหรับอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดที่มีสัดส่วนการนำเข้าจากไทยมากที่สุด ในภูมิภาค และมีอัตราการเติบโตมากที่สุดในภูมิภาคในช่วงปี พ.ศ. 2548-2552 ประเทศคู่แข่งสำคัญของไทยที่ส่งออกกุ้งแปรรูป โดยประเทศเวียดนาม และอินเดีย เป็นคู่แข่งสำคัญของไทย

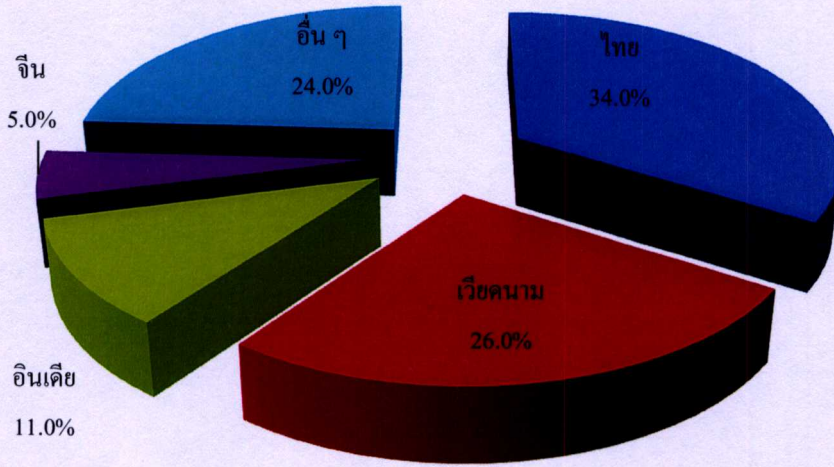
ในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดอิสราเอล อิสราเอลมีมูลค่าการนำเข้าสินค้ากุ้งแปรรูปเฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2552 คิดเป็นมูลค่า 1,167,800 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งไทยครองส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นร้อยละ 61.5 เวียดนามร้อยละ 29.1 อินเดียร้อยละ 5.8 ขณะที่ประเทศอื่นๆ รวมกันคิดเป็นร้อยละ 3.6 ส่วนตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์มีมูลค่าการนำเข้ากุ้งแปรรูปในปี พ.ศ. 2548, 2550 และ 2551 จากประเทศคู่ค้าต่างๆ คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 1,697,131 ดอลลาร์สหรัฐฯ โดยประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นร้อยละ 34.0 เวียดนามมีส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นร้อยละ 26.0 อินเดียมีส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นร้อยละ 11.0 จีนมีส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นร้อยละ 5.0 และประเทศอื่นๆมีส่วนแบ่งตลาดรวมคิดเป็นร้อยละ 24.0 โดยจะเห็นได้ว่าเวียดนาม และอินเดีย มีการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดเดียวกันกับประเทศไทย ถึงแม้จะมีส่วนแบ่งการตลาดที่น้อยกว่าประเทศไทย แต่ก็แสดงให้เห็นว่าประเทศดังกล่าวมีศักยภาพในการส่งออกกุ้งแปรรูปเช่นเดียวกับประเทศไทย โดยทั้งสองประเทศยังเป็นคู่แข่งในตลาดหลัก เช่น สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นด้วย จากสถิติประเทศเวียดนาม และอินเดียมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่มีแนวโน้มเติบโตค่อนข้างสูง และในปี พ.ศ. 2551 เวียดนามมีการส่งออกส่งออกกุ้งแปรรูปคิดเป็นมูลค่า 267,650,089 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งมีการเติบโตจากปี พ.ศ. 2547 คิดเป็นร้อยละ 744.7 ซึ่งในปี พ.ศ. 2547 เป็นปีที่เวียดนามเริ่มมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เติบโตอย่างมาก ส่วนอินเดียมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูป 87,310,197 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2552 โดยอินเดียมีการส่งออกกุ้งแปรรูปมายาวนานกว่า 20 ปีแล้ว และมีการเติบโตของมูลค่าการส่งออกในอัตราที่ค่อนข้างสูงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545

ภาพที่ 4.14 แสดงสัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากุ้งแปรรูปเฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2552 จากประเทศคู่ค้าต่าง ๆ ของประเทศอิสราเอล

ที่มา : United Nations (2010)

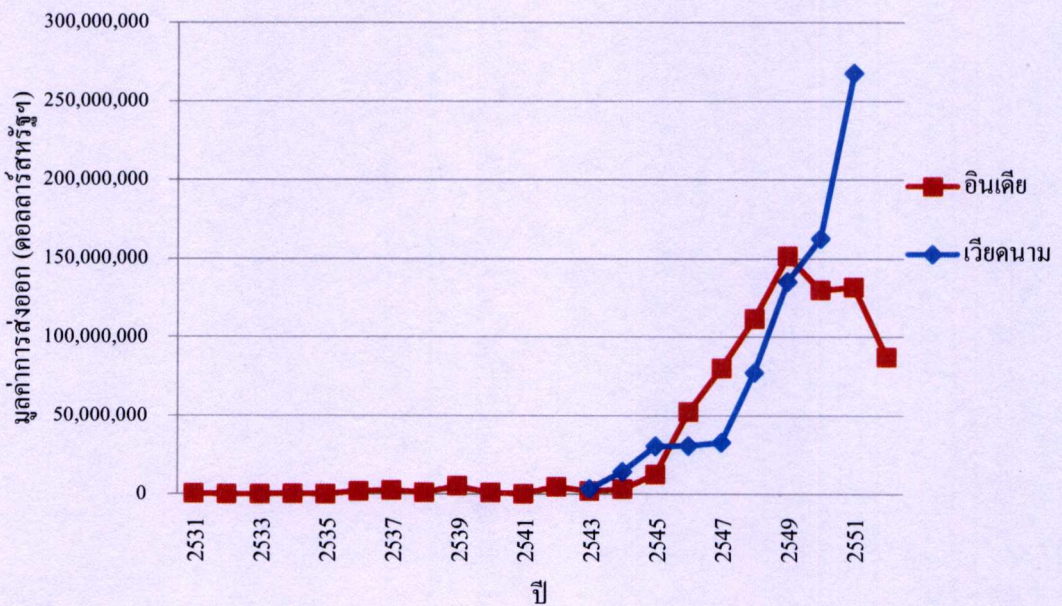
หมายเหตุ : จากการคำนวณ

ภาพที่ 4.15 แสดงสัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากุ้งแปรรูปเฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548, 2550 และ 2551 จากประเทศคู่ค้าต่าง ๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกา

ที่มา : United Nations (2010)

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

ภาพที่ 4.16 แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศเวียดนามและอินเดียไปทั่วโลกในปีต่าง ๆ

ที่มา : United Nations (2010)

4.3 ผลการศึกษาดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (IRCA) ในการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งไปยังตลาดตะวันออกกลาง

จากการศึกษาพบว่าค่า IRCA ของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังสหรัฐอเมริกาสำหรับอเมริกาและอิสราเอลมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าไทย เวียดนามและอิสราเอลมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาสำหรับอเมริกาและอิสราเอลโดย ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 ไทย เวียดนาม และอินเดีย มีค่า IRCA ในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังสหรัฐอเมริกาสำหรับอเมริกาเท่ากับ 2.10 7.49 และ 6.46 ตามลำดับ ส่วนในตลาดอิสราเอล ไทย เวียดนาม และอินเดีย มีค่า IRCA เท่ากับ 18.31 26.60 และ 4.95 ตามลำดับ และในช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 ไทย เวียดนาม และอินเดีย มีค่า IRCA ในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังสหรัฐอเมริกาสำหรับอเมริกาเท่ากับ 4.02 10.09 และ 3.91 ตามลำดับ ส่วนในตลาดอิสราเอล ไทย เวียดนาม และอินเดีย มีค่า IRCA ในการส่งออกกุ้งแปรรูปเท่ากับ 47.98 101.94 และ 1.52 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.2) ทั้งนี้พบว่าไทย และเวียดนามมีแนวโน้มของค่า IRCA เพิ่มขึ้นในทั้งสองตลาด ส่วนอินเดียกลับมีแนวโน้มลดลง

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงค่า IRCA ในการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งสำคัญไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาสำหรับอเมริกาและอิสราเอล ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 และ ช่วงปี พ.ศ. 2550-2552

ประเทศผู้ส่งออก – ประเทศผู้นำเข้า	IRCA (2547-2549)	IRCA (2550 - 2552)
ไทย - สหรัฐอเมริกา	2.10	4.02
ไทย - อิสราเอล	18.31	47.98
เวียดนาม - สหรัฐอเมริกา	7.49	10.09
เวียดนาม - อิสราเอล	26.60	101.94
อินเดีย - สหรัฐอเมริกา	6.46	3.91
อินเดีย - อิสราเอล	4.95	1.52

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

ที่มา : United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

4.4 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย และประเทศคู่แข่งไปยังภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS)

ผลการวิเคราะห์การส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย เวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาพบว่ามีปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการขยายตัวในการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังอิสราเอล ได้แก่การขยายตัวของการค้ากุ้งแปรรูปทั่วโลก การกระจายตลาด ความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริง และผลกระทบร่วม แต่ในตลาดสหรัฐอเมริกา ปัจจัยการกระจายตลาดเป็นปัจจัยด้านในการขยายตัวในการส่งออกกุ้งแปรรูป ส่วนปัจจัยด้านการขยายตัวของการค้ากุ้งแปรรูปของโลก ความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริง และผลกระทบร่วมเป็นปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวการส่งออก

ในภาพรวมประเทศไทยยังมีการขยายตัวในการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดทั้งสองในช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 เทียบกับช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 โดยการขยายตัวเฉลี่ยในตลาดสหรัฐอเมริกา อเมริกาเหนือมีมูลค่าประมาณ 5.8 แสนดอลลาร์สหรัฐฯ และในตลาดอิสราเอลมีการขยายตัวเฉลี่ยคิดเป็นมูลค่าประมาณ 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

การส่งออกกุ้งแปรรูปของเวียดนามไปยังสหรัฐอเมริกาพบว่ามีปัจจัยส่งเสริมต่อการขยายตัวของการส่งออกคือการขยายตัวของการค้ากุ้งแปรรูปของโลก ความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริง และผลกระทบร่วม ส่วนปัจจัยลบต่อการขยายตัวของมูลค่าส่งออกคือการกระจายตลาด เช่นเดียวกับไทย ส่วนในตลาดอิสราเอล เวียดนามมีปัจจัยส่งเสริมคือการขยายตัวของการค้ากุ้งแปรรูปของโลก และการกระจายตลาด ส่วนปัจจัยด้าน ได้แก่ ความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริง และผลกระทบร่วม

เวียดนามมีการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปเฉลี่ยไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา อเมริกาเหนือ และอิสราเอล จากช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 ถึงช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 ประมาณ 1.7 และ 1.3 แสนดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

อินเดียมีปัจจัยส่งเสริมต่อการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา อเมริกาเหนือ ได้แก่ปัจจัยด้านการขยายตัวของการค้ากุ้งแปรรูปของโลก ส่วนปัจจัยที่เหลือ ได้แก่ การกระจายตลาด ความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริง และผลกระทบร่วม เป็นปัจจัยลบต่อการขยายตัวการส่งออก โดยมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปเฉลี่ย ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 ของอินเดียไปยังสหรัฐอเมริกาพบว่ามีผลลดลงจากช่วงปี 2547-2549 ประมาณ 1.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ ในการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งสำคัญ ไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา เอมิเรตส์ และอิสราเอล ตามแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 โดยช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 เป็นปีฐาน

ประเทศผู้ส่งออก-ประเทศผู้นำเข้า	ผลจากการขยายตัวของ ตลาดกุ้งแปรรูปทั่วโลก (US\$)	ผลจากการกระจาย ตลาด (US\$)	ผลจากความสามารถ ในการแข่งขันที่แท้จริง (US\$)	ผลกระทบรวม (US\$)	มูลค่าการขยายตัวรวม (US\$)
ไทย-สหรัฐอเมริกา (%)	81,588.87 (14.15)	-44,619.83 (-7.74)	493,124.48 (85.53)	46,448.81 (8.06)	576,542.33 (100.00)
ไทย-อิสราเอล (%)	30,711.57 (2.98)	32,6257.10 (31.65)	197,262.58 (19.14)	476,632.41 (46.24)	1,030,863.67 (100.00)
เวียดนาม-สหรัฐอเมริกา (%)	28,627.10 (16.58)	-15,655.77 (-9.07)	145,933.75 (84.53)	13,745.92 (7.96)	172,651.00 (100.00)
เวียดนาม-อิสราเอล (%)	50,098.86 (39.87)	532,213.37 (423.51)	-133,669.31 (-106.37)	-322,976.25 (-257.01)	125,666.67 (100.00)
อินเดีย-สหรัฐอเมริกา (%)	184,0529.20 (130.59)	-100,6560.11 (-71.42)	-205,0263.84 (-145.47)	-193,120.25 (-13.70)	-1,409,415.00 (-100.00)
อินเดีย-อิสราเอล (%)	12,403.45 (97.92)	131,765.14 (1,040.25)	-38,493.25 (-303.89)	-93,008.67 (-734.28)	12,666.67 (100.00)

ที่มา : United Nations (2010)

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

สำหรับตลาดอิสราเอล อินเดียมีการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปเฉลี่ยในช่วงปีเดียวกันประมาณ 1.3 หมื่นดอลลาร์สหรัฐฯ โดยปัจจัยส่งเสริมการขยายตัวของการส่งออกคือ ปัจจัยด้านการขยายตัวของการค้ากุ้งแปรรูปของโลก และการกระจายตลาด ส่วนปัจจัยด้านความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริง และผลกระทบร่วม เป็นปัจจัยลบต่อการขยายตัวของส่งออก

4.5 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังตลาดตะวันออกกลาง โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regressions)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปยังอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาบริบทด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุพบว่าเมื่อกำหนดตัวแปรตาม (y) เป็นปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยที่ส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาบริบทและอิสราเอล และกำหนดตัวแปรอิสระ (ตัวแปรอธิบาย) (x) ดังนี้

1. ราคากุ้งแปรรูปเฉลี่ยรายปีของไทยที่ส่งออกไปยังอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาบริบท
2. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ในประเทศของอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาบริบท
3. จำนวนประชากรของอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาบริบท

4.5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุสมการถดถอยของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์พบว่าเมื่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ในประเทศของสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 4.073 เมื่อจำนวนประชากรของสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์เปลี่ยนไปร้อยละ 1 การส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามร้อยละ 6.753 และเมื่อราคากุ้งแปรรูปเฉลี่ยรายปีของไทยที่ส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 0.519

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์มี R^2 เท่ากับ 0.839 หมายความว่าตัวอธิบาย (x) สามารถอธิบายตัวแปรตาม (y) ได้ถูกต้องร้อยละ 83.9 (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์

Model	Unstandardized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error		
(Constant)	7.860	8.537	0.921	0.372
GDP	4.073	0.734	5.549	0.000**
POP	-6.753	1.553	-4.350	0.001**
PRICE	0.519	0.643	0.808	0.432

$R^2 = 0.839$

adj- $R^2 = 0.807$

F-test = 26.130**

SEE = 0.435

Durbin-Watson = 2.836

* is significant at the 0.05 level

** is significant at the 0.01 level

4.5.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปอิสราเอล

จากการวิเคราะห์หาคถดถอยพหุสมการถดถอยของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปอิสราเอลพบว่าเมื่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ในประเทศของอิสราเอลเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปอิสราเอลจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.241 เมื่อจำนวนประชากรของอิสราเอลเปลี่ยนไปร้อยละ 1 การส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปอิสราเอลจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 9.531 และเมื่อราคากุ้งแปรรูปเฉลี่ยรายปีของไทยที่ส่งออกไปยังอิสราเอลเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปอิสราเอลจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 0.323

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์นี้มี R^2 เท่ากับ 0.822 หมายความว่าตัวอธิบาย (x) สามารถอธิบายตัวแปรตาม (y) ได้ถูกต้องร้อยละ 82.2 (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปอิสราเอล

Model	Unstandardized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error		
(Constant)	-171.336	34.913	-4.908	0.000**
GDP	1.241	2.212	0.561	0.583
POP	9.531	5.378	1.772	0.097*
PRICE	0.323	0.725	0.445	0.662

$$R^2 = 0.822$$

$$\text{adj-}R^2 = 0.786$$

$$F\text{-test} = 23.054**$$

$$\text{SEE} = 0.830$$

$$\text{Durbin-Watson} = 2.929$$

* is significant at the 0.05 level

** is significant at the 0.01 level

4.6 อภิปรายผลการศึกษา

ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอล จากการวิเคราะห์พบว่าไทยมี IRCA มากกว่า 1 ในการส่งออกดังกล่าวและมีคู่แข่งคือ เวียดนาม และอินเดีย โดยสอดคล้องกับการศึกษาของปิยนุช ประกอบกิจ (2550) ซึ่งทำการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็น แช่แข็ง และกุ้งแปรรูปไปยังประเทศ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น และพบว่า เวียดนาม และอินเดีย เป็นคู่แข่งในตลาดดังกล่าวด้วย

จากการศึกษาพบว่าไทยมีปัจจัยสนับสนุนต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังอิสราเอลตามการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) ปัจจัยที่มีผลกระทบสูงสุดคือผลกระทบร่วมคิดเป็นร้อยละ 46.24 ของมูลค่าการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของไปไทยไปอิสราเอลจากช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 ถึงช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 รองลงมาคือผลจากการกระจายตลาดคิดเป็นร้อยละ 31.65 ความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริงคิดเป็นร้อยละ 19.4 และการขยายตัวของตลาดกุ้งแปรรูปทั่วโลกคิดเป็นร้อยละ 2.98 โดยปัจจัยต่าง ๆ ในตลาดอิสราเอลล้วนเป็นปัจจัยส่งเสริมต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปซึ่งสอดคล้องกับค่า IRCA ที่มากกว่า 1 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปมากที่สุดคือ ความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริงคิดเป็นร้อยละ 85.53 รองลงมาคือ การขยายตัวของตลาดกุ้งแปรรูปทั่วโลกคิดเป็นร้อยละ 14.15 ผลกระทบร่วมคิดเป็นร้อยละ 8.06 และการกระจายตลาดคิดเป็นร้อยละ -7.74 ซึ่งปัจจัยการกระจายตลาดในตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์เป็นเพียงปัจจัยเดียวที่เป็นปัจจัยปัจจัยลบต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออก เนื่องจากอัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้ากุ้งแปรรูปของสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์มีค่าต่ำกว่าการขยายตัวของการนำเข้ากุ้งแปรรูปทั่วโลก โดยสาเหตุของการหดตัวของตลาดอิสราเอลมีสาเหตุมาจากในช่วงปลายปี พ.ศ. 2552 ประเทศสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์มีการประสบกับภาวะวิกฤติทางด้านการเงิน ที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลก วิกฤตดังกล่าวเกิดจากหนี้สินประมาณ 2.6 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเกิดจากภาวะฟองสบู่แตกในภาคอสังหาริมทรัพย์ (Sarah, O. 2010) ปราบฎการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคภายในประเทศ และประเทศคู่ค้า โดยตามทฤษฎีแล้วการบริโภคของภาคครัวเรือนไม่ได้มีแรงผลักดันจากรายได้ หรือความร่ำรวยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อสถานะเศรษฐกิจก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การบริโภคขยายตัว หรือหดตัวได้ (Garner, C.A. 1991) เมื่อเกิดวิกฤติซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความเชื่อมั่นในภาคครัวเรือนและประเทศคู่ค้าอาจมีผลทำให้การขยายตัวของตลาดเกิดการชะลอตัวในที่สุด โดยสถานะตลาดหดตัวในสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์อาจมีอยู่ก่อนหน้าเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว เช่นเดียวกับการศึกษาของ

เศรษฐศาสตร์ พิชยศาสตร์พงศ์ (2549) ที่พบว่าตลาดการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์ ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2546 ก็ประสบกับสภาวะการหดตัวของตลาดเช่นเดียวกัน แต่จากการวิเคราะห์ค่า IRCA พบว่าไทยยังมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในตลาดดังกล่าวอยู่ซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัจจัยสนับสนุนที่เด่นชัดคือ ความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์มากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีผลให้ส่วนแบ่งตลาดของประเทศผู้ส่งออกเพิ่มขึ้นหรือลดลง ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการแข่งขันกับผู้ส่งออกอื่น ๆ ในตลาด (ภาวดี ไวยราบุตร. 2543) โดยความสามารถในการแข่งขันดังกล่าวเป็นผลเนื่องมาจาก ไทยมีความสามารถในการจัดการห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมกุ้ง เช่น ปัจจัยการผลิต (Input Supply) อันได้แก่ ธุรกิจพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ และตัวอ่อน ธุรกิจอาหารสัตว์ การผลิต (Production) ได้แก่ เกษตรกร ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้ง การแปรรูปและการจัดเก็บ ได้แก่ ธุรกิจแปรรูปกุ้ง เช่น โรงงานกุ้งแช่แข็ง โรงงานแปรรูปกุ้ง รวมถึงธุรกิจห้องเย็น เป็นต้น นอกจากนี้อุตสาหกรรมกุ้งของไทยยังได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอีกด้วย ซึ่งนโยบายสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้การส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศไทยมีความได้เปรียบ รัฐบาลไทยมีนโยบายให้การพัฒนาอุตสาหกรรมกุ้ง และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกุ้ง เป็นกลยุทธ์ของประเทศ โดยนโยบายได้มุ่งเน้นสร้างภาวะแวดล้อมทางธุรกิจให้เกิดความสามารถในการแข่งขัน (Tanticharoen, M. et al. 2008) อีกทั้งไทยมีการพัฒนาในด้านมาตรฐานด้านความปลอดภัยอาหาร รวมถึงการพัฒนาทางด้านคุณภาพ เพื่อสร้างความเชื่อถือจากกลุ่มตลาด อีกทั้งรัฐบาลยังให้การสนับสนุน และมีการออกนโยบายเชิงกลยุทธ์ในการที่จะพัฒนาประเทศไทยให้เป็น “ครัวของโลก” และผู้ประกอบการแปรรูปอาหารของไทยได้ใช้แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลิตภัณฑ์แบบเดิมที่เป็นลักษณะการผลิตจำนวนมากเพื่อลดต้นทุน และแข่งขันด้วยราคา ให้เป็นผลิตภัณฑ์แบบเพิ่มมูลค่า เช่น กุ้งชุบแป้งขนมปัง กุ้งเทพุระ กุ้งต้มซูชิ เป็นต้น โดยสินค้าถูกจัดจำหน่ายในผ่านซูเปอร์มาร์เก็ต ในประเทศต่างๆ ผู้ประกอบการแปรรูปของไทยไม่เพียงตระหนักถึงค่านิยมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป แต่ยังใช้ประโยชน์จากแรงงานฝีมือภายในประเทศได้อย่างเต็มที่เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน การเปลี่ยนทิศทางการผลิตกุ้งไปในลักษณะของอาหารพร้อมรับประทาน อาหารพร้อมปรุง ซึ่งเป็นสินค้าเพิ่มมูลค่าทำให้ไทยสามารถยืนหยัดเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมกุ้งของโลกได้ (Sompop, M. et al. 2005)

นอกจากนี้จากการศึกษาฟังก์ชันอุปสงค์ของการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังอิสราเอล และสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์ โดยพิจารณาจากฟังก์ชันอุปสงค์ที่พิจารณาตัวแปรอธิบาย 3 ตัวแปร คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ตลาด จำนวนประชากร และราคากุ้งแปรรูปที่ไทยส่งออกไปยังตลาดที่ศึกษา ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของการบริโภคสินค้าที่ศึกษาในตลาดดังกล่าว

โดยพบว่าในตลาดอิสราเอล อุปสงค์ต่อจำนวนประชากรมีความยืดหยุ่นสูงสุดเท่ากับ 9.5 รองลงมาคือ ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้เท่ากับ 1.2 (GDP เป็นตัวแทน) และความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาเท่ากับ 0.3 ส่วนตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ จะมีความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อประชากรสูงสุดเท่ากับ -6.7 ส่วนอุปสงค์ต่อรายได้มีความยืดหยุ่นเท่ากับ 4.1 (GDP เป็นตัวแทน) และอุปสงค์ต่อราคามีความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.5 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลการส่งออกจาก United Nations (2010) พบว่าอิสราเอลมีการนำเข้ากุ้งแปรรูป แต่ไม่มีการส่งออกสินค้าดังกล่าว หมายความว่าประเทศอิสราเอลนำเข้ากุ้งแปรรูปเพื่อบริโภคภายในประเทศ ทำให้อุปสงค์ต่อจำนวนประชากรเป็นบวก และมีความยืดหยุ่นมาก ต่างจากสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ซึ่งมีการนำเข้ากุ้งแปรรูปเพื่อการส่งออก ทำให้ลักษณะการนำเข้าไม่อิงกับการบริโภคภายในประเทศมากนัก ทำให้ความยืดหยุ่นอุปสงค์ต่อจำนวนประชากรเป็นลบ และมีความยืดหยุ่นมาก อุปสงค์ต่อรายได้ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปร GDP เป็นตัวแทนของรายได้ของผู้บริโภคในตลาดซึ่งมีความยืดหยุ่นเป็นบวก ในตลาดทั้งสองประเทศ ส่วนอุปสงค์ต่อราคามีความยืดหยุ่นน้อยในตลาดทั้งสองประเทศ ซึ่งเป็นลักษณะของสินค้าเกษตร

เวียดนามเป็นอีกประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอล โดยจากการวิเคราะห์ IRCA พบว่ามีค่ามากกว่า 1 โดยในการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) ตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์มีปัจจัยส่งเสริมการขยายตัวมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของเวียดนาม ได้แก่ การขยายตัวของตลาดกุ้งแปรรูปทั่วโลก ความสามารถในการแข่งขัน และผลกระทบร่วม และปัจจัยด้านการกระจายตลาดเป็นปัจจัยลบต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของเวียดนามไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์เช่นเดียวกับประเทศไทยด้วยเหตุผลเดียวกันกับประเทศไทย ในขณะที่ตลาดอิสราเอลมีปัจจัยด้านความสามารถในการแข่งขันและผลกระทบร่วมเป็นลบต่อการส่งออก ซึ่งอธิบายได้ว่าเวียดนามน่าจะมีความสามารถในการจัดการปัจจัยด้านการผลิต และแปรรูปอยู่ แต่ขาดประสิทธิภาพในการจัดการด้านการตลาดทำให้สูญเสียความสามารถในการแข่งขันในบางตลาดที่ไม่สามารถจัดการให้มีการเติบโตทางด้านมูลค่าได้ เห็นได้จากการศึกษาเอกสารทางวิชาการพบว่า ตั้งแต่ช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 บริเวณชายฝั่งสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงในประเทศเวียดนามมีการพัฒนาการเลี้ยงกุ้งไปสู่รูปแบบของอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว มีวิวัฒนาการของระบบการผลิตซึ่งส่วนหนึ่งมีที่มาจากภาระบาดของโรคที่เกิดขึ้น ทำให้เกษตรกรต้องมีการพัฒนาระบบการผลิต เพื่อให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ (Joffre, O.M. & Bosma, R.H. 2009) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้เวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอล และค่า IRCA มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับประเทศไทย อีกทั้งเวียดนามได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาภาคการประมงจากภาครัฐ โดยนโยบายใหม่ที่จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาภาคการประมงในปี พ.ศ. 2553

ภาพรวมของนโยบายดังกล่าวคือ พัฒนาให้ผลิตภัณฑ์ภาคประมงเป็นผลิตภัณฑ์แบบอุตสาหกรรม เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน และรายได้จากการส่งออกที่สูง และส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศ เพื่อการพัฒนาภาคการประมง รวมถึงการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะในเขตชายฝั่ง และเกาะ จากนโยบายดังกล่าวทำให้เวียดนามพัฒนาภาคการประมงได้อย่างรวดเร็ว เห็นได้จากมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในช่วงปี พ.ศ. 2547-2551 (MOFI, 2005)

อินเดียเป็นประเทศที่ยังคงมีความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังสหรัฐอเมริกา เม็กซิโก และอิสราเอลอยู่ และจากการวิเคราะห์ IRCA พบว่ายังมีค่ามากกว่า 1 แต่จากช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 จนถึงช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 พบว่าค่า IRCA มีแนวโน้มลดลง ซึ่งอธิบายได้ว่าอินเดียกำลังสูญเสียความสามารถในการแข่งขันลง และจากการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) พบว่าประเทศอินเดียประสบปัญหาตลาดหดตัวในสหรัฐอเมริกา เม็กซิโก เช่นเดียวกับไทย และเวียดนาม และอินเดียยังมีปัจจัยด้านความสามารถในการแข่งขัน และผลกระทบร่วมเป็นปัจจัยลบต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังทั้งสองตลาดซึ่งแสดงให้เห็นถึงความถดถอยด้านความสามารถในการแข่งขันของอินเดียได้อย่างชัดเจน โดยสาเหตุที่ยังมีค่า IRCA มากกว่า 1 อาจเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการขยายตัวของตลาดกุ้งแปรรูปทั่วโลกที่เป็นปัจจัยสนับสนุนของการส่งออกกุ้งแปรรูปของอินเดียไปยังทั้งสองตลาด และปัจจัยด้านการกระจายตลาดที่ยังสนับสนุนการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของอินเดียไปยังอิสราเอล ซึ่งสาเหตุของความถดถอยในความสามารถในการแข่งขันของอินเดียเกิดจาก ปัญหาจากห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมกุ้งของอินเดียเอง ซึ่งจากการศึกษาพบว่าผลผลิตประมาณร้อยละ 80 มาจากกลุ่มเกษตรกรรายย่อย ซึ่งกลุ่มเกษตรกรเหล่านี้ขาดแคลนความรู้ และทักษะในการเลี้ยงกุ้ง ทำให้ภาคการผลิตของอุตสาหกรรมกุ้งในอินเดียค่อนข้างอ่อนแอ อีกทั้งอินเดียประสบปัญหาด้านภาพลักษณ์ของสินค้า และสุขอนามัยของสินค้าของอาหาร ทำให้กุ้งแปรรูปของอินเดียเสียเปรียบทางด้านคุณภาพ รวมถึง ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม การขาดความรู้ และทักษะในการผลิต ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลผลิต อีกทั้งทางรัฐบาลยังไม่ได้ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนเท่าที่ควร ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของกุ้งอินเดียมีความถดถอยลง (Umesh, N.R. *et al.* 2009)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลจากการศึกษาผู้ส่งออกกุ้งแปรรูป 3 รายได้แก่ ไทย เวียดนาม และอินเดีย ไปยังตลาดสองแห่งคือ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอลพบว่า ประเทศทั้งสามมีความสามารถในการแข่งขันในทั้งสองตลาด โดยแต่ละประเทศจะอยู่ในสถานะที่แตกต่างกัน โดยอาจสรุปได้ดังนี้

ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอล โดยมีค่า IRCA มากกว่า 1 ซึ่งความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของไทยอยู่บนพื้นฐานของความสามารถในการจัดการด้านอุปทานเป็นหลัก เห็นได้จากการวิเคราะห์ CMS สัดส่วนจากความสามารถในการแข่งขันประเทศไทย และ ผลกระทบร่วม ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านอุปทาน มีมากกว่า อิทธิพลจากการขยายตัวของตลาดโลก และการกระจายตลาด ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านอุปสงค์ ทำให้สามารถขยายมูลค่าการค้าได้แม้จะพบกับสถานะเศรษฐกิจที่ถดถอย และยังสามารถเติบโตได้แม้ในตลาดที่หดตัวอย่างสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ พบว่าอุปสงค์ของกุ้งแปรรูปของไทยในตลาดสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เป็นไปในทิศทางตรงข้ามจำนวนประชากรของสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ แต่เป็นไปในทิศทางเดียวกับตัวแปรรายได้ (GDP) และราคา ทำให้สามารถอธิบายได้ว่ากุ้งแปรรูปของไทยเป็นสินค้ามีมูลค่าเพิ่ม ผู้บริโภคมีความต้องการบริโภคมากขึ้นเมื่อมีรายได้สูงขึ้น และสินค้านี้มีราคาสูงขึ้น อาจเป็นปัจจัยด้านจิตวิทยาที่ผู้บริโภคให้คุณค่ากับสินค้า เช่น ต้องการการยอมรับจากสังคม หรือราคาสินค้าที่สูงขึ้นอาจทำให้รู้สึกว่าคุณภาพดีขึ้น เป็นต้น และจากตัวแปรประชากร และปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ที่ไม่สูง เมื่อเทียบกับตลาดหลักอย่าง สหรัฐอเมริกา กับญี่ปุ่น จึงอาจตีความได้ว่า ผู้บริโภคกุ้งแปรรูปของไทยในตลาดสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เป็นผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม ยังไม่ได้เป็นสินค้าที่แพร่หลายในตลาดส่วนใหญ่ของประเทศ ส่วนในตลาดอิสราเอลในส่วนของตัวแปรที่อธิบายอุปสงค์คือ ตัวแปรรายได้ (GDP) และตัวแปรราคาสินค้านี้มีลักษณะเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับอุปสงค์แสดงให้เห็นว่ามุมมองด้านสินค้านี้มีลักษณะเดียวกันกับในตลาดสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ แต่ตัวแปรประชากรในตลาดอิสราเอลมีทิศทางเดียวกับอุปสงค์ ซึ่งต่างจากตลาดสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ จึงอธิบายได้ว่าผู้บริโภคกุ้งแปรรูปของไทยในอิสราเอลยังคงอิงอยู่กับการ

บริโภคโดยรวมของประเทศ ต่างจากสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ที่มีการนำเข้าเพื่อส่งออกด้วยทำให้ตัวแปรประชากรไม่สอดคล้องกับปริมาณอุปสงค์ตามทฤษฎี

เวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งแปรรูปในทั้งตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอลเช่นเดียวกับไทย และมีการจัดการทางด้านอุปทานที่ดี โดยที่เวียดนามเป็นคู่แข่งสำคัญของไทยในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ โดยไทย และเวียดนามมีส่วนแบ่งตลาดในตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์คิดเป็นร้อยละ 34.1 และ 26.4 แต่ในตลาดอิสราเอลเวียดนามได้รับผลกระทบจากการแข่งขันที่แท้จริง และผลกระทบร่วมในทางติดลบ ถึงแม้ว่ามูลค่าการขยายตัวสุทธิเฉลี่ยในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังอิสราเอลจากช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 ถึงช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1.3 แคนดอลลาร์สหรัฐฯ แต่เมื่อพิจารณามูลค่าการขยายตัวสุทธิของไทยในตลาดอิสราเอลในช่วงเวลาเดียวกันพบว่า ไทยมีมูลค่าการขยายตัวประมาณ 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และเมื่อพิจารณาส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังอิสราเอลในช่วงปี พ.ศ. 2548-2550 พบว่าเวียดนามมีส่วนแบ่งตลาดในอิสราเอลคิดเป็นร้อยละ 29.1 ส่วนประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นร้อยละ 61.5 แสดงให้เห็นได้ว่าเวียดนามประสบปัญหาด้านคู่แข่งคือไทย ในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดอิสราเอล โดยถึงแม้ว่าจะยังมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอยู่ แต่ความได้เปรียบดังกล่าวมีปัจจัยส่งเสริมมาจากปัจจัยด้านอุปสงค์เป็นหลัก

อินเดียเป็นประเทศที่กำลังมีปัญหาในด้านการจัดการทางด้านอุปทานในอุตสาหกรรมกุ้งแปรรูป แต่อินเดียยังมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยปัจจัยทางด้านอุปสงค์เป็นปัจจัยหนุนให้อินเดียยังคงมีความได้เปรียบดังกล่าว แต่ค่า IRCA ในการส่งออกกุ้งแปรรูปของอินเดียไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอลในช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 ลดลงจากช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 และเมื่อทำการวิเคราะห์ CMS พบว่าในตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ อินเดียมีการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปเฉลี่ยสุทธิจากในช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 ถึง ช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 เป็นลบ โดยมูลค่าการขยายตัวประมาณ -1.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และจากการวิเคราะห์ CMS พบว่าปัจจัยเพียงอย่างเดียวที่ส่งผลกระทบในเชิงบวกในการส่งออกกุ้งแปรรูปของอินเดียไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ คือผลกระทบจากการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลก ส่วนในตลาดอิสราเอล อินเดียได้รับผลกระทบในด้านบวกจากการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลก และการกระจายตลาด ทำให้อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกุ้งของอินเดียในตลาดอิสราเอลมีค่าเป็นบวก คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1.3 หมื่นดอลลาร์สหรัฐฯ

5.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมตลาดกุ้งแปรรูปทั่วโลกยังมีการขยายตัวอยู่ ไทยควรรักษาส่วนแบ่งการตลาด และหาทางเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดโดยรวมเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน และความเป็นผู้นำในการส่งออกกุ้งแปรรูป สำหรับตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ และอิสราเอล ไทยยังควรส่งออกกุ้งแปรรูปต่อไป แม้ว่าตลาดสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์จะเป็นตลาดที่ขยายตัวต่ำกว่าอัตราการขยายตัวของตลาดกุ้งแปรรูปทั่วโลก อันมีสาเหตุมาจากวิกฤตทางการเงิน แต่มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยโดยรวมก็ยังคงขยายตัวอยู่ในตลาดดังกล่าว

นอกจากนี้เวียดนาม และอินเดีย ยังมีสัดส่วนการกระจายตลาดในอิสราเอลค่อนข้างสูง โดยเวียดนามมีสัดส่วนของการกระจายตลาดคิดเป็นร้อยละ 423.51 และอินเดียคิดเป็นร้อยละ 1,040.25 ของมูลค่าการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดอิสราเอลจากช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 ถึงช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 หมายความว่าเวียดนาม และอินเดียมีอัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดดังกล่าวค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับที่ประเทศทั้งสองส่งออกไปทั่วโลก ในขณะที่ไทยมีสัดส่วนดังกล่าวที่ร้อยละ 31.65 ทำให้ไทยจะต้องติดตามสถานการณ์ของตลาด และคู่แข่งอย่างเวียดนาม และอินเดียอย่างใกล้ชิดในตลาดอิสราเอล เพื่อปรับกลยุทธ์ในการส่งออกอย่างทันท่วงที

เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันสำหรับภาคการผลิตในส่วนของเกษตรกร ภาครัฐควรเข้ามามีส่วนช่วยในการสร้างสภาวะแวดล้อมให้เหมาะแก่การผลิต ส่งเสริมข้อมูลทางด้านวิชาการ และโครงสร้างสาธารณูปโภค เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษามาสูง และกระบวนการผลิตในฟาร์มเป็นกระบวนการที่มีความละเอียดอ่อน และต้องอาศัยทักษะในการประกอบกิจการ ส่วนภาคการส่งออกรัฐบาลควรมีส่วนช่วยในการเจรจาเพื่อต่อรองข้อกีดกันทางการค้าต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันโดยรวมของอุตสาหกรรมกุ้ง

จากการวิเคราะห์ฟังก์ชันอุปสงค์ พบว่าปริมาณอุปสงค์กุ้งแปรรูปของไทยในตลาดที่ศึกษาขึ้นอยู่กับรายได้ของผู้บริโภคที่สูงขึ้น และราคากุ้งแปรรูปของไทยที่สูงขึ้น ดังนั้นประเทศไทยควรพัฒนารูปแบบการส่งออกผลิตภัณฑ์ในลักษณะเพิ่มมูลค่า มากกว่าการแข่งขันด้วยราคา

5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) เป็นตัวบ่งชี้ที่สรุปความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบกิจกรรมที่ต่างกันของประเทศอย่างจำเพาะ ซึ่งผลที่ได้เป็นผลจากการเปรียบเทียบซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากการบิดเบือน โดยนโยบายของรัฐ หรือปัจจัยอื่นๆ (FAO, 2009) ดังนั้น ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งถัดไปอาจทำการศึกษาโดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนที่ให้ผลใกล้เคียงกับต้นทุนจริงมากที่สุด เนื่องจากต้นทุนทำต่ำ และผลกำไรที่สูงจะเป็นตัวชี้วัดความได้เปรียบในการส่งออกสินค้าได้อย่างชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้อาจศึกษาสินค้าในกลุ่มอาหารแปรรูปชนิดอื่นๆ เพิ่มเติมรวมถึงตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ โครงสร้างตลาด รวมถึงคู่แข่งรายใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อให้ผลการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้จริง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. 2554. **สถานการณ์ทางการค้าและโอกาสในการส่งออกอาหารไทยไป ตะวันออกกลาง** [Online]. Available: <http://www.depthai.go.th/dep/doc/52/52002984.doc>.
- กรานต์เลิศ สหายวงศ์. 2550. “ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมเครื่องประดับทอง ในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธรรมศาสตร์ พิษยศาสตร์พงศ์. 2549. “ความสามารถในการแข่งขันของไก่สดแช่เย็นและแช่แข็งฮาลาลไทยในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปนัดดา เดวามัค. 2551. “ปัจจัยเศรษฐกิจที่มีผลต่อการส่งออกอาหารทะเลกระป๋องของไทยไป แอฟริกา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรีชา อัสวเดชานุกร และเสาวรส ใหญ่สว่าง. 2550. **สถิติเพื่อธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยนุช ประกอบกิจ. 2550. “การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปของประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภัทร มาลากุล ณ อยุธยา. 2549. “การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันเพื่อการส่งออกอาหารทะเลแปรรูปของประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาวดี ไวยรานูตร. 2543. “การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในตลาดที่สำคัญ”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สถาบันอาหาร. 2553. **ส่งออกอาหารปี 2551-2552 จำแนกตามกลุ่มสินค้ามาตรฐาน**. [online]. Available: <http://fic.nfi.or.th/th/thaifood/File/10ExportGroup09.pdf>.
- สมัย โกรทินธาคม. 2539. “การส่งออกคกต้าของไทยในปี 2539 : การวิเคราะห์สาเหตุโดยวิธีส่วนแบ่งตลาดคงที่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย. 2552. “อุตสาหกรรมกุ้งของไทย” **ธุรกิจอาหารสัตว์**. ปีที่26 (124) : 18-72

สุรัสวดี เจ๊ะหมัด. 2549. “การค้าไทยกับประเทศในตะวันออกกลาง.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2553. **ระบบแสดงข้อมูลทางสถิติ**. [Online]. Available:
http://www.oae.go.th/oae_report/export_import/export.php.

สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการส่งออก. 2553. **แนวทางการพัฒนาและ
ส่งเสริมการส่งออก ปีงบประมาณ 2553**. [Online]. Available : [http://depthai.go.th/brbr
กรมส่งเสริมการส่งออก/เกี่ยวกับกรมฯ/ยุทธศาสตร์กลยุทธ์และแผนการส่งออก/
ส่งออก/tabid/62/Default.aspx](http://depthai.go.th/brbrกรมส่งเสริมการส่งออก/เกี่ยวกับกรมฯ/ยุทธศาสตร์กลยุทธ์และแผนการส่งออก/ส่งออก/tabid/62/Default.aspx)

อลิสรา จันทร์ขาว. 2543. “แนวโน้มและปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกอาหารฮาลาลของไทยไปกลุ่ม
ประเทศตะวันออกกลาง : กรณีศึกษาอาหารทะเลกระป๋อง.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Ahmadi-Esfahani, F.Z. 2006. “Constant market shares analysis: uses, limitations and prospects.”
The Australian Journal of Agricultural and Resource Economics. 50: 510–526.

Balassa, B. 1965. “Trade Liberalisation and ‘Revealed’ Comparative Advantage.” **The
Manchester School**. 33: 99-123.

Department of Economic and Social Affairs, United Nations. 2008. **Demographic Yearbook**. , 6,
63-65

FAO. 2009. **Assessment of comparative advantage in aquaculture**. FAO FISHERIES AND
AQUACULTURE TECHNICAL PAPER. 528.

Gani, A. & Prasad, B.C. 2005. “Fiji’s exports and comparative advantage.” **This working Paper
series presents work in progress in the Department of Economics at the University
of the South Pacific, Fiji Island**. May 2005.

Garner, C.A. 1991. “Forecasting Consumer Spending: Should Economic Pay Attention to
Consumer Confidence Surveys?.” **Federal Reserve Bank of Kansas city Economic
Review**. May-June 1991, 57-71.

- Hinloopen, J. & Marrewijk, C.V. 2001. "On the Empirical Distribution of the Balassa Index." **Review of World Economics**. August 2000, 1-35
- Joffre, O.M. & Bosma, R.H. 2009. "Typology of shrimp farming in Bac Lieu Province, Mekong Delta, using multivariate statistics." **Agriculture, Ecosystems and Environment**. 132, pp. 153-159.
- Leamer, E. E. & Stern, R. M. 1970. **Quantitative International Economic: Chapter7**. Boston : Allyn and Bacon.
- McCulloch, Rachel. **Trade Deficit, Industrial Competitiveness, and the Japanese**. In **International Trade and Finance : Readings**. Third Edition, 1986. Edited by Robert Baldwin and J. David Richardson. Boston : Little, Brown and Company.
- Ministry of Fisheries Viet Nam. 2005. **Progress Report on Aquaculture Development in 2004 and Solution for Implementation of Aquaculture Development Program in 2005**. MOFI. 19.
- Molodena, B.S. 2009. "Approaches to enter emerging markets: A UAE case study." **Annual Hawaii International Conference on Business, Hawaii**, 2009. 9th, 1-28.
- Muhammad, N.M.N. & Yaacob, H.C. 2008. "Export Competitiveness of Malaysian Electrical and Electronic (E&E) Product: Comparative Study of China, Indonesia and Thailand." **International Journal of Business and Management**. 3(7).
- Organisation for Economic Co-operation and Development. 2011 **"Policy Brief."** [Online]. Available: <http://www.oecd.org/dataoecd/41/30/44383721.pdf>
- Phuong, N.T. 2004. "Shrimp farming in Vietnam: an overview." **Presentation to World Aquaculture Society**. Honolulu, Hawaii, March 1-5 2004.
- Pomeroy, R., Thi Nguyen, K.A. & Xuan Thong, H. 2009. "Small-scale marine fisheries policy in Vietnam." **Marine Policy**. 33, 419-428.
- Raghuram, G. & Asopa, V.N. 2008. "Issues in Infrastructure for Export of Marine Products from India." **Research and Publications Working Paper No. 2008-07-04 Indian Institute of Management**. India, July 2008.

RNCOS Industry Research Solutions. 2008. **Booming Retail Sector in UAE.** [Online].

Available : <http://www.rncos.com/Report/IM108.htm>.

Sarah, O. 2010. "Dubai Debt Crisis: A Legal Analysis of the Nakheel Sukuk." **Berkeley Journal of International Law.** 4, 19-32.

Serin, V. & Civan, A. 2008. "Revealed Comparative Advantage and Competitiveness: A Case Study for Turkey towards the EU." **Journal of Economic and Social Research.** 10(2), 25-41.

Sinh, L.X. 2004. "Aquaculture and diversification in Vietnam: an overview." **Report submitted to the World Bank Group in Hanoi.** Vietnam, March 2004.

Sompop, M. *et al.* 2005. "Shrimp, Fresh Asparagus, and Frozen Green Soybeans in Thailand." **Agriculture and Rural Development Discussion Paper 16.**

Tanticharoen, M., Flegel, T.W., Meerod, W. & Pisamai, N. 2008. "Aquacultural biotechnology in Thailand: the case of the shrimp industry." **Int. J. Biotechnology.** 10, 588-603.

Thailand's Ministry of Foreign Affairs. 2010. **The United Arab Emirates relationships.**

[Online]. Available : <http://www.mfa.go.th/web/848.php?id=370>.

Toledano, M. 2009. "Influencing economic change: Government interventions, disputes between sectors, and public relations campaigns in Israel." **Public Relations Review.** 35, 361-367.

Umesh, N.R. *et al.* 2009. "Shrimp farmers in India: Empowering small-scale farmers through a cluster-based approach." **Success Stories in Asian Aquaculture.** [Online]. Available : http://www.idrc.org/mimap/ev-147118-201-1-DO_TOPIC.html.

United Nations. 2010. "**United Nations Commodity Trade Statistics Database**"

[Online]. Available: <http://comtrade.un.org/db/default.aspx>.

United Nations. 2011. "Population and Vital Statistic Report." **Statistical Papers Series A.** LXIII, 8.

United Nations Statistics Devition. 2010. "**Economic Statistics**" [Online]. Available:

http://unstats.un.org/unsd/economic_main.htm.

USDA Foreign Agricultural Service. 2010. "RETAIL FOOD SECTOR." **Global Agricultural Information Network**

Utkulu, U. & Seymen, D. 2004. "Revealed Comparative Advantage and Competitiveness:

Evidence for Turkey vis-à-vis the EU/15." **To be presented at the European Trade**

Study Group 6th Annual Conference ETSG 2004. Nottingham, September 2004.

World Trade Organization. 2009. **International Trade Statistics 2009** [Online]. Available:

http://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2009_e/its09_toc_e.htm.

Yossef, B. *et al.* 2004. "Israel's Seafood Market: an Opportunity in the Making for U.S.

Exporters." **AgExporter**. 16(12), 18-19. [Online]. Available:

<http://www.fas.usda.gov/info/agexporter/2004/December/pg%2018-19.pdf>.

ตารางภาคผนวกที่ 1 ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ IRCA ในการส่งออกกุ้งแปรรูป
ของไทยไปสหรัฐอเมริกา

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ)

ปี พ.ศ.	กุ้งแปรรูปจาก ไทยไปสหรัฐ อเมริกา	กุ้งแปรรูปจากทั่ว โลกไปสหรัฐ อเมริกา	สินค้าทั้งหมดจาก ไทยไปสหรัฐ อเมริกา	การนำเข้าของสหรัฐ อเมริกาจาก ทั่วโลก
2547	234,503	11,025,572	967,461,592	72,082,000,000
2548	495,720	10,420,035	1,175,210,075	84,654,000,000
2549	447,224	18,370,269	1,476,281,014	100,057,000,000
2550	722,617	15,562,337	2,209,733,003	132,500,000,000
2551	1,158,475	13,302,809	2,793,698,568	177,000,000,000
2552	1,025,982	14,701,102	2,459,525,465	140,000,000,000

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

ตารางภาคผนวกที่ 2 ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ IRCA ในการส่งออกกุ้งแปรรูป
ของไทยไปอิสราเอล

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ)

ปี พ.ศ.	กุ้งแปรรูปของ ไทยไปอิสราเอล	กุ้งแปรรูปจากทั่ว โลกที่ไปอิสราเอล	สินค้าทั้งหมดจาก ไทยไปอิสราเอล	การนำเข้าของ อิสราเอลจากทั่วโลก
2547	100,114	283,631	565,410,163	42,864,000,000
2548	165,840	287,240	582,893,711	47,142,000,000
2549	177,259	1,390,834	583,248,785	50,334,000,000
2550	677,197	1,791,110	713,305,126	59,039,000,000
2551	1,108,076	1,878,433	728,902,902	67,656,000,000
2552	1,750,531	3,032,099	492,696,350	49,278,000,000

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

ตารางภาคผนวกที่ 3 ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ IRCA ในการส่งออกกุ้งแปรรูป
ของเวียดนามไปสหรัฐอเมริกาและเม็กซิโก

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ)

ปี พ.ศ.	กุ้งแปรรูปจาก เวียดนามไปสหรัฐ อเมริกาและเม็กซิโก	กุ้งแปรรูปจาก ทั่วโลกไปสหรัฐ อเมริกาและเม็กซิโก	สินค้าทั้งหมดจาก เวียดนามไปสหรัฐ อเมริกาและเม็กซิโก	การนำเข้าของ สหรัฐอเมริกาและ เม็กซิโกจากทั่วโลก
2547	12,931	11,025,572	93,581,116	72,082,000,000
2548	62,732	10,420,035	121,545,430	84,654,000,000
2549	337,468	18,370,269	140,572,309	100,057,000,000
2550	49,978	15,562,337	234,048,313	132,500,000,000
2551	107,114	13,302,809	357,572,897	177,000,000,000
2552	773,992	14,701,102	360,079,684	140,000,000,000

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

ตารางภาคผนวกที่ 4 ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ IRCA ในการส่งออกกุ้งแปรรูป
ของเวียดนามไปอิสราเอล

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ)

ปี พ.ศ.	กุ้งแปรรูปจาก เวียดนามไป อิสราเอล	กุ้งแปรรูปจาก ทั่วโลกไป อิสราเอล	สินค้าทั้งหมดจาก เวียดนามไป อิสราเอล	การนำเข้าของ อิสราเอล จากทั่วโลก
2547	0	283,631	32,176,912	42,864,000,000
2548	9,584	287,240	31,585,780	47,142,000,000
2549	30,555	1,390,834	44,186,765	50,334,000,000
2550	44,128	1,791,110	58,093,020	59,039,000,000
2551	96,088	1,878,433	82,697,006	67,656,000,000
2552	705,064	3,032,099	76,936,810	49,278,000,000

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

ตารางภาคผนวกที่ 5 ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ IRCA ในการส่งออกกุ้งแปรรูป
ของอินเดียไปสหรัฐอเมริกาและเม็กซิโก

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ)

ปี พ.ศ.	กุ้งแปรรูปจาก อินเดียไปสหรัฐ อเมริกาและเม็กซิโก	กุ้งแปรรูปจากทั่ว โลกไปยังสหรัฐ อเมริกาและเม็กซิโก	สินค้าทั้งหมดจาก อินเดียไปสหรัฐ อเมริกาและเม็กซิโก	การนำเข้าของ สหรัฐอเมริกาและ เม็กซิโกจากทั่วโลก
2547	7,251,684	11,025,572	6,644,330,504	72,082,000,000
2548	7,873,372	10,420,035	8,421,647,897	84,654,000,000
2549	11,436,477	18,370,269	11,451,552,065	100,057,000,000
2550	7,646,684	15,562,337	14,447,007,655	132,500,000,000
2551	7,880,898	13,302,809	19,096,531,840	177,000,000,000
2552	6,805,706	14,701,102	25,415,974,972	140,000,000,000

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

ตารางภาคผนวกที่ 6 ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ IRCA ในการส่งออกกุ้งแปรรูป
ของอินเดียไปอิสราเอล

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ)

ปี พ.ศ.	กุ้งแปรรูปจาก อินเดียไป อิสราเอล	กุ้งแปรรูปจาก ทั่วโลกไปยัง อิสราเอล	สินค้าทั้งหมด จากอินเดีย ไปอิสราเอล	การนำเข้า ของอิสราเอล จากทั่วโลก
2547	76,986	283,631	888,356,110	42,864,000,000
2548	92,386	287,240	1,133,325,403	47,142,000,000
2549	60,005	1,390,834	1,296,283,897	50,334,000,000
2550	0	1,791,110	1,543,454,548	59,039,000,000
2551	0	1,878,433	1,604,346,206	67,656,000,000
2552	277,146	3,032,099	1,624,868,310	49,278,000,000

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

ตารางภาคผนวกที่ 7 ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ CMS ในการส่งออกกุ้งแปรรูปของ
ไทยไปสหรัฐอเมริกาและเม็กซิโก

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ)

พ.ศ.	กุ้งแปรรูปไทยไป สหรัฐอเมริกาและเม็กซิโก	การส่งออกกุ้งแปรรูป ทั่วโลก	กุ้งแปรรูปจากทั่วโลกไป สหรัฐอเมริกาและเม็กซิโก
2547	234,503	2,842,463,215	11,025,572
2548	495,720	3,061,392,547	10,420,035
2549	447,224	3,932,527,000	18,370,269
2550	722,617	3,985,888,267	15,562,337
2551	1,158,475	4,154,348,156	13,302,809
2552	1,025,982	3,740,924,741	14,701,102

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

ตารางภาคผนวกที่ 8 ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ CMS ในการส่งออกกุ้งแปรรูปของ
ไทยไปอิสราเอล

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ)

พ.ศ.	กุ้งแปรรูปไทยไป อิสราเอล	การส่งออกกุ้งแปรรูป ทั่วโลก	กุ้งแปรรูปจากทั่วโลก ไปอิสราเอล
2547	100,114	2,842,463,215	283,631
2548	165,840	3,061,392,547	287,240
2549	177,259	3,932,527,000	1,390,834
2550	677,197	3,985,888,267	1,791,110
2551	1,108,076	4,154,348,156	1,878,433
2552	1,750,531	3,740,924,741	3,032,099

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

ตารางภาคผนวกที่ 9 ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ CMS ในการส่งออกกึ่งแปรรูปของ
เวียดนามไปสหรัฐอเมริกา

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ)

พ.ศ.	กึ่งแปรรูปเวียดนามไป สหรัฐอเมริกา	การส่งออกกึ่งแปรรูป ทั่วโลก	กึ่งแปรรูปจากทั่วโลกไป สหรัฐอเมริกา
2547	12,931	2,842,463,215	11,025,572
2548	62,732	3,061,392,547	10,420,035
2549	337,468	3,932,527,000	18,370,269
2550	49,978	3,985,888,267	15,562,337
2551	107,114	4,154,348,156	13,302,809
2552	773,992	3,740,924,741	14,701,102

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

ตารางภาคผนวกที่ 10 ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ CMS ในการส่งออกกึ่งแปรรูป
ของเวียดนามไปอิสราเอล

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ)

พ.ศ.	กึ่งแปรรูปเวียดนามไป อิสราเอล	การส่งออกกึ่งแปรรูป ทั่วโลก	กึ่งแปรรูปจากทั่วโลก ไปอิสราเอล
2547	0	2,842,463,215	283,631
2548	9,584	3,061,392,547	287,240
2549	30,555	3,932,527,000	1,390,834
2550	44,128	3,985,888,267	1,791,110
2551	96,088	4,154,348,156	1,878,433
2552	705,064	3,740,924,741	3,032,099

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

ตารางภาคผนวกที่ 11 ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ CMS ในการส่งออกกุ้งแปรรูป
ของอินเดียไปสหรัฐอเมริกา

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ)

พ.ศ.	กุ้งแปรรูปอินเดียไป สหรัฐอเมริกา	การส่งออกกุ้งแปรรูป ทั่วโลก	กุ้งแปรรูปจากทั่วโลกไป สหรัฐอเมริกา
2547	7,251,684	2,842,463,215	11,025,572
2548	7,873,372	3,061,392,547	10,420,035
2549	11,436,477	3,932,527,000	18,370,269
2550	7,646,684	3,985,888,267	15,562,337
2551	7,880,898	4,154,348,156	13,302,809
2552	6,805,706	3,740,924,741	14,701,102

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

ตารางภาคผนวกที่ 12 ข้อมูล มูลค่าการส่งออกที่ใช้ในการคำนวณ CMS ในการส่งออกกุ้งแปรรูป
ของอินเดียไปอิสราเอล

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ)

พ.ศ.	กุ้งแปรรูปอินเดียไป อิสราเอล	การส่งออกกุ้งแปรรูป ทั่วโลก	กุ้งแปรรูปจากทั่วโลก ไปอิสราเอล
2547	76,986	2,842,463,215	283,631
2548	92,386	3,061,392,547	287,240
2549	60,005	3,932,527,000	1,390,834
2550	0	3,985,888,267	1,791,110
2551	0	4,154,348,156	1,878,433
2552	277,146	3,740,924,741	3,032,099

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

ตารางภาคผนวกที่ 13 ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ Multiple Regression ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์
(หน่วย: มูลค่า: ดอลลาร์สหรัฐฯ, ประชากร: คน)

ปี พ.ศ.	ปริมาณการส่งออก กุ้งแปรรูปของไทย ไปสหรัฐอเมริกาหรับเอ มิเรตส์ ^a	ราคากุ้งแปรรูปเฉลี่ย รายปีของไทยที่ส่งออก ไปยังสหรัฐอเมริกาหรับเอ มิเรตส์ ^a (ดอลลาร์สหรัฐฯ /Kg)	มูลค่าผลิตภัณฑ์ มวลรวม(GDP)ใน ประเทศของสหรัฐ อาหรับเอมิเรตส์ ^b	จำนวน ประชากรของ สหรัฐอเมริกาหรับ เอมิเรตส์ ^c
	(y)	(x ₁)	(x ₃)	(x ₂)
2533	26,992	3.43	33,780,441,297	1,921,000*
2534	6,500	3.73	33,914,464,724	1,983,000*
2535	12,500	3.77	34,976,845,546	2,044,000*
2536	13,500	3.62	35,745,301,008	2,102,000*
2537	10,000	5.73	38,268,046,854	2,157,000
2538	16,574	4.55	42,806,864,615	2,314,000
2539	11,250	4.49	47,993,462,272	2,443,000
2540	7,687	4.29	51,207,736,048	2,580,000
2541	8,812	4.13	48,500,476,515	2,724,000
2542	8,875	4.31	55,193,464,942	2,855,000
2543	6,435	4.54	70,521,715,453	2,995,000
2544	17,065	4.55	69,226,957,114	3,167,000
2545	7,174	4.02	74,297,072,839	3,349,000
2546	11,261	5.74	87,611,164,057	3,551,000
2547	29,856	7.85	105,595,915,589	3,761,000
2548	59,325	8.36	137,993,192,648	4,041,000
2549	63,697	7.02	175,222,055,820	4,229,000
2550	109,865	6.58	206,405,990,470	4,488,000
2551	178,247	6.50	254,394,009,530	4,765,000

ที่มา: a: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

b: UN Data (2010)

c: United Nations. Demographic Yearbook (2008)

หมายเหตุ : * ค่าจากการประมาณจาก Demographic Yearbook (2008)

ตารางภาคผนวกที่ 14 ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ Multiple Regression ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ ปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปอิสราเอล
(หน่วย: มูลค่า: ดอลลาร์สหรัฐฯ, ปริมาณ: กิโลกรัม)

ปี พ.ศ.	ปริมาณการ ส่งออกกุ้งแปรรูป ของไทยไปอิสราเอล ^a (y)	ราคากุ้งแปรรูปเฉลี่ย รายปีของไทยที่ส่งออกไป ไปยังอิสราเอล ^a (ดอลลาร์สหรัฐฯ /Kg) (x ₁)	มูลค่าผลิตภัณฑ์ มวลรวมในประเทศ (GDP) ของอิสราเอล ^b (x ₂)	จำนวน ประชากรของ อิสราเอล ^c (คน) (x ₃)
2534	1,687	5.13	64,789,915,459	4,949,000
2535	1,562	5.16	72,152,067,920	5,124,000
2536	6,437	1.83	72,330,621,111	5,261,000
2537	269	3.24	81,574,629,092	5,400,000
2538	7,187	3.94	94,588,313,431	5,545,000
2539	2,375	2.18	102,819,746,087	5,689,000
2540	15,062	3.82	107,852,301,796	5,829,000
2541	10,812	2.72	109,885,863,516	5,971,000
2542	16,730	3.88	110,789,173,422	6,125,000
2543	22,890	3.80	124,746,845,749	6,289,000
2544	35,866	3.61	123,061,441,989	6,439,000
2545	38,450	3.80	113,009,587,796	6,570,000
2546	58,599	3.54	118,902,915,388	6,690,000
2547	27,484	3.64	126,842,202,373	6,809,000
2548	40,390	4.11	134,256,843,416	6,930,000
2549	43,817	4.05	145,844,263,888	7,054,000
2550	158,385	4.28	166,990,599,656	7,180,000
2551	214,476	5.17	202,100,820,696	7,309,000
2552	277,085	6.32	194,014,880,186	7,485,600

ที่มา: a: United Nations Commodity Trade Statistics Database (2010)

b: UN Data (2010)

c: United Nations. Demographic Yearbook (2008)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นายวรวัฒน์ ยืนยง

วัน เดือน ปีเกิด

5 กรกฎาคม 2527

ที่อยู่ปัจจุบัน

75/3 หมู่ที่ 6 ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง

จังหวัดระยอง 21110

ประวัติการศึกษา

2546-2549 วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจุลชีววิทยา

(เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2552-2554 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการธุรกิจเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

วิทยาลัยการบริหารและจัดการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2550 – ปัจจุบัน ตำแหน่งผู้จัดการแผนกห้องปฏิบัติการ

จุลชีววิทยา บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

จังหวัดระยอง